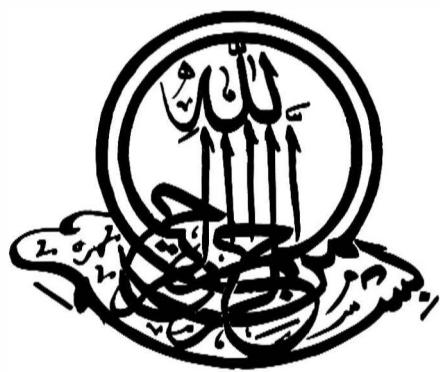




AID EL-KARNI

KAKO UKROTITI  
*Svoje srce*



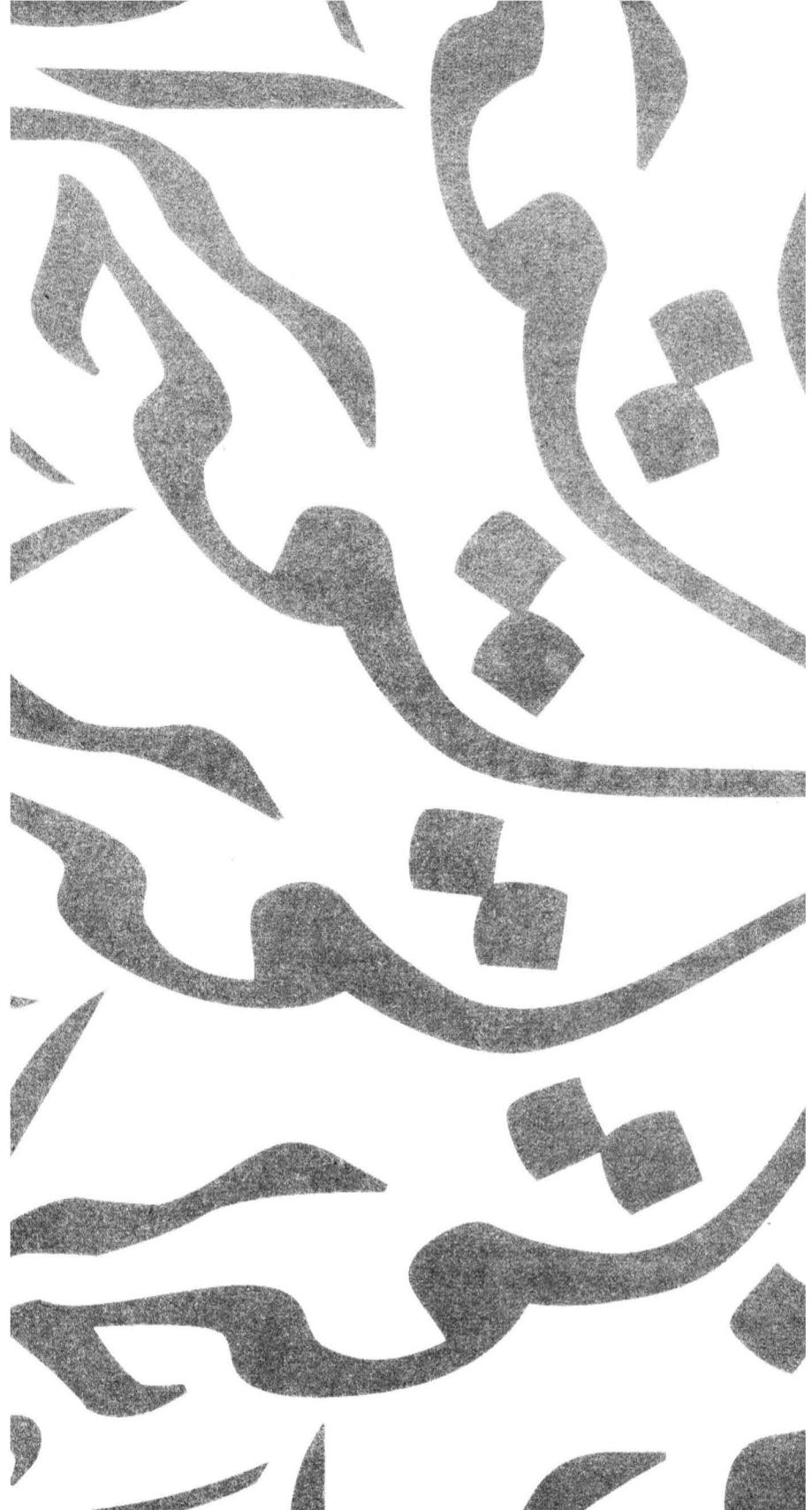
KAKO UKROTITI SVOJE SRCE

AID EL-KARNI

AID EL-KARNI

KAKO UKROTITI

*svoje srce*





## UVOD

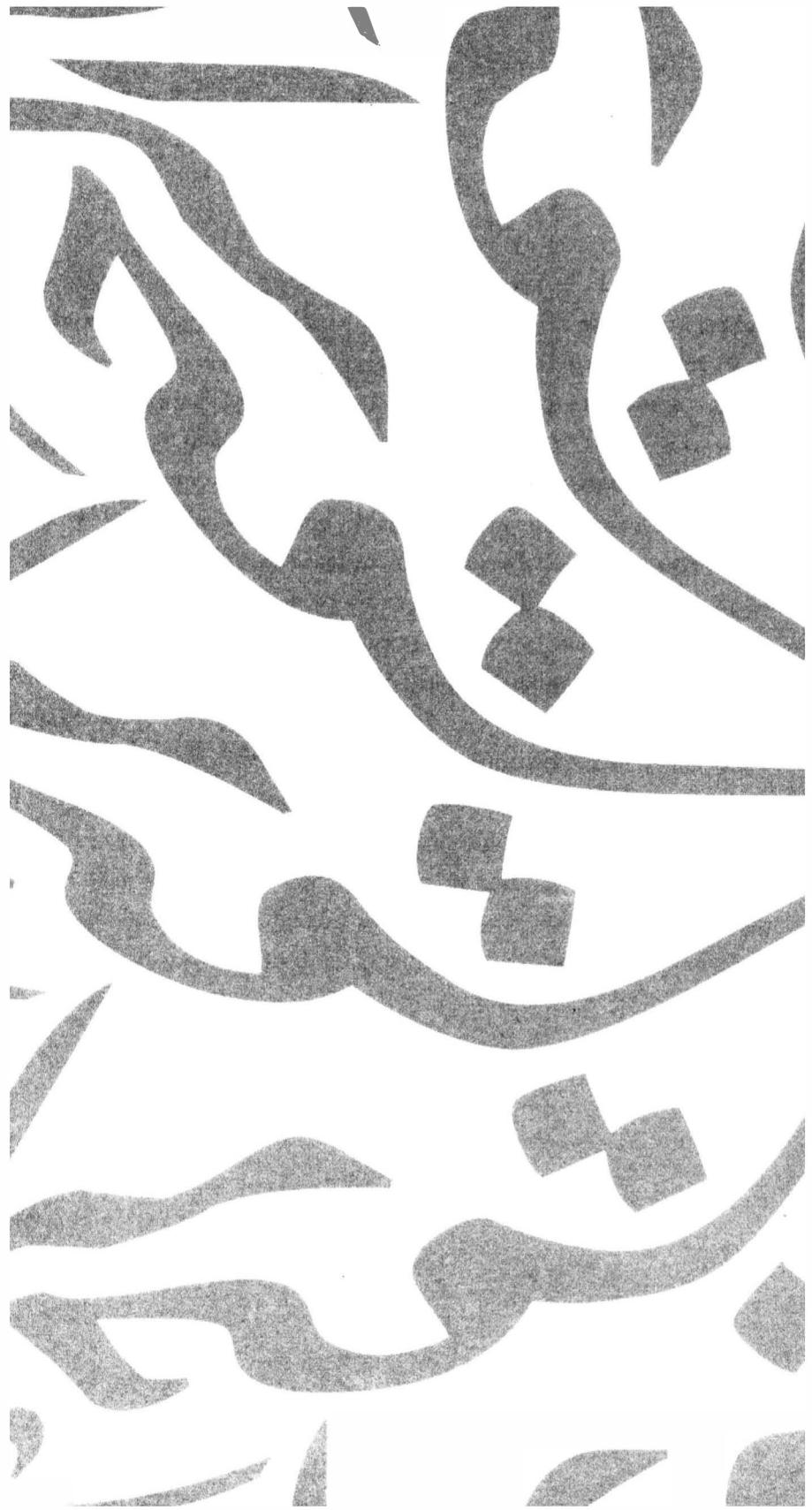
Neka je hvala Svevišnjem Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga ne može u zabludu odvesti, a koga u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti.

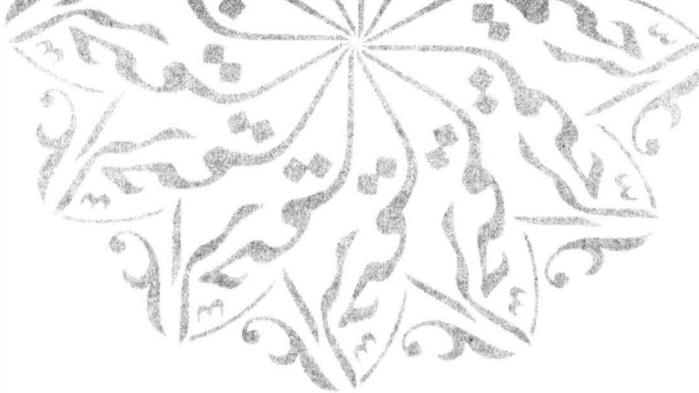
Svjedočim da nema boga osim Allaha, Koji nema saučesnika, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov rob i poslanik.

**"O vjernici! Bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i drukčije ne umirite osim da muslimani ste!"** (Alu Imran, 102)

**"O ljudi! Bojte se svoga Gospodara, Koji vas je od jednog čovjeka stvorio, a stvorio je od njega i ženu njegovu, i od njih dvoje rasijao je mnoge muškarce i žene! Allaha se bojte, vi u međusobnim traženjima Njega za jamca uzimate i rodbinske veze čuvajte. Allah, doista, nad vama bdije."** (En-Nisa, 1)

**"O vjernici! Allaha se bojte i riječ istinitu vi govorite, On će vam dobro za vaša djela dati i grijeha će vam vaše oprostiti! A ko se pokorava Allahu i Njegovu Poslaniku, taj se velike domogao pobjede!"** (El-Ahzab, 70, 71)





## VAIZ JAHJA B. MUAZ

Jahja b. Muaz er-Razi bio je učenjak, velikan, jedan od Allahov evlja, čija su srca čišća od bijelog papira i bjelja od snijega, koji su se dušom izvinili u visine i dostigli visoke razine, koji su očistili svoje namjere i davali im prioritet u odnosu na riječi, pa je iz toga proistekla ljubav i snaga imana i prenosila se na ostale ljude.

Ovaj je čovjek Božiji dokaz na Zemlji. Iako nije napisao tomove knjiga poznatih svim ljudima, njegove riječi odišu ljepotom Objave, svjetlošću poslanstva i dubokim nadahnućem. Njegovim se, nadasve poznatim, izjavama, uljepšava sadržaj knjiga. Njegove su riječi kao rijetki biseri i rubini na listovima, a prenosili su ih brojni istaknuti učenjaci.

Zaista je ovaj islamski autoritet privukao moju pažnju, izazvao moje divljenje, njegove su se riječi duboko urezale u moje srce... One naprsto zapanjuju um, ushićuju dušu i plijene čovjeka.

## MUDRE IZJAVE

To je tako jer je Jahja govorio divne riječi, utjecajne, koje te praktično tjeraju da se obraduješ i zahvališ Svevišnjem Allahu.

Naprimjer: "Ko se bude stidio Allaha, dželle šanuhu, u poslušnosti, Allah će se njega stidjeti kad on učini grijeh"; "Noć je duga, i nemoj je skraćivati spavajući! A dan je vedar, pa nemoj kvariti njegovu vedrinu griješeci."

Kad čovjek čuje izjavu ovog imama, suze mu obliju lice, srce zadrhti, jeza ga obuzme i duša osjeti da je zaista podbacila.

Govorio je: "O neznalice, o nemarni, kad bi samo čuo škripu pera kad ispisuje tvoje ime u Lœvhi-mahfuzu, presvisnuo bi od straha"; "Ko iznevjeri Sveznajućeg Allaha u osam, Allah će ga osramotiti na javi."

## Položaj u Islamskom umetu

Jahja b. Muaz među vaizima je isto što i imam Šafi među pravnicima, ili Ibn Tejmija među učenjacima, ili El-Mutenebbi među pjesnicima, ili El-Džahiz među književnicima, ili El-Džurdžani među rječitim, ili Suhban među govornicima, ili Hatim et-Tai među plemenitim...

Nije se odao uživanju, nije imao izvore tekuće, niti knjige sabrane, niti uzglavlja uzdignuta, niti čaše pićem napunjene, niti jastuke poredane, niti je sluge imao, niti je po oholosti poznat bio... On je svoj užitak zadržao za onaj svijet, da uživa kod Plemenitog Gospodara, pa je zato uposlio svoje srce spominjanjem Onoga Koga voli.

## ČESTIT SIN

Jahja je bio izuzetno dobar prema svojoj majci, nije bio silnik i neposlušan prema njoj. Allah, dželle šanuhu, dao mu je znanje, spoznaju i mudrost dok je još dijete bio. U njegovo je srce ulio ljubav i samilost prema majci; bio je čestit i bogobojazan.

Počeo je razmišljati o časnom Kur'anu, Allahovim riječima, kao da je baš on, Jahja b. Muaz, oslovljen ajetom: "'O Jahja! Prihvati se Knjige snagom svom!'" (Merjem, 12). I on je to učinio. Prihvatio je veličanstveni Kur'an svom snagom: pamtio je njegove ajete, razmišljaо о njegovim poukama, razumijevaо njegove poruke, postupao

prema njemu, uzimao ga za sudiju, prenosio njegova uputstva na druge ljude...

## DODATNI STIMULANS

Izjave ovog praktičara, imama velikana trebaju biti vjernicima dodatna snaga i stimulans poslije časnog Kur'ana i Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, sunneta. Najbolji govor jeste Allahov govor, a najbolja uputa jeste Resulullahova, sallallahu alejhi ve sellem, uputa.

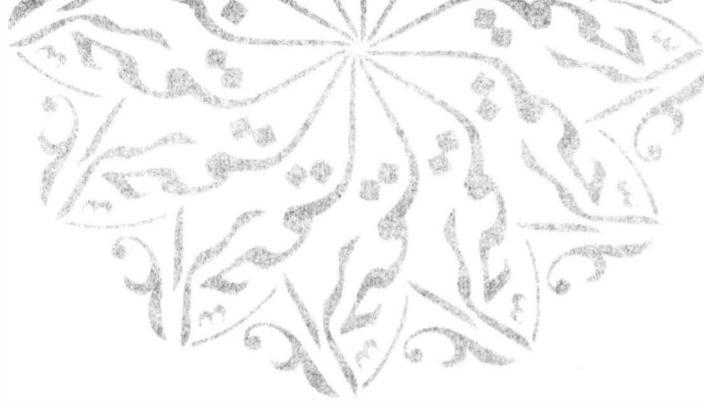
Neka oprosti Allah našem imamu Jahji, neka podigne njegov ugled i stupanj na oba svijeta, da mu nagradu veliku i spoji nas s njim u Džennetu! Allah čuje molbu i odaziva se.

## SVIJET VOLI JEDNOSTAVNOST I ISKRENOŠT

Izjave Jahje b. Muaza odlikuju se:

1. časnom namjerom i jasnoćom cilja;
2. čvrstim uvjerenjem i suštom iskrenošću prema Allahu, a zatim prema ljudima;
3. poniznošću i skromnošću, te isticanjem potrebe za Uzvišenim Allahom;
4. upućenošću u srž Objave i posvećenošću njoj;
5. otuđenošću od dunjaluka i nevezanošću za njegove ljepote;
6. ljubavlju i čvrstom vezom s Allahom, Velikim, Jedinim (ljubavlju koja je dokaz da je Allah prihvatio određenog čovjeka i da je njime zadovoljan);
7. čestim pozivanjem na Allahovo, dželle šanuhu, ime, zahvalom, slavljenjem, tekbirom, izričajem svjedočenja, zaokupljenosću samo zikrom.





## TEŠKO MENI, PROĐE ŽIVOT!

Život na ovom svijetu izuzetno je kratak. To su minute i sekunde, dani i noći, i ništa više. Vrijeme je život. Ono je vrednije od zlata i srebra, od ugleda i položaja: **"A zar vam život produljili nismo da bi se u njemu opomenuo onaj koji se treba opomenuti, a dolazio vam je i onaj koji opominje?!"** (Fatir, 37); **"Zar ste mislili da smo vas uzalud stvorili i da se Nama nećete vratiti?"** Pa neka je uzvišen Allah, Vladar Istiniti! Nema boga osim Njega, Gospodara Prijestolja plemenitog!" (El-Muminun, 115, 116)

## RADI ČEGA SI STVOREN?

Čovječe, koji si stvoren radi ibadeta, radi provođenja vremena u spominjanju Allaha, radi velike poruke, jesи li se zapitao bilo šta u vezi s traćenjem vremena? Jesi li se ikad upitao u šta provodiš dane i noći? Znaš li u šta si potrošio svoj dosadašnji život?

Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *"Iskoristi pet stvari prije drugih pet: mladost prije starosti, život prije smrti, slobodno vrijeme prije zauzetosti, zdravlje prije bolesti i bogatstvo prije siromaštva."*<sup>1</sup>

1 Ibnul-Mubarek, u djelu *Ez-Zuhd* (2), Ebu Nuajm, u djelu *Hiljetul-evlija*, 4/148, Ibn Ebu Šejba (34319), El-Kudai, u djelu *Musneduš-ṣīhab* (729) i El-Bejheki, u djelu *Šuabul-imān* (10250), kao predanje Amra b. Mejmunu. Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (5174). Hadis je zabilježio i imam El-Hakim (7864), ali preko Ibn Abbasa, radijallahu anhumā.

## ODMOR

Ljetni odmor, kojem se raduju učenici i učenice, studenti i studenice, koji je općeprihvaćen u svijetu, nije odmor kod Svevišnjeg Allaha, Gospodara nebesa i Zemlje: musliman će imati slobodno vrijeme i olakšanje tek onda kad stupi u Džennet.

Razmislimo o Allahovim, dželle šanuhu, riječima: "**Robuj svom Gospodaru sve dok te smrt ne pohodi!**" (El-Hidžr, 99). I znajmo da nikad nismo zapostavljeni, melek na desnom ramenu uvijek bilježi dobro koje učinimo, a onaj drugi, na lijevoj strani, ne izostavlja grijeh koji počinimo. Pa, ima li skloništa pred Allahom osim u Njega?

## ATA B. EBU REBAH

Ata b. Ebu Rebah prošao je pored skupine mladića koji su šutjeli, nisu spominjali Allaha, i ukorio ih: "Šta vam je?! Zašto ne slavite Allah! Jeste li zaboravili da nad vama bdiju meleki koji pišu šta vi činite?"

**"Svi što su na nebesima i na Zemljji doći će svi oni Svetilosnom kao robovi. On ih već sve obuhvata i brojem sasvim zna. I svi će Njemu na Sudnjem danu doći sami. Doista, one koji vjeruju i rade dobra djela – Svetilosni će njih učiniti omiljenim. A Mi smo Kur'an učinili lahkim, na jeziku tvome, da bi ti njime obradovao one bogobojazne i da bi njime opomenuo ljude za istinu tvrdokorne. A koliko smo samo Mi prije njih pokoljenja uništili! Pa, osjećaš li ikog od njih ili čuješ li od njih ikakav glas?!"** (Merjem, 93-98)

## KATEGORIJE UČENIKA NA ODMORU

Kad nastupi odmor, učenici, odnosno studenti podijele se na: skupina koja sebi nasilje čini, umjerena skupina i, treće, skupinu koja u činjenju dobrih djela druge nadmašuje.

## ONI KOJI SEBI NASILJE ČINE

U ovu kategoriju spadaju oni učenici, mladići i djevojke, koji misle da je život igra i zabava, ugađanje tijelu slušanjem muzike i plešanjem, hranom, pićem, spavanjem, putovanjem, ne znajući da će ih Sveznajući Allah pozvati na odgovornost za sve što budu činili. Tako samo čine sve više i više hrđavih djela, zaboravljujući, s druge strane, da ih prati oko Allahovo, da će sresti Gospodara nebesa i Zemlje.

Zaboravljaju da su oni unuci Halida b. el-Velida, radijallahu anhu, koji je uzdrmao dunjaluk i održao mu vječnu lekciju, kad je uništio višeboštvo na Zemlji radi tevhida.

Zaboravljaju da su potomci Sa'da b. Ebu Vekkasa, radijallahu anhu, koji je, donoseći tekbire uništio prestižnu galeriju u Kisrinom dvorcu, i, kad je bio zaustavljen, samo je proučio ajete: "**Koliko li ostaviše bašči i izvora, i njiva zasijanih i mjesta pitomih, i blagodati u kojima su se veselili! Tako to bi! I sve to drugom narodu u nasljeđstvo dадосмо Mi...**" (Ed-Duhan, 25-28)

Ne žele imati na umu da su unuci Omara b. el-Hattaba, radijallahu anhu, zbog čijeg bi spomena carevi i vladari padali u nesvijest.

Tako mi Boga, velika je nepravda da Omerovi, Halidovi i Sa'dovi potomci budu zaokupljeni frenetičnim koncertima i fanatičnim, besmislenim navijanjem za određenu skupinu ljudi.

Gospodaru, ovaj je ummet ime Tvoje uznio do zvijezda, pa čuvaj potonje generacije kao što si sačuvaо prve! Allahu, oni su potomci onih koji su riječi Tvoje pronijeli po cijelom svijetu!

Ko je odgovoran što su potomci ashabâ počeli raspusno živjeti?!

Žalosno je što ćežnutljivo čekaju odmor kako bi mogli poći kud poželete, ne obavljati namaz, ne čitati Kur'an, zaboraviti zikrullah i put do džamije. To neophodno ima za rezultat bavljenje časopisima neprimjerena sadržaja i druženje s najvećim prezrenjacima.

## UMJERENA SKUPINA

Ovo je skupina koja odmor provodi čineći dopušteno i obavljajući farzove; susteže se od zabranjenog. Njeni pripadnici spavaju dubokim, tvrdim snom, a kad osvane, prekomjerno se druže s prijateljima, svaki dan odlaze nekud itd.

Zbog čega ne iskorištavaju vrijeme? Zašto ne čitaju? Šta ih odvraća od čitanja Kur'ana? Zbog čega su zapostavili napredovanje?

Onaj ko dnevno spava osam sati prespava trećinu života. Praktično, ako živi šezdeset godina, u spavanju provede ravnih dvadeset godina, te mu druge dvije trećine ostaju za ovosvjetske potrebe (i za činjenje grijeha, ako ih se ne sustegne).

## SKUPINA KOJA U ČINJENJU DOBRIH DJELA DRUGE NADMAŠUJE

Ova je skupina oličenje tevhida, oni su Resulullahovi, sallallahu alejhi ve sellem, sljedbenici, radosna vijest islama... Spoznali su suštinu života, duboko su svjesni da će stati pred Allaha, Poznavaoca svih tajni, znaju da je život, koji relativno kratko traje, vrijeme sjetve, čije će plodove ubrati na ahiretu, zapažaju da su dobri prethodnici iskoristivali vrijeme u onome čime je Allah, dželle šanuhu, zadovoljan.

Čitaju predanje u kojem stoji da je Seid b. el-Musejjib izuzetno malo spavao, a kad bi se probudio, ukorio bi sam sebe: "Dušo, majko svih zala, pokreni se! Tako mi Allaha, nećeš večeras više spavati!"

Čuli su da je Ell-Esved b. Jezid skoro uvijek postio, i kad mu je sugerirano: "Prihvati olakšicu, nemoj uvijek postiti!", on je samo rekao: "Kad me zakopaju u mezar, ko će postiti u moje ime, ko će klanjati u moje ime, ko će čitati Kur'an u moje ime?"

**"A između njih i onog što budu željeli prepreka će postavljena biti, kao što i prije učinjeno bi s onima njima sličnim, jer su oni, zbilja, bili u velikoj sumnji!"** (Sebe, 54)

Δ, zbilja, može li međit obavljati namaz u kaburu ili, naprimjer, postiti, ili pak spominjati Allah-a?! Kamo sreće da može!

Ovu skupinu učenika i studenata predvodi veličanstveni Kur'an, on je njihov priatelj i proljeće njihovih srca; ne propuštaju skupni namaz, čak ne kasne ni na početni tekbir.

Istinski, iskreno i odlučno posvetili su se stjecanju islamskog znanja, izučavanju i rješavanju pravnih pitanja. Iskorištavaju vrijeme u redovnom posjećivanju predavanja na kojima saznaju nove informacije i na osnovu kojih učvršćuju svoj iman. I to je oblik pomaganja islama i svjesnosti njegove veličine. Ma kuda pošli, njihovi su pokreti u skladu s Allahovim zadovoljstvom. Eto, to su oni koji dobrim djelima druge pretiču: **"A potom ćemo dati Mi da Knjigu naslijede oni Naši robovi koje smo odabrali. Neki će prema sebi nasilje učiniti, a kod nekih će dobra i loša djela podjednako teška biti. A bit će nekih koji će, Allahovim dopuštenjem, djelima dobrim druge preteći..."**

(Fatir, 32)

O muslimanska omladino, o dobri, o čestiti, zar i vi ne biste željeli pripadati ovoj skupini koja noću obavlja dobrovoljni namaz, a danju slavi Uzvišenog Allaha i približava se Njegovoj milosti! Zar ne biste željeli biti poput Musaba b. Umejra, Sa'da, Halida, Tarika b. Zijada, Salahuddינה...

## MЛАДИЋИ КОД БОŽИЈЕГ ПОСЛАНИКА

U predanju stoji da su neki mladići došli Allahovu Poslaniku, sa llallahu alejhi ve sellem, pa ih je on upitao: **"Želite li nešto od mene?"** Nekoliko njih tražilo je određene ovosvjetske usluge: jednom je trebala

haljina, pa mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dade; drugom je trebao novac, pa mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, udovo-ljio; treći je bio gladan, pa je nahranjen... Međutim, jedan mladić zastade i reče: "Božiji Poslaniče, želim ti nasamo kazati svoju potrebu", i osamioše se. Reče: "Allahov Poslaniče, ja neću tražiti ovo svjetske blagodati, već želim biti s tobom u Džennetu." Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, upita: "*A želiš li još nešto?*" "*To želim, Božiji Poslaniče*", potvrdi mladić. Na to mu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preporuči: "*Onda ti meni s tim u vezi pomozi pa često obavljaj namaz.*"<sup>2</sup>

Tome u prilog ide Sevbanovo, radijallahu anhu, predanje u kojem stoji da je upitao Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o djelu koje će ga uvesti u Džennet, odnosno o Allahu najdražem djelu. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: "*Često padaj Allahu ničice, jer zbog svake će te sedžde Allah uzdići za jednu razinu i oprostit će ti jedan grnjeh.*"<sup>3</sup>

## POBOŽNOST DOBRIH GENERACIJA

Ez-Zehebi je zapisao sljedeće: "Postoje pouzdana predanja u kojima stoji da je imam Ahmed u danu i noći obavljao tri stotine šezdeset rekata dobrovoljnog namaza. A kad je utamničen i zlostavljan zbog odanosti Allahu i Pravom putu, mogao je obavljati samo stotinu i pedeset rekata." Još kaže: "Jedan od poznatih po dugom stajanju na noćnom namazu jeste i Alija b. el-Husejn Zejnulabidin. Kad bi nastupila noć a minuo dan, uzeo bi abdest i stao pored postelje: 'Kako si lijepa, i topla, i odmarajuća! Ali u Džennetu postelja je ljepša, i toplija, i bolje odmara tijelo od tebe! Tako mi Boga, neću spavati večeras!' I klanjao bi sve do pojave zore, pa bi se na njegovu licu vidio veliki nur, proplamsaj svjetlosti."

<sup>2</sup> Muslim (489), Ebu Davud (1320) i En-Nesai (1138).

<sup>3</sup> Muslim (488), Ahmed (21865 i 21905), Et-Tirmizi (388) i En-Nesai (1139).

Neko je upitao Hasana el-Basrija: "Zašto su svjetla lica onih koji obavljaju noćni namaz?" "Zato što se osamljuju s Allahom, pa ih On dariva Svojom svjetlosti", odgovorio je Hasan.

Ibn Redžeb veli: "Halid b. Ma'dan svakog je dana stotinu hiljada puta izgovarao riječi subhanallah. Ljudi su ga upitali zašto to izgovara baš stotinu hiljada puta, a on je odgovorio: 'Zato što krvarina iznosi stotinu hiljada srebrenjaka, pa, srazmjerno tome, stotinu hiljada puta kažem subhanallah nadajući se da će me Allah oslobođiti od Vatre.'"

## Poziv

Generacijo koja slijedi Božijeg Poslanika, o vi koji čuvate islamske zemlje, o vi, čiji su preci iskorijenili nevjerstvo, od vas se očekuje povratak Allahu, na vas se čeka da povedete čovječanstvo! Naime, ko će ga drugi povesti i ko će drugi upućivati na dobro?



## DUNJALUK

Svevišnji je Allah rekao: **"Znajte da je život na ovom svijetu igra, i zabava, i gizda, i gordo nadmetanje među vama, i nadmetanje u mnoštvu imetaka i djece! Nalik je kiši, bilje od nje nevjernike zadržava, i ono, potom, nakon kiše, uzbuja, ali ga zatim vidiš požutjela, i potom sasušeno biva. A na svijetu onome patnja teška je, a ima i oprost od Allaha i zadovoljstvo. A šta je osovjetski život doli uživanje lažno. Natječite se za oprost od Gospodara svog i Džennet, čija je širina kao širina neba i Zemlje! Pripravljen je onima koji vjeruju u Allaha i Njegove poslanike. To je blagodat Allahova, On je daruje kome On hoće. A Allah je posjednik blagodati goleme!"** (El-Hadid, 20, 21)

Ovaj ajet oslikava stvarnost ovog i budućeg svijeta. Ljudi će osvitići i u noć ulaziti, živjeti i umirati u igri i zabavi – ako ne budu privrženi vjeri. Ovaj je svijet samo igra, varljivi užitak i lažna blistavost, ali je ahiret stvarnost i vječan je: **"A to što vi imate, prolazno je, a što Allahovo je, vječno je!"** (En-Nahl, 96)

Kako objasniti to da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, gladovao, a tadašnji su kraljevi uživali u hrani i piću do besvijesti, a u takvom stanju i umirali? Kako razumjeti to da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, živio u kući od blata, a tadašnji silnici žive u dvorcima od zlata, srebra i mermara? Kako shvatiti da Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije imao šta obući, da je jednu odjeću nosio dugo vremena, dok su vladari oblačili svilu i ibrišim.

## OMER PLAČE

Omer, radijallahu anhu, ulazi u Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, sobu i zatječe ga na spavanju, kad se odvojio od svojih supruga, i viđa na njegovom boku tragove od hasure, sandala i grubog pokrivača... Razgleda po kući i ugleda snop-dva ječma na plafonu, pa mu suze obliše lice. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga: "Šta je s tobom, Omere?" Omer odgovori: "Božiji Poslaniče, Kisra i Kajser, iako Allahovi neprijatelji, žive u izobilju, i sam to znaš, a ti, Allahov poslanik i Njegov miljenik, patiš se!" "Zar sumnjaš, Omere? Nisi li zadovoljan da njima pripadne ovaj, a nama budući svijet?", umiri ga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, tj. zar nisi zadovoljan da oni jedu i piju, stanuju u dvorcima, uživaju onoliko koliko hoće i u čemu hoće, da čine šta im naumpadne, ali, ahiret, budući svijet, Džennet sa svojim rijekama i dvorcima, pripast će bogobojaznim.

### KOME ALLAH DAJE OVOSVJETSKA DOBRA?

Sveznajući Allah rekao je: "**A da ljudi neće nevjernici postati, Mi bismo onima koji Svemilosnog poriču krovove kuća od srebra dali, i stepenice da se njima penju, i vrata za kuće njihove i sjedišta na koja naslanjat će se, i od zlata ukrase! A sve je to samo uživanje svijeta ovoga, a svijet onaj za bogobojazne je kod tvoga Gospodara.**" (Ez-Zuhraf, 33-35)

Iz Svoje mudrosti, Svevišnji Allah privrženost vjeri, veliku blagodat, daje samo onima koje voli, a ovosvjetska dobra daje i onima koje voli i onima koje ne voli. Štaviše, imućnim učini najvećeg ateistu, licemjera i razvratnika.

U hadisu stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, da ovaj svijet kod Allaha vrijedi koliko krilo mušice, Allah ne bi dopustio da nevjernik popije gutljaj vode!*"<sup>4</sup>

<sup>4</sup> Et-Tirmizi (2320) i Ibn Madža (4110). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (5177).

A premda je beznačajan i bezvrijedan, Allah nije zadovoljan da mu se odaju Njegovi robovi, niti je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, bio zadovoljan da se ashabi priklone ovom svijetu.

## POSLANIKOVO OBEĆANJE ASHABIMA

Ashabi su se nadasve žrtvovali na Allahovom, dželle šanuhu, putu: bili su ranjavani, ginuli, ali su, uprkos tome, davali prisegu na vjernost i žrtvovanje. Pitali su: "Allahov Poslaniče, šta ćemo mi dobiti kad ti Allah dâ pobjedu?" On nije odgovorio: "Bit ćete poglavice u plemenima", niti: "Bit ćete vladari", niti: "Bit ćete bogati" itd., već je rekao da im pripada Džennet.

Čuvši tu radosnu vijest, Abdullah b. Revaha, radijallahu anhu, mladi junak, priđe i reče: "Uspjela je trgovina! Božiji Poslaniče, tako nam Allaha, nećemo spavati, niti ćemo se odmarati!", tj. tu trgovina nećemo opozvati, niti ćemo prekršiti prisegu, vidjet ćes da ćemo se žrtvovati, jer nam obećavaš Džennet i pozvao si se na nebeski ugovor.

**"Allah je zbilja od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove, a za to njima – Džennet pripada! Oni će se na Allahovu putu boriti, ubijat će i ubijeni biti! A On im je za to dao obećanje istinito u Tevratu i Indžilu i Kur'anu, a ko to od Allaha obećanje svoje bolje ispunjava?! Zato, radujte se ovoj pogodbi koju ste s Allahom sklopili, jer to je uspjeh veliki!" (Et-Tevba, 111)**

## ŠEHID SALIM

Ashab Salim, Ebu Huzejfin štićenik, bio je jedan od sedamdeset hafiza koji su sudjelovali u pohodu na Jemamu, i on se borio protiv lašca Musejlime. I kad je bitka počela, udaljio se, okupao, namirisao i obukao kefine, pa je zatim slomio korice svog mača i naposljetku

stupio u borbu i poginuo. Neposredno prije pogibije – u borbi nije študio nijednog nevjernika – povikao je: “Zao sam hafiz ako danas doživim poraz!”

## TUMAČENJE AJETA SURE EL-HADID

Cilj je da čovjek iz ajeta sure El-Hadid shvati suštinu oba svijeta, da zna ko su dženetlje, a ko stanovnici Vatre.

## POSLANIK I ASHABI TRPE GLAD

**“Znajte da je život na ovom svijetu...”** tj. znajte, ako razumijete, poslušajte ako čujete i shvatite ovu poruku.

Imam El-Buhari naslovio je poglavljje *Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i ashabi živjeli su teškim životom.*

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ispričao je: “Samo Allah zna koliko sam ponekad bio gladan! Tako mi Allaha, pored Koga nema drugog boga, nekad sam padao u nesvijest između minbera i Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, sobe, te su neki moji prijatelji nailazili i pomisljali da sam obolio od džinskog dodira. I tako sam jedne noći obavljao namaz s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, izuzetno gladan, toliko da nisam znao koju suru Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uči u namazu. Poslije namaza izašao sam iz džamije kako bih pretekao svijet, a ne bi li me ko poveo na večeru.” On, međutim, nije sebi dopustio da kaže: “Mogu li s tobom poći na večeru?” ili: “Gladan sam, žedan!” Nikako! Već je to činio na indirektni način, pitajući o značenju određenih kur'anskih ajeta, nadajući se da će upitani razumjeti njegovu namjeru. Dakle, prvo se obratio Ebu Bekru, radijallahu anhu, ali on nije razumio šta Ebu Hurejra, radijallahu anhu, hoće, pa je odgovorio na njegovo pitanje i otisao. Ista je situacija bila i

s Omerom, radijallahu anhu. "I tada je iz džamije izašao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem", nastavlja Ebu Hurejra, "i, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, obratio mi se prije nego što sam ga uspio išta upitati. Još mi se osmjejnuo i pozvao me: 'Podi sa mnom!'" Znao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da Ebu Hurejra ljudi ne zaustavlja zbog nejasnoće u vezi s određenim vjerskim pitanjima, već zato što je gladan i žedan. Ovaj ashab dalje pripovijeda: "I onda me uveo u kuću, ali nije imao ni jednu jedinu koru hljeba, ni hurmu, pa čak ni grožđice, već samo posudu s mljekom. Kad sam ugledao mljeko, pomislio sam: 'Sad će, Allahovom voljom, utoliti glad.' No, ipak, on mi se obratio: 'Ebu Hurejra!' 'Uvijek sam ti na raspolaganju, Allahov Poslaniče', odazvao sam se. Reče: 'Idi i pozovi siromahe i bijednike s trijema džamije!' Pomislih: 'Allah će meni pomoći podariti! Preče je da meni pripadne mljeko; ako dođu ljudi s trijema, a bilo ih je oko sedamdeset-osamdeset, popit će sve mljeko, i šta će meni ostaviti. Pa ipak, poslušah Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.'" I otiašao ih je pozvati. Odmah su ušli u Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, sobu i jedan za drugim pili mljeko, dok je Ebu Hurejra, radijallahu anhu, to posmatrao, i bilo mu je teško u duši. Kad su siromašni izašli, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pozva Ebu Hurejru, a on mu se odazva: "Uvijek sam ti na raspolaganju, Božiji Poslaniče." "Napij se!", reče Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. "Pio sam i zasitio se", pripovijeda ovaj ashab, "pa mi se on opet obrati: 'Pij još!' Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, tako mi Onoga Koji te poslao s istinom, ne mogu više!' I onda je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, uzeo posudu s mljekom, spomenuo Allahovo ime i napio se."<sup>5</sup>

Zbog neugodnosti i gladi Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dobio nagradu na dunjaluku, jer je ovaj svijet prolazan, sličan je kratkotrajnom hladu, već će dobiti nagradu na budućem svijetu.

---

5 El-Buhari (6452), Ahmed (10301) i Et-Tirmizi (2477).

## NAGRADA NA AHIRETU

Nagrada i Allahovo, dželle šanuhu, zadovoljstvo bit će na onome svijetu. To je Uzvišeni obećao: "...a Gospodar tvoj tebi će podariti, pa ćeš zadovoljan biti." (Ed-Duha, 5)

U predanju stoji da je Omer, radijallahu anhu, uveo svog štićenika i slugu u tor gdje su bile deve koje su uzete kao zekat, pa je sluga, ugledavši taj nesvakidašnji prizor, rekao: "Istinu kaže Allah: 'Ti reci: 'Allahovim darovima i Njegovoj milosti, eto, tome neka se raduju ljudi. To je bolje negoli ono što gomilaju!'" (Junus, 58)." Omer osudi tu njegovu nepromišljenu izjavu: "Griješš, Allahov neprijatelju! To si pogrešno razumio. Znaš li na šta se odnosi sintagma *Allahova milost*? To je ustrajnost u islamu i činjenje djela koja su u skladu s islamom, sve do smrti."

I sljedeći nas ajet upozorava na opasnost od privrženosti ovom svijetu: "**Zaokuplja vas nastojanje u zgrtanju imetka...**" (Et-Tekasur, 1). Nažalost, želja za imetkom zaokuplja ljudi sve do smrti.

Opisujući dunjaluk, Svevišnji je Allah rekao: "**A doći ćete nam pojedinačno, kao kad smo vas prvi put stvorili...**", bez odjeće, prijevoznih sredstava, palača, položaja, djece, imetka, funkcije...

"...iiza sebe ostavit ćete blaga koja smo vam dali..." (El-En'am, 94), tj. ništa nećete ponijeti na onaj svijet.

## ALIJA PLAČE KOD MEZARJA

Alija, radijallahu anhu, stao je pored mezarja i zaplakao. Obratio se mrtvima: "Neka je mir vama, stanovnici ovog mezarja! Želite li da vam kažem naše vijesti? Vaše su se supruge već poudale, kuće su već odavno nastanili drugi, a imetak koji ste ostavili već je podijeljen. Pa, obavijestite vi nas o sebi!" I opet je počeo plakati, pa je sebi rekao: "Nisu odgovorili na ovo pitanje, a kad bi mogli progovoriti, zacijelo

bi rekli: **'I poputninu spremite, a najbolja je poputnina bojati se Allaha!'** (El-Bekara, 197)."

## DUNJALUK JE SLIČAN BAŠČI

Mudri Allah uporedio je ovaj svijet s raskošnom, zadivljujućom baščom koja plijeni svojim raznovrsnim cvijećem i brojnim stablima, u koju slijеću raspjevane ptice, radine pčele i raznobojni leptiri... Ali, odjednom, njeni se stabla sasuše, cvijeće pootпадa, ruže uvehnu, ptice i leptiri nestanu, a zemlja se osuši i popuca, pa se čovjek zapita: "Je li ovo ista ona bašča kroz koju sam neki dan prošao!", odnosno: "Je li ovo ista ona bašča kroz koju sam prošao prije nekoliko sati?!" Šta se desilo s cvijećem, s hurmama... Gdje su bulbuli, gdje je voda...?! Nepovratno je sve nestalo. Tako se i ovaj svijet, o Allahovi robovi, uljepša ljudima, ali začas nestane njegova sjaja i ljepote. To je tako, ali ko pouku prima?

## PROSTRANSTVO DŽENNETA

Vjernike čeka Džennet, čija je širina kao širina nebesa i Zemlje. On je toliko velik da ga pogled neće moći obuhvatiti, niti će ga čovjek moći preći. Onaj ko bude imao najnižu razinu u Džennetu imat će deseterostruko više nego najbogatiji vladar na dunjaluku. Štaviše, mjesto u Džennetu koliko zauzima jedan bić vrednije je od ovog svijeta i svega što je na njemu. Ali, kome je to sve pripremljeno? Odgovor nam nudi Svevišnji Allah: "**Pripravljen je onima koji vjeruju u Allaha i Njegove poslanike...**" (El-Hadid, 21). Samo njima, nikako i onima koji nisu vjerovali u Velikog Allaha i poslanike. A: "**To je blagodat Allahova, On je kome hoće daje, Allah je posjednik blagodati velike!**" (El-Džumua, 4)





## MOŽDA ĆEŠ SE SPASITI...

Ebu Humejd es-Saidi, radijallahu anhu, pripovijedao je: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poslao je čovjeka po imenu Ibnul-Lutbijja, iz plemena El-Ezd, da ubire zekat. Vrativši se, Ibnul-Lutbijja reče: 'Ovo je zekat za državnu kasu, a ovo su meni poklonili!' To je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, osudio: 'Zašto nije sjedio u očevoj ili majčinoj kući i video hoće li mu ko šta pokloniti! Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, niko od vas neće uzeti takav imetak a da ga neće nositi na svome vratu na Sudnjem danu: ako uzme devu, ona će rikati; ako uzme kravu, ona će mukati; ako uzme ovcu, ona će blejiti.' Zatim je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: 'Moj Allahu, jesam li dostavio!'"<sup>6</sup>

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kaže da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: "Svaki čovjek koji je zapovijedao makar deseterici ljudi bit će doveden na Sudnji dan svezan, pa će biti oslobođen ako se ustanovi da je bio pravedan prema njima, odnosno nastradan će ako se ustanovi da je bio nepravedan prema njima."<sup>7</sup>

U Ebu Humejdovom, radijallahu anhu, predanju ukazuje se na nekoliko važnih pouka.

<sup>6</sup> El-Buhari (6979 i 7197), Muslim (1832), Ahmed (23087) i neki drugi muhadisi.

<sup>7</sup> Ahmed (9290) i Ed-Darimi (2515). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (3697) i *Silsiletul-ehad-isis-sahihā* (349).

## POUKA PRVA – UTAJA DRŽAVNOG IMETKA

Prvi i najvažniji zaključak iz ovog hadisa jeste taj da će Allah, dželle šanuhu, pred svim stvorenjima osramotiti svakog onog ko zataji ratni plijen ili uzme ono što mu ne pripada – i žestoko ga kazniti. Ko ukrade devu iz ratnog plijena ili je zataji, Sveznajući će Allah dati da takav čovjek dođe na Sudnji dan noseći tu istu devu, a ona će rikati, i njeno će rikanje čuti svi ljudi i džini na Sudnjem danu, da mu to bude još veća sramota. A kako će tek biti osramočen čovjek koji zataji stado deva, krdo krava, stado ovaca?!

## EBU BEKR I OMER STRAHUJU OD UTAJE

Šta je onima koji taje ratni plijen, a ne ugledaju se na Ebu Bekra, radijallahu anhu. On je, prije nego što će umrijeti, u državnoj kasi imao samo dvije haljine, mazgu i nešto malo imetka, pa je rekao prisutnima: "Idite Omeru b. el-Hattabu i recite mu da se boji Allaha, i da ne dopusti da umre ovako kako ja umirem." I kad je Omer, radijallahu anhu, dobio državnu ostavštinu, zaplakao je toliko da mu se zavrтjelo u glavi, te je morao sjesti. Rekao je: "O halifo Poslanikov, otežao si halifama!"

A ni on, Omer, radijallahu anhu, kad je preuzeo hilafet, nije iz državne kase uzeo nimalo imetka. S minbera je govorio: "Tako mi Allaha, pored Koga nema drugog boga, vaš sam imetak umanjio uvezši samo dvije haljine." Jednu je oblačio ljeti a drugu zimi.

## UTAJA ZLATA

El-Buhari i Muslim zabilježili su sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi upozorenja: "Ko zataji zlato, ono će biti pretvoreno

*u ploče, pa će on biti pržen na njima.*" Potvrda ovome hadisu jesu Allahove, dželle šanuhu, riječi: "A one koji zlato i srebro gomilaju i na Allahovu ga putu ne razdjeljuju, takve ti obraduj patnjom bolnom! A na Dan kad ono bude u vatri džehennemskoj užareno i kad im se budu čela njihova, i slabine njihove i leđa njihova njime pržila: 'Evo, ovo je ono što za sebe zgrnuste – deder zato kaznu, za ono što gomilaste, vi iskusite!'" (Et-Tevba, 34, 35)

## SVIJEST O POLAGANJU RAČUNA

Zato neka čovjek ima na umu Allaha i neka svoju odgovornost nipošto ne smatra beznačajnom jer: "*Svi ste vi pastiri i svi ćete biti pitaní za svoje stado...*"<sup>8</sup> Čovjek će biti pitan i za bezazlene stvari. Na odgovornost će ga pozvati Znalac svih tajni: "A doći ćete nam pojedinačno, kao kad smo vas prvi put stvorili i iza sebe ostavit ćete blaga koja smo vam dali. 'Ne vidimo s vama posrednike vaše, koje ste među sobom smatrali Allahu ravnim, pokidaše se veze vaše, nestavam onih u koje ste pouzdanje imali!'" (El-En'am, 94)

U hadisu stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zamolio: "*Allahu, ko se prihvati odgovornosti nad mojim sljedbenicima u bilo čemu pa prema njima bude samilostan. Ti prema njemu budi samilostan. A ko im bude otežavao, Ti njemu otežaj!*"<sup>9</sup>, tj. ko im bude otežavao prisvajajući njihov imetak i upropastavajući ih, njega će Svemogući Allah upropastiti na oba svijeta.

Tu je i sljedeći hadis: "*Ljudi su pod Allahovom zaštitom, i najdraži Allahu jeste onaj koji je najkorisniji ljudima.*"<sup>10</sup>

<sup>8</sup> El-Buhari (893, 2409 i 2554), Muslim (1829), Ahmed (4481 i 5154), Et-Tirmizi (2928) i neki drugi muhadisi.

<sup>9</sup> Muslim (1828) i Ahmed (23816 i 24101).

<sup>10</sup> Haris, u djelu *El-Musned* (911), Ebu Ja'la (3315, 3370 i 3378), El-Kudai, u djelu *Musneduš-šihab* (1306) i El-Bejheki, u djelu *Šuabul-iman* (7445). Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 8/191.

## SUSTEZANJE OD POLOŽAJA I ODGOVORNOSTI

Ashabi i dobri prethodnici znali su koliku odgovornost za sobom povlači vođstvo, pa su tražili da ih Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, oslobodi te odgovornosti. Jednom prilikom Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio se nekom čovjeku: "Preuzmi zapovjedništvo i pođi!", pa je taj isti čovjek zamolio: "Božiji Poslaniče, oslobodi me zapovjedništva!" Na to je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "Koga uposlimo kao ubirača zekata pa utaji bilo šta, makar i nešta bezazleno na Sudnji će dan doći s grijehom utaje." Na to priđe neki ensarija crne puti i reče: "Allahov Poslaniče, oslobodi me ubiranja!" "Šta ti se desilo?", upita ga Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj odgovori: "Čuo sam te kad si rekao to i to." "Ja to i sad evo govorim: koga uposlimo kao ubirača zekata neka doneše sve što ubere, i veliko i malo; ono što mu mi damo uzet će, a ono čega ga lišimo, od toga će se sustegnuti."<sup>11</sup>

Svi su se ashabi sustezali od zapovjedništva; a Omer, radijallahu anhu, imao je običaj reći: "U islamu, nikad nisam poželio preuzeti zapovjedništvo osim prilikom oslobođanja Hajbera, kad je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: 'Sutra ću predati zastavu čovjeku koji voli Allaha i Njegova Poslanika, i koga vole Allah i Njegov Poslanik.'"<sup>12</sup>

Dajući ljudima položaj, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije pridavao pažnju porijeklu ni utjecaju ni plemenu, jer je najbogobojsniji onaj ko najdosljednije slijedi Kur'an i Hadis: "**Od vas je kod Allaha najplemenitiji onaj koji se Njega najviše boji...**" (El-Hudžurat, 13)

I zato, kad je El-Abbas, radijallahu anhu, Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem, amidža, tražio da ga se postavi za namjesnika, Božiji mu je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Amidža, bolje je spasiti se nego prihvati poziv namjesnika koji nećeš obavljati kako treba."<sup>13</sup>

<sup>11</sup> Muslim (1833), Ahmed (17264 i 17270) i Ebu Davud (3581).

<sup>12</sup> El-Buhari (3009 i 4210) i Muslim (2406), Ahmed (22314) i neki drugi muhadisi.

<sup>13</sup> Ibn Ebu Šejba (32544), El-Hallal, u djelu *Es-Sunna* (69), Ibn Sa'd, u djelu *Et-Tabekat*,

Shvativši ovu poslaničku oporuku, Omer, radijallahu anhu, jednom je prilikom izjavio: "Da je Salim, Ebu Huzejin štićenik, živ, postavio bih ga za halifu."<sup>14</sup>

Hoće li čovjeku na Kijametskom danu biti od koristi to što je vladao (makar i cijelim svijetom), ako nije bio pravedan i ako se nije bojao Allaha glede podanika?! Naprotiv, time bi sebe definitivno upropastio.

Ebu Zerr, radijallahu anhu, došao je Božijem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, obraćajući mu se: "Božiji Poslaniče, tome i tome dao si vlast, pa si tome i tome dao položaj, a zašto si mene zapostavio?" Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, potapša ga po ramenu i objasni mu: "*Ebu Zerre, ti si slab, a vlast je emanet na ovom svijetu, na ahiretu bit će razlog poniženja i kajanja, osim glede onoga ko joj se istinski posveti i ispuni sve obaveze koje ona nalaže.*"<sup>15</sup> Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, upozorenje: "*Vi žudite za vlasti, u njoj jeste užitak na ovom svijetu, ali će ona na Kijametskom danu biti razlog žestokog kajanja.*"<sup>16</sup>

Prvak karija Ubejj b. Ka'b posjetio je Omera, radijallahu anhum, i osudio ga: "Omere, zašto drugim ljudima daješ vlast, a mene zapostavljaš?!" Omer mu objasni: "Ubejje, Ebul-Munzire, tako mi Allaha, ja te volim kao što sebe volim, vlast sam ti uskratio kako ne bih njome umanjio twoje vjerovanje!" I taj je Omerov savjet prihvatio Ubejj: nikada nije prihvatio ponuđenu vlast, i tako je, oslobođen odgovornosti, sreo Svevišnjeg Allaha.

---

4/27, i El-Bejheki, u djelu *Es-Sunenul-kubra* (20003).

14 Et-Taberani, u djelu *Et-Tarih*, 2/580. Vidjeti: *Te'vilu muhtelefil-hadis*, 1/122 i 306, imama Ed-Dineverija, i *El-Istiab*, 2/568.

15 Muslim (1825) i Ahmed (21002).

16 El-Buhari (7148), Ahmed (9499 i 9806) i En-Nesai (4211 i 5385).

## KASNIJE GENERACIJE TAKOĐER SE SUSTEŽU OD POLOŽAJA

Halifa se obratio imamu Ebu Hanifi: "Prihvati se sudstva!" "Nisam sposoban za to", odbi imam Ebu Hanifa. Halifa ga osudi: "Lažeš!" "Ako lažem, kako ćeš za kadiju postaviti lašca?", vješto se izvuče imam.

Zabilježeno je da je halifa htio postaviti imama Malika za kadiju, što je niži položaj od vladara, pa je imam to odbio.

Kad je Ismail b. Alijja prihvatio sudstvo, Ibnul-Mubarek mu je poslao dopis: "Teško tebi od Allaha! U hadisu stoji: *Tri su kategorije kadija: dvojica će u Džehennem, a jedan u Džennet.*"<sup>17</sup> Zato se čuvaj da ne budeš jedan od one dvojice." Ismail je odgovorio dopisom u kojem je pisalo: "Ne razumijem te!" Tad je Ibnul-Mubarek rekao: "Ovome se baš mora crtati!" I napisa mu stihove:

"Ti što si znanje svoje pretvorio u sokola  
 Pa njime loviš imetak siromaha,  
 Ta, gdje su riječi o onome kako je nekada bilo  
 Što prenosiš ih od Ibn Avna i Ibn Sirina?  
 Ako mi budeš želio reći kako si pogriješio,  
 Kaži mi: Magarac koji knjige nosi u blato je zaglibo"

Pročitavši stihove, Ismail je shvatio Ibnul-Mubarekovu poruku, pa je zaplakao i otisao kod Haruna er-Rešida, tražeći da ga razriješi sudstva.

## JE LI SUSTEZANJE OD POLOŽAJA UVIJEK OPRAVDANO?

Izbjegavanje položaja nije najbolje rješenje u svakoj situaciji. Naime, ako je određena institucija u potrebi za tobom jer si, Allahovom

<sup>17</sup> Ebu Davud (3573), Et-Tirmizi (1322) i Ibn Madža (2315). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (3735).

voljom, najbolji u određenom segmentu, nemoj se sustezati i izbjegavati odgovornost. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, lično je imenovao određene ljude kao upravitelje i vojne zapovjednike; četverica halifa prihvatala su hilafet... Mjerodavnost se ogleda u istinskom obavljanju dužnosti i svijesti o Allahu.

## OMER I EBU HUREJRA

Ovo ćemo pitanje završiti predanjem u kojem stoji da je Omer zapovijedio Ebu Hurejri, radijallahu anhu: "Prihvati vlast!" "Tako mi Allaha, neću je prihvativi! Bojim se triju posljedica na ovom svijetu, a dvaju posljedica na ahiretu", odbi Ebu Hurejra. Omer ga pokuša ispraviti: "Reci: 'Strahujem od petero.'" I pošto je Ebu Hurejra ponovio ono što je prethodno rekao, Omer ga upita: "Od čega strahuješ?" On odgovori: "Strahujem da će zaslužiti kaznu, da će mi biti oduzeto ono što već imam i da će biti oskrnavljena moja čast. A kad se radi o ahiretu, strepim da će na Sudnjem danu imati status onoga ko je tajio imetak i da će biti bačen naglavačke u Vatru." Omer ga osudi: "Ebu Hurejra, misliš li da si bolji od Jusufa, alejhis-selam, koji je rekao: '**Postavi me', zamoli Jusuf, 'da brigu o riznicama zemlje vodim, ja sam doista pažljiv i znan!**'" (Jusuf, 55)?" On odgovori: "Jusuf je plemeniti čovjek, sin je plemenitog, unuk plemenitog. A ja sam slabić, sin slabića, unuk slabića."

## POUKA DRUGA – UBIRANJE ZEKATA

Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije dopuštao da ljudi svojevoljno postupaju s imetkom koji su trebali dati kao zekat, već je zbog toga slao povjerljive i principijelne ashabe.

U predanju stoji da je poslao Muaza, radijallahu anhu, u Jemen, i tom mu prilikom, između ostalog, naglasio: "*I upoznaj ih s tim da im*

*je Allah propisao izdvajanje zekata na imetak; uzima se od bogatih i daje siromašnim.*<sup>18</sup>

Isto tako, poslao je Omera, radijallahu anhu, radi ubiranja zekata, pa ga je Omer ubrao, ali je, vrativši se Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Samo mi trojica nisu dala zekat!" "*Koja trojica?!*", upita Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. Omer odgovori: "Tvoj amidža Abbas, Halid b. el-Velid i Ibn Džemil." Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, objasni mu: "*Kad je o mom amidži riječ, Omere, zar nisi imao na umu da je amidža član porodice?!* Brigu za taj i zekat sličnih ljudi ja preuzimam na sebe.<sup>19</sup> Što se Halida tiče, vi mu činite nepravdu! Ta on je sav svoj imetak založio na Allahovu putu.<sup>20</sup> A kad se radi o Ibn Džemilu, on prigovara samo zato što je bio siromašan, pa ga je Allah iz obilja Svoga bogatim učinio."

## KARAKTERISTIKE ONIH KOJI PRIKUPLJAJU ZEKAT

Kad je riječ o ubiranju zekata, sakupljanju milostinje i dobrovoljnih priloga, oni koji obavljaju tu dužnost moraju objediniti dvije osobine: snagu i vjernost (emanet). Ove je dvije osobine objedinio Musa, alejhisselam, pa se kćerka obratila dobrom ocu rekavši: "**...da unajmiš snažna i vjerna, najbolje će biti!**" (El-Kasas, 26). To je tako, jer je povjerenje bez snage nemoć, a snaga bez povjerenja ima za posljedicu poročnost.

## ABDULLAH B. REVAHA I JEVREJI

Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslao je Abdullahe b. Revahu, radijallahu anhu, da se dogovori s Jevrejima o iznosu njihovog

18 El-Buhari (1396, 2448 i 4347) i Muslim (19), kao Ibn Abbasovo, radijallahu anhu, predanje.

19 To je tako jer je El-Abbas, radijallahu anhu, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, dao zekat za dvije godine unaprijed, ali ga je bilo stid to obznaniti, pa nije dao zekat ubiraču.

20 U jednoj verziji stoji da je Halid rekao Omeru: "Moj je imetak vakuf na Allahovom putu!"

21 El-Buhari (1468), Muslim (983), Ahmed (8085), Ebu Davud (1623) i neki drugi muhadisi.

davanja hurmi pošto procijeni njihov urod. Međutim, oni su između sebe sakupili određenu sumu novca, želeći ga podmititi.

(Suhanallah! Izabrali su podmititi Abdullaha b. Revahu, koji željno očekuje smrt na Allahovu putu, koji sva dobra ovog svijeta potčinjava radi stjecanja Njegove naklonosti. Zar su to očekivali od ashabâ!)

Prišli su mu i rekli: "Abdullahu, primi ovaj poklon i pripazi nas!" Abdullah se toliko naljutio da mu je lice pocrvenjelo te je zadrhtao. Zagalamio je na njih: "O potomci majmuna i svinja, tako mi Allaha, pored Koga nema drugog boga, vi ste mi najmrži narod, ali me to neće navesti da vam nanesem nepravdu! Tako mi Boga, neću vas zakinuti ni za pola hurme!" Oni samo rekoše: "Zbog ove pravde opstoje nebesa i Zemlja."

### **POUKA TREĆA – SVOĐENJE RAČUNA**

Natčinjeni musliman mora svoditi račun sa službenicima, s odgovornim u određenim sektorima itd. kako bi pred Allahom, dželle šanuhu, imao opravdanje. Neuspjeh i propast neizbjegni su ako nadređeni zapostavi svog podređenog.

Navedeni Ebu Humejdov hadis govori nam o tome da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svodio račun s ubiračima zekata. Analogno tome, odgovorni na fakultetu, u školi, na institutu, u službenom krugu, u firmi, u organizaciji itd. obavezan je uvijek raspitivati se za svoje radnike, održavati sastanke s njima, pratiti kad dolaze na posao a kad odlaze kući, provjeravati imaju li sve što im je potrebno za održavanje nastave, a ako se radi o prosvjeti, kako pripremaju časove itd. Naime, Sveznajući će Allah čovjeka pozvati na odgovornost u vezi s podanicima, odnosno nastavnim osobljem.

## OMER SVODI RAČUNE

Omer, radijallahu anhu, raspitivao se o imovini svojih uposlenika. I o tome postoje brojna predanja.

Naprimjer, jednog je dana u Medini video raskošnu kuću u izgradnji, pa je upitao: "Čija je ovo kuća?" "Tog i tog tvog namjesnika u tom i tom gradu u Šamu", bi mu odgovoreno. Omer samo reče: "Dunjaluk je morao pokazati svoje pravo lice! Tako mi Allaha, on više neće biti namjesnik", i ubrzo ga je smijenio s položaja.

Također, namjesnik po imenu El-Haris b. Zijad posjetio je Omera, radijallahu anhu, i, vidjevši da na sebi ima zakrpljenu odjeću i da jede nekvalitetnu hranu, rekao mu: "Vladaru pravovjernih, trebalo bi da drugi tako skromno žive, a ne ti." "Majka te ne izgubila, mislio sam da si bolji čovjek! Idi svojim putem, nikada više nećeš biti namjesnik", osudi ga Omer.

## POUKA ČETVRTA – DAVANJE I UZIMANJE MITA

Poklon koji ubirač zekata uzme smatra se utajom. Dokaz su za to sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Poklon koji uzme ubirač zekata, odnosno namjesnik, odnosno odgovorni mito je."<sup>22</sup> Naime, da taj isti čovjek nije na tom položaju, ne bi ni dobio poklon; a ljude uvijek možeš obavezati svojim dobročinstvom i poklonom.

## MUGIRA I NJEGOV SLUGA

Mugira b. Šu'ba, radijallahu anhu, namjesnik Kufe, postavio je slugu kao vratara i naložio mu: "Dopusti da uđe samo onaj kome je dopustim!" I sluga je tako postupao, osim što je jednog dana dopustio da uđe nekom svom poznaniku kome Mugira nije bio dopustio ulaz.

<sup>22</sup> Ahmed (23090) i El-Bezzar (3723). Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 4/200.

zak. Mugira upita slugu: "Zašto si mu dozvolio da uđe?" "Iz određenog razloga", odgovori sluga. Na to ashab upita: "Iz kojeg razloga?" "Jednog dana učinio mi je dobročinstvo", reče sluga. Na to Mugira, radijallahu anhu, zaključi: "Bravo! Dobročinstvo je obavezujuće bez obzira o čemu se radilo."

## POSTOJI LI IZUZETAK?

No, ipak, islamski su pravnici u vezi s poklanjanjem izuzeli situaciju ukoliko su se ljudi međusobno darovali prije nego što je jedan od njih zauzeo određeni položaj, odnosno izuzeli su one koji se izuzetno vole, ili one koji nemaju zajedničkih poslova, odnosno da onaj na nižem položaju nema u tome određeni osovijetski interes itd. Pravnici vele da je u tom slučaju dopušteno pokloniti onome na višem položaju, a da je njemu dopušteno uzeti.

## ŠTA SE SVE UBRAJA U MITO?

U mito spadaju sljedeće stvari: darivanje odgovornih, održavanje svečanosti radi nadređenih, pružanje usluga nadređenima, njihovo često posjećivanje kako bi se uspostavilo prijateljstvo, ciljano življene u blizini pretpostavljenog i sl.

## POUKA PETA – SAVJETOVANJE, A NE PROKAZIVANJE

Kad čovjek izriče pokudu, to treba činiti upotrebljavajući općenite izraze i misleći općenito na ljude, a ne treba prokazati prijestupnika. Naređena nam je blagost i lijepo ophođenje prema muslimanima, a ne prokazivanje niti otkrivanje imena prijestupnika.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao je da je Abdullah b. el-Lutbijja sakupljaо zekat, da ima čisto porijeklo iz plemena Ezd itd.,

ali ga nije prokazao. Nije ga prozvao s minbera: "O ljudi, poslušajte! Poslali smo Abdullahe b. el-Lutbijju prije nekoliko dana u pleme Benu Selim, pa je uradio to i to!" Nikada! Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, djelovao je na mudar i koristan način, nije *ujedao za srca* kako ne bi izgubio sljedbenike, odnosno on je to činio radi toga da se prijestupnik pokaje u tajnosti, a ne da ga se prokaže svijetu.

## POUKA ŠESTA – GOVOR U VANREDNIM PRILIKAMA

Dopušteno je održati vanrednu hutbu. Kad bi se nešto desilo, odnosno kad bi trebalo nešto istaći, Allahov bi Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao u džamiju i održao hutbu. Naprimjer, desilo se pomračenje Sunca, pa su ljudi pogrešno zaključili: "Sunce se pomračilo zbog smrti Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, sina Ibrahima!" I Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, popeo se na minber i obznanio da se Sunce ne pomračuje zbog nečije smrti, ili zbog rođenja, ili, naprimjer, siromasi čijoj potrebi niko nije mogao udovoljiti, dođu tražiti, pa se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uspenje na minber i zatraži pomoć za njih.

## POUKA SEDMA – DAR OBAVEZUJE NA UZDARJE

Postoji nekoliko hadisa koji govore o poklanjanju. U jednom dobrom hadisu stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Darujte se međusobno, i zavoljet ćete se.*"<sup>23</sup> A tu je i sljedeći hadis: "*Poklon odstranjuje mržnju.*"<sup>24</sup>

O kako bi bilo divno da čovjek uvede običaj darivati svoje komšije i rodbinu, makar i neznatnim darom! To je tako jer poklon odstra-

23 El-Buhari, uzbirci *El-Edebül-mufred* (294), Ebu Ja'la (6148), El-Bejheki, u djelu *Şuabul-iman* (8976), Ibn Adij, u djelu *El-Kamilu fid-duafa*, 4/104. Vidjeti: *Irvaul-galil* (1601).

24 Et-Taberani, u djelu *El-Mudžemul-evsat* (1526), Ibn Adij, u djelu *El-Kamilu fid-duafa*, 2/278, Ibn Hibban, u djelu *Kitabul-medžruhin*, 2/194. Vidjeti: *Telhisul-habir* (1314) i *Medžmeuz-zevaid*, 4/146.

njuje mržnju, netrpeljivost, surovost... ponekad je bezazlen poklon vredniji od darivanja velikog imetka.

## IBN ABBAS I BEDUIN

Ibn Abbas, radijallahu anhuma, jednom je prilikom pio sa Zemzema i neki ga je beduin zaklonio svojim suncobranom. Nakon nekoliko godina taj isti beduin pojavio se i rekao: "Ibn Abbase, učinio sam ti dobročinstvo i želim da mi uzvratiš!" "O kojem je dobročinstvu riječ?", upita ashab. Beduin odgovori: "Bio si s hadžijama i pio zemzem-vodu na vrelom suncu, te sam te zaklonio suncobranom." "Dobro došao!", razveseli se Ibn Abbas, radijallahu anhuma, posjede ga kod sebe i dade mu mnogo poklona i imetka.

## BOŽIJI POSLANIK PRIHVATAO JE POKLONE

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, primao je poklone i davao uzdarja. Govorio je: "*Kad bih bio pozvan na pečenu nogu, odazvao bih se; kad bi mi neko poklonio pečenu plećku, prihvatio bih poklon.*"<sup>25</sup> I to je pokazatelj Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, skromnosti.

## ZAKLJUČAK

Čovjek će uzeti poklon ako zna da taj isti poklon neće imati negativne posljedice po njegovu čast ili privrženost vjeri; odbijanje poklona izaziva kod ljudi ružan osjećaj, i to je općenito neprimjeren odnos prema ljudima.

---

<sup>25</sup> El-Buhari (2568 i 5178) i Ahmed (9201, 9855 i 9883).





## ZNAJ ZA ALLAHĄ

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najbogobojsniji čovjek, najiskreniji savjetnik i najznaniji vjernik o Allahovoj, dželle šanuhu, veličini i savršenosti, uputio je Ibn Abbasu, radijallahu anhuma, izuzetan savjet. Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, znao je da je Ibn Abbas, mladić u najboljim godinama, na početku svog životnog puta, ne znajući šta ga, Allahovom odredbom, čeka u životu, pa je htio iskoristiti tu nesvakidašnju, zlatnu priliku da mu se obrati. A dječak se, jašući iza njega na magarcu, usredsredio na ono što će čuti. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao mu je sljedeće: *"O dječače, poučit ću te nekim stvarima. Čuvaj Allahove granice, i On će tebe čuvati; pazi na Allahove granice, naći ćeš ga uza se; znaj za Allaha u blagostanju, pa će On znati za tebe u poteškoći; kad moliš, moli od Allaha; kad tražiš pomoć, traži od Allaha! Znaj, kad bi se svi ljudi ujedinili radi neke tvoje koristi, ne bi mogli ništa učiniti, osim onoliko koliko je Allah već odredio! A kad bi se ujedinili da ti naštete, ne bi ti mogli ništa našteti, osim onoliko koliko je Allah već odredio! Pera su podignuta, a listovi su se osušili."*<sup>26</sup>

Divnih li riječi i divna li savjeta! O ljudi, razmislimo zajedno o Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, pozivu i načinu na koji je poučavao ashabe da znaju za Allaha u udobnosti, pa će On znati za njih u poteškoći. A Allahov, dželle šanuhu, zakon jeste da pomaže u nesreći onome ko Ga je istinski obožavao dok je živio u udobnosti. I to je bila želja svih dobrih ljudi, vjerovjesnika i običnog svijeta.

<sup>26</sup> Ahmed (2664, 2757 i 2800), Et-Tirmizi (2516), El-Hakim (6304) i El-Bejheki, u djelu *Šuabul-iman* (10000). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (5302).

## IBRAHIM, ALEJHIS-SELM

Vjerovjesnik Ibrahim, alejhis-selam, govorio je: "**...i Koji će mi, žudim za tim, greške moje na Danu sudnjem oprostiti!**" (Eš-Šuara, 82). Ibrahim, alejhis-selam, žudio je za Allahovom milosti, zaboravljajući trud koji je uložio i dobra djela koja je učinio, okarakterizirao se kao grešnik. Naime, ovaj je poslanik čuvao Allahove granice onda kad su se ljudi okrenuli od Allaha, obavljao je namaz, bio pravi, istinski musliman, monoteista, a nije bio mnogobožac: svijet je pao do ničice pred kipovima, a on pred Sveznajućim Allahom; narod se vezao za kipove, a on za Allaha; ljudi su svetkovali izmišljotine, a on Uzvišenog Allaha...

Došao je Nimrudu, velikom lažovu, i podsjetio ga na Gospodara svjetova. Allah, dželle šanuhu, objavio je: "**Zar ne znaš o onome, koji je s Ibrahimom o Gospodaru mu raspravlja, da je Allah vlast njemu dao?** Kad Ibrahim kaza: 'Gospodar je moj Onaj Koji život daje i Koji smrt daje!', taj reče: 'Pa i ja život dajem i smrt dajem!' A Ibrahim reče: 'Allah, zbilja, daje da se Sunce na istoku rađa! Daj ti da Sunce grahne sa zapada!' I nevjernik se zbuni" (El-Bekara, 258). Značenje je: zar ne znaš, poslaniče Muhammeda, o onome koji ne drži do Allahovih granica, koji krši svetinje islama, koji ne vjeruje u Velikog Allaha?! A stvoritelj je samo Svetog Allah, i Oprskrbitelj, i Onaj Koji sve uređuje.

Ibrahim, alejhis-selam, obratio se silniku podsjetivši ga na to da samo Allah, dželle šanuhu, život i smrt daje, da samo On zna šta je u matericama, da niko osim Njega ne zna šta će čovjek za sutra pripremiti i u kojoj će zemlji umrijeti. Međutim, lažac je posegnuo za neistinom, tvrdeći da i on može život dati i život oduzeti. Na Ibrahimovo pitanje kako on to može učiniti, kralj je zatražio da mu se doveđu dva zatvorenika. Jednog je oslobođio i rekao: "Ovome sam život dao!" A drugog je dao pogubiti, kazavši: "Ovome sam život oduzeo!"

Ali se Ibrahim nije ni osvrnuo na tu njegovu besmislicu, znajući da će protivnika ušutkati dokazom koji će mu navesti, pa mu on neće moći odgovoriti. (Oni koji se bave izučavanjem logike i vještinama u raspravljanju kažu da je ovakav način pobijanja neistomišljenikove tvrdnje najčasniji metod diskusije.)

Ibrahimov, alejhis-selam, dokaz bio je: "**Allah, zbilja, daje da se Sunce na istoku rađa! Daj ti da Sunce grahne sa zapada!**" I nevjernik se zbuni."

No, ipak, nevjernici, predvođeni lažovom Nimrudom, donijeli su izuzetno mnogo drvlja te zapalili ogromnu vatru i, katapultom, bacili Allahova miljenika Ibrahima u plamen. On nije imao ni prijatelja, ni druga, ni oslonca, ni pomagača, s njim je bio samo Svevišnji Allah.

## UTJEŠNA PAROLA

**"Mi ćemo doista pomoći Naše poslanike, i one koji vjeruju na svijetu ovom, i na Danu kad svjedoci budu stajali, tog Dana silnicima neće koristiti isprika njihova, i njima prokletstvo pripada, njima – zla kuća pripada..."** (Gafir, 51, 52)

Ibn Abbas, radijallahu anhuma, govorio je: "Posljednje Ibrahimove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi, kad je bačen u vatru, bile su: 'Dosta mi je Allah! Divan li je On pomagač!' A i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, iste je riječi izgovorio: '**...i onima kojima se, kad im je svijet govorio: 'Okupljaju se ljudi protiv vas, pa ih se čuvajte!'**' – vjerovanje njihovo povećalo. Takvi su govorili: 'Dosta je nama Allah! Divan li je On zaštitnik! I oni se povratiše s благодatima i obiljem od Allaha i ništa ih ne zadesi od zla! Pa Allahovo zadovoljstvo sljedašu. A Allah je posjednik obilja golemog!'" (Alu Imran, 173, 174)"

## NALAZIMO LI MI UTJEHU U ALLAHU?

Pa tješi li se naša omladina, mladići, djevojke, pa i žene, parolom: "Dosta je nama Allah! Divan li je On zaštitnik?", kad vide da se čine grijesi, u smutnjama i nemilim događajima?! Trebamo se time tješiti kako bismo dobili Allahove blagodati i obilje, kako nas ne bi zadesilo nikakvo zlo.

## ZAŠTO JE İBRAHİM SPAŠEN?

Ibrahim, alejhis-selam, jeste pao u pripremljenu vatru, ali mu je ona, Allahovom, dželle šanuhu, voljom, bila hladna i spasonosna, jer je, prije toga, ostvario princip o iskrenom robovanju Allahu u blagostanju, pa On takvom pomogne u poteškoći.

## MUSA, ALEJHIS-SELM

Musa, alejhis-selam, rođen je u vremenu kad je faraon ubijao mušku djecu. Zbog tog se Musova majka izuzetno zabrinula gdje će ga sakriti. I sve joj mogućnosti daleke postaše, osim mogućnosti da ga Svevišnji Allah uzme u Svoje okrilje i pod Svoju zaštitu. Izvršavajući Allahovu zapovijed, stavila ga je u kovčeg i bacila u rijeku. Rastavljena od dojenčeta, majka je postala izbezumljena i tužna, ali ju je Svemo-gući Allah učvrstio, i ona se smirila.

Ali, šta će biti s Musaom, dojenčetom, ne govori, niti zna, niti se može odbraniti?

Rijeka Nil izbacila ga je, između mnogih bašči, u bašču silnika faraona. Uzele su ga sluškinje i odnijele pred silnika. On ga odmah htjede ubiti, ali ga u tome sprijeći njegova žena Asija, iskrena vjernica, koja je znala za Allaha u blagostanju, pa je Allah znao za nju u poteškoći.

(Učenjaci kažu da je faraon izložio velikim mukama Asiju, kad je zatražio da posvjedoči da je on gospodar, pored koga nema drugog

boga, ali je ona to odbila i posvjedočila da nema drugog boga osim Allaha. Razapeo ju je na zemlji, ali ona nije osjećala bolove; izložio ju je suncu, ali su joj meleki pravili hlad svojim krilima.)

Asija reče faraonu: "**”On će biti radost oka i meni i tebi...”**" (El-Kasas, 9). Bezuvjetno je tražila da ga ne ubije, možda će ga posiniti, jer su oboje bili sterilni. Međutim, on joj je odgovorio da će dijete biti radost oka njoj, a neće njemu.

(Učenjaci zapažaju: "Da je faraon rekao: 'On će i meni biti radost oka', Svemogući bi Allah učinio da tako bude.")

I tako je Allah, dželle šanuhu, dao, navode učenjaci, da Musaa, alejhis-selam, zavoli svako ko ga vidi; kažu da je to značenje ajeta: "**I ja sam ti poklonio Svoju ljubav...**" (Ta-Ha, 39)

Musa, alejhis-selam, živio je okružen Allahovom zaštitom jer je bio iskren i jer je bio dobar vjernik u blagostanju, pa je Allah bio samilosten prema njemu u poteškoći.

Kasnije, greškom je ubio nedužna čovjeka i pobegao, gladan, bolestan, u tuđu zemlju, ništa ne noseći.

## MUSA, ALEJHIS-SELAM, U MEDJENU

Historičari navode da se Musa, alejhis-selam, došavši do medjenske vode i napojivši goveda dvije djevojke, vratio u hlad, podigao dlanove prema nebu te plačnim glasom zamolio: "Gospodaru, bolestan sam! Gospodaru, usamljen sam u tuđoj zemlji! Gospodaru, gladan sam! Gospodaru, siromašan sam!" I to je značenje ajeta: "**”Moj Gospodaru! Ma kakvo mi Ti dobro spustio, meni je, zbilja, ono potrebno!”**" (El-Kasas, 24)

Sveznajući Allah objavio mu je: "O Musa, bolestan je onaj koga ne liječim Ja! Gladan je onaj koga ne hranim Ja! Usamljenik je onaj kome društvo ne pravim Ja! Siromašan je onaj kome bogatstvo ne dadnem Ja!"

## ALLAH SE ODAZIVA

Poslije toga, dolazi mu djevojka (kojom će se kasnije oženiti), jedna od one dvije stidne djevojke čiju je napojio stoku, i govori mu da ga njen otac poziva. On joj, međutim, nalaže: "Idi iza mene i govori mi kuda trebam ići!"

Subhanallah! Koji stid, koja svijest o Allahu i njegovom motrenju! Je li naša omladina pokušala shvatiti ovaj prizor! Da, naša omladina koja gleda u zabranjene stvari i čini ono što je zabranjeno izazivajući na taj način srdžbu Gospodara nebesa i Zemlje.

### MUSA, ALEJHIS-SELAM, POZIVA FARAOONA I ČAROBNJAKE U ISLAM

Nakon određenog vremena Uzvišeni Allah šalje Musaa, alejhis-selam, faraonu kao poslanika. Subhanallah! Musa bježi od silnika, a Allah želi da on prenese Njegovu poslanicu tom istom silniku, da se suoči s tako strašnim izazovom...

I Musa, alejhis-selam, osjeti zebnju. Ali, budući da je ostvario princip iskrenog obožavanja Allaha u blagostanju, Allah je bio na njegovoj strani u poteškoći: "**'Nemojte se bojati!', reče On, 'Ja sam doista s vama, sve čujem i vidim Ja!'**" (Ta-Ha, 46)

Zaista je uslijedio susret s čarobnjacima, strašni, javni obračun, pa je Musa, alejhis-selam, osjetio zebnju zbog jačine njihove čarolije (*sihra*), ali mu se Allah obratio: "**'Ne boj se!', rekosmo Mi, 'ti si onaj koji će pobijediti!'**" (Ta-Ha, 68). I Allah ga je pomogao i sačuvao od njihovih spletki.

### IMA LI IZLAZA

Poslije je, sa svojim narodom, bježao pred silnikom, a ovaj ga je gnio s ogromnom vojskom. Došavši do mora, njegovi su se sljedbenici

prepali da će ih faraon sustići, jer izlaza, po njihovom uvjerenju, nije bilo: "...pa kad se mnoštva ugledaše dva, povikaše Musaovi drugovi: 'Gotovo da su nas stigli, zbilja!' 'Nisu', on kaza, 'doista je sa mnom Gospodar moj, meni će stazu pokazati On!'" (Eš-Šuara, 62, 62). Znao je da će ga Allah i sada, kao i prije, spasiti. I tako poslanik bi spašen sa svojim narodom, a faraon i njegova vojska bijahu potopljeni.

### JUNUS B. METTA, ALEJHIS-SELAM

Ovaj se vjerovjesnik žestoko naljutio na svoj narod i ukrcao se na lađu. Međutim, kad je lađa isplovila, snažna oluja bacala ju je čas desno – čas lijevo. I kad su vidjeli da neko mora biti bačen u more kako bi se lađa rasteretila, bacili su kocku. Ispalo je da Junus, alejhis-selam, bude žrtva.

### POSLANIK VAPI U TMINAMA

Baćen je u more, u mrkloj noći, i još ga je riba progutala, pa se obreo u tri tmine... Kome će se požaliti i kome će pobjeći?!

Zavapio je: "**Nema božanstva osim Tebe! Slavljen si Ti! Ja sam bio jedan od onih koji su se prema sebi ogriješili!**" (El-Enbija, 87)

I Sveznajući Allah spasio ga je i izbavio iz brige i poteškoće: **"A da nije bio jedan od onih koji slave Allaha, ostao bi u njenoj utrobi sve do Dana kad će svi biti proživljeni!"** (Es-Saffat, 143, 144) Eto, šta znači biti vjernik u blagostanju!

### JUSUF, ALEJHIS-SELAM

Kad je bio dijete, njegova su ga braća bacila u bunar, pa je počeo slaviti Sveznajućeg Allaha. Neki komentatori Kur'ana kažu: "Žabe i ribice u bunaru smirile su se kad su čule slavljenje Allaha, a Jusuf, alejhis-selam, nastavio je činiti tesbih, pa ga je Allah, dželle šanuhu, izbavio."

Zatim su ga odveli u Misir, na pijacu, i prodali, pa je dospio na upravnikov dvor, gdje se desila smutnja s njegovom, upravnikovom, ženom. Ali, sačuvaj Bože, on nije počinio zabranjeno: "**I tako smo od njega zlo i blud Mi odvratili, jer on, zbilja, od Naših iskrenih štovatelja bi!**" (Jusuf, 24)

O ti koji gledaš u zabranjeno, koji skrnaviš tuđu čast, pokušaj, u smutnji, ponoviti Jusufove, alejhis-selam, rijeći: "**"Ne daj, Bože! Doista me gospodar moj lijepo pazi, a silnici nikada neće nikakva uspjeha polučiti!"**" (Jusuf, 23). Ako postupiš kao on, blago tebi, za-sluzit ćeš Allahovu dobrotu i zadovoljstvo!

## PORODICA EL-BERAMIKA

A postoje i oni koji nisu iskreni vjernici u blagostanju, pa Allah, dželle šanuhu, nije na njihovoј strani u poteškoći

Historičari su u vezi s članovima porodice El-Beramika zabilježili veoma čudna predanja. Halifa Harun er-Rešid dao im je upliv u novac i vlast, pa su podizali dvorce i optočavali ih zlatom i srebrom, uređivali divne bašće... Bili su izuzetno raspusni i preko mjere oholi. Zaboravili su Svevišnjeg Allaha, izostavljeni namaze, udovoljavali strastima, činili raznorazne grijehe i razvrat... I Svemogući Allah dao im je vremena, pa ih je zatim prepustio na milost i nemilost njima najdražem čovjeku, halifi Harunu er-Rešidu. Prije toga, imali su povjerenja u njega, a i on u njih; voljeli su ga, a i on je njih volio. I sve bi bilo uredu da se može mimo sljedećeg hadisa: "*Ko bude tražio zadovoljstvo ljudi čineći ono što izaziva Allahovu srdžbu, Allah će se na njega rasrditi i učiniti da ga ljudi preziru. A ko bude težio Allahovom zadovoljstvu, pa makarga zbog toga ljudi prezirali, Allah će njime biti zadovoljan i učinit će da i ljudi njime budu zadovoljni.*"<sup>27</sup>

<sup>27</sup> Et-Tirmizi (2414), Ibn Hibban (277) i El-Kudai, u djelu *Musneduš-šihab* (500). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (5130).

Dakle, halifa se na njih žestoko naljutio, jer nisu imali na umu Allaha, dželle šanuhu, u blagostanju, pa im je Allah uskratio Svoju podršku u poteškoći. Najstarijeg među njima, Jahju b. Halida, kolovodju u grijesima, halifa je dao utamničiti sedam godina. U samici je sav začupavio, porasli su mu nokti, svjetlost nije video ravnih sedam godina. Govorio je: "Niti sam živ, niti mrtav; niti je ovo dunjalučki život, niti je ahiretski!"

Neki su ga ljudi, doduše, posjetili i upitali: "Šta to bi s tobom?" Odgovorio je: "Nisam bio pravi musliman u blagostanju, pa mi je Svevišnji Allah uskratio Svoju podršku u poteškoći." Po drugom predanju, on je njih upitao: "Znate li zašto nas je Allah doveo u ovako nemilosrdno iskušenje?" "Reci nam", odgovorili su. On im objasnio: "Zato što je neko obespravljen zamolio protiv nas u mrkloj noći, a mi smo tu njegovu molbu smatrali nevažnom, ali ju je Allah primio."

O ti, kome je Gospodar dao vremena u blagostanju, o nemarni koji ne odlaziš u džamiju radi skupnog namaza, znaj da će ti u poteškoći pomoći samo tvoj iskren odnos prema islamu u blagostanju!

Trebamo imati na umu sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve s-sellem, hadis: "*U Allahovoje zaštiti onaj ko obavi sabah-namaz u džematu. I zato nipošto nemojte prekrišiti ono na što vas obavezuje Allahova zaštita, jer ko to učini, Allah neće biti na njegovoj strani, a Allah će baciti u Džehennem onoga na čijoj strani ne bude.*"<sup>28</sup>

Zar je moguće da bude iskren vjernik onaj ko ne obavlja pet dnevnih namaza, ili onaj ko ih klanja po isteku njihova vremena, ili ko se prema njima nemarno odnosi?!

## AHMED B. EBU DUAD EL-KADI

Bio je mutezila za razliku od Ahmeda b. Hanbela, imama ehlisunneta.

---

<sup>28</sup> Muslim (657), Ahmed (18326 i 18335) i Et-Tirmizi (222).

Istini za volju, Ahmed b. Ebu Duad bio je preko mjere darežljiv. Na jednom je sijelu znao podijeliti stotinu hiljada zlatnika, čak je jednog dana udijelio na hiljade srebrenjaka, ali je, s druge strane, prelazio Allahove granice, a dijeleći se nastojao pokazati pred ljudima i steći reputaciju.

Pošto je bio zloban prema imamu Ahmedu, naveo je halifu Mu-tesima da naloži bičevanje imama Ahmeda. Zbog toga je Ahmed zavatio: "Allahu, daj Ahmedu b. Ebu Duadu kožnu bolest! Allahu, kazni ga prije smrti!" I Svevišnji se Allah odazvao imamu Ahmedu jer je on bio dobar vjernik u blagostanju, te je Allah bio na njegovoj strani u iskušenju, za razliku od Ahmeda mutezile.

Ahmed b. Ebu Duad obolio je od paralize, pa su ga posjetili neki učenici imama Ahmeda i tom prilikom rekli: "Tako nam Allaha, ni-smo te došli posjetiti iz samilosti, već iz zluradosti! Hvala Allahu, Koji ti je dao patnju i Koji ti je oduzeo udove! Je li ti ugodno sada?" On odgovori: "Kad se radi o jednoj polovini tijela, ne bih mogao podnijeti da na njega mušica sleti. A drugi dio tijela nikako ne osjetim, čak bi se mogao otkidati komad po komad, i ne bih ništa osjetio."

Ubrzo je i preselio na ahiret.

## ABASIJSKI HALIFA

Allah, dželle šanuhu, počastio je jednog čovjeka hilafetom, ali je on zaboravio Allaha i činio raznorazne grijeha. Uzeo bi kopljje i ugrijao ga na vatri te bi prijetio: "Tako mi Allaha, zaciјelo će ovim kopljem ubiti tog i tog čovjeka!" Jednom je prilikom iskopao velike jame u zemlji i na pitanje zašto je to učinio, on je odgovorio: "Strahujem od siromaštva."

Slavljen neka si, Allahu! Ljudi se boje siromaštva, a Onaj Koji je bogat na nebesima je, strahuju od neimaštine, a opskrba s neba dolazi: "**A na nebu je opskrba vaša i ono štovam se obećava...**" (Ez-Zarijat, 22)

I šta je bila posljedica zaboravljanja na Allaha u blagostanju? Povjario se čovjek koji mu je oteo hilafet, njega svrgnuo, oduzeo njegove riznice, zlato i srebro. I ne samo to! Njegovo koplje užario je i iskopao mu oči, pa je bivši halifa, a sadašnji slijepac, bio primoran prositi u bagdadskoj džamiji Darus-selam: "Allahovi robovi, udijelite od onoga što vam je Allah dao!"

## Pouka

Zbog navedenih predanja, dugo moramo razmišljati o Resulullahovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "*Znaj za Allaha u blagostanju, On će za tebe znati u poteškoći.*" Moramo znati za Allaha dok smo zdravi, a zdravlje, naravno, koristimo u ono čime je Svevišnji Allah zadovoljan; dok smo slobodni, slobodno vrijeme, dakako, koristimo u korisne stvari, a to su: učenje Kur'ana, stjecanje znanja, kreativno razmišljanje, činjenje dobrih djela, a ne traćimo ga ili, još gore, ne trošimo ga u ono što bi nam u budućnosti moglo donijeti nesreću i kajanje.

## Poziv

Allahovi robovi, muslimani, vi koji obavljate namaz i postite, potomci onih koji su imali na umu Allaha u blagostanju, pa im je pružio Svoje okrilje u iskušenju, nije li došlo vrijeme da spoznamo Allaha, pa će nam On pružiti Svoju podršku!

Navedeni Ibn Abbasov, radijallahu anhuma, hadis jedan je od najsadržajnijih Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, savjeta i oporuka. U njemu je vječna poruka koju upućujemo, prije svega, sebi samima, svojoj braći, te, napislijetu, i svim muslimanima, ne bi li pazili na Allahove granice i štovali Njegove propise: "**"Ali, Allah je čuvar najbolji i od svih samilosnih najsamilosniji!"**" (Jusuf, 64)

## U ČEMU JE SREĆA

Tako mi Allaha, mnogi su bogataši shvatili da će slast i sreću osjetiti samo u islamu i bogobojaznosti. Mnogi su gradili dvorce, podizali raskošna naselja, kupovali luksuzne automobile, ali su bili duhom izgubljeni, jer su zaboravili na Allahove granice: "**A ko se okrene od Opomene Moje, njemu zbilja tjeskobno življenje pripada, na Danu sudnjem oživit ćemo ga slijepa. 'Gospodaru moj', upitat će on, 'zašto si me slijepa oživio kad sam već vidjelac bio? 'Eto zato, jer su ti znaci Naši dolazili', reče On, 'pa si ih zaboravljaо, a takoćeš i ti zaboravljen danas biti!'**" (Ta-Ha, 124-126)

## ZAHVALNOST ALLAHU NA BLAGODATIMA

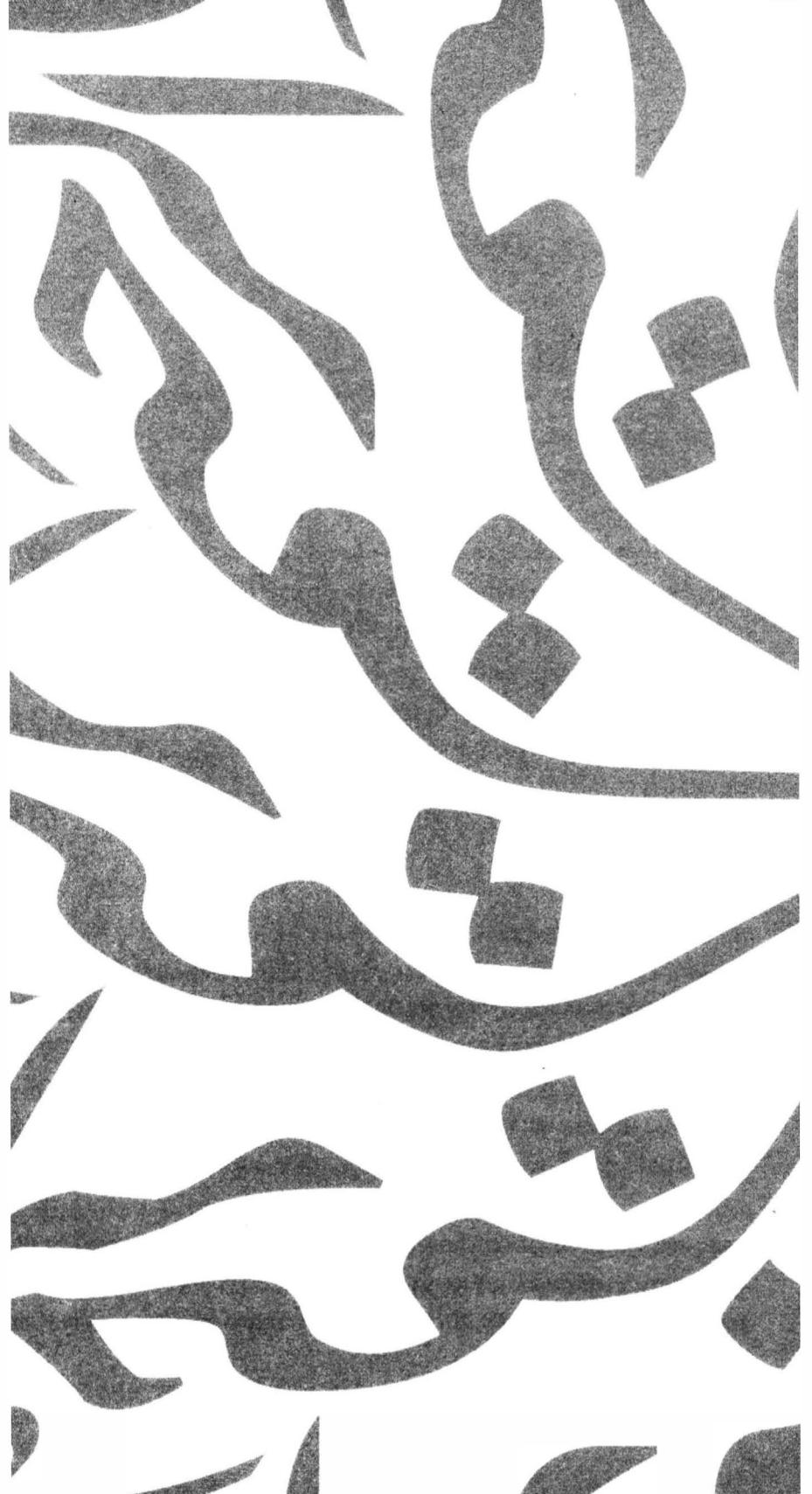
Neka omladina islama, čuvari veličanstvenog Kur'ana i časnog Hadisa zna da živimo u blagostanju, i sigurnosti, i smirenosti, i postojanosti, i lagodnu životu, i bogatstvu. Stoga se utječemo Allahu od nezahvalnosti na Njegovim blagodatima i dobročinstvu: "**Zar ne vidiš one koji su zahvalnost na Allahovim darovima zamijenili nezahvalnošću i narod svoj doveli u Kuću propasti...**" (Ibrahim, 28). Drugim riječima, zar ne vidiš one koji su zapostavili džamije, izbjegavaju učenje Kur'ana, skrnave propise islama, rade djela koja će ih odvesti u Allahovu srdžbu...?! Zar i mi ne vidimo one ljude koji sebi nasilje čine, igraju se s Džehennemom, hrle u propast, ne boje se Svemogućeg, Silnog!

## UŽITAK – PA KAZNA

Ovo ćemo poglavljje završiti kazivanjem o gradu čiji su stanovnici odstupili od Pravog puta: "**A Allah kao primjer jedan grad navodi,**

**koji siguran i zadovoljan bi, opskrba mu u izobilju iz mesta svih dolazi, pa opet na darovima Allahovim nezahvalan bi! I Allah dade da haljine gladi i straha okusi zbog onog što su činili.”** (En-Nahl, 112)

Živjeli su u blagostanju, mirni, siti, napojeni, ali su uporno skrnavili svetinje i činili mnoge grijeha, pa se na njih razlјutio Svevišnji Allah, Gospodar nebesa i Zemlje, te ih kaznio onako kako kažnjava Silni i Moćni: **“Eto takva kazna Gospodara tvoga bi kad god bi On kažnjavao naselja i gradove koji su zlo činili! Njegova kazna bolna je, žestoka je!”** (Hud, 102)





## VRIJEME JE VREDNIJE OD ZLATA

Zašto musliman pazi u šta će potrošiti svoje vrijeme? Zato što će za svaku minutu polagati račun pred Svevišnjim Allahom. I zato je Allah, dželle šanuhu, rekao: "**A zar vam život produljili nismo da bi se u njemu opomenuo onaj koji treba da se opomene, a dolazio vam je i onaj koji opominje?!**" (Fatir, 38). Kad se radi o značenju sintagme *onaj koji opominje*, komentatori Kur'ana imaju različita tumačenja. Neki kažu da se ova sintagma odnosi na blizinu smrti, neki vele da se odnosi na Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem. Ima i onih koji smatraju da bi se to, u ovom kontekstu, moglo odnositi na islam, a neki, opet, tvrde da se sintagma *onaj koji opominje* odnosi na sijede vlasti.

Pripovijeda se da su neki dobri prethodnici govorili: "Ko doživi osamnaest godina, Allah mu je pružio priliku da stekne ispriku, i opomenuo ga je." A u hadisu stoji: "*Koga Allah pozivi šezdeset godina već mu je pružio priliku da stekne ispriku.*"<sup>29</sup>

Svijest da je Sveznajući Allah poslao opominjača i priliku za ispriku obavezuje muslimana na iskorištavanje vremena u ono čime je On zadovoljan.

### OSVRT NA ZNAČENJE AJETA

Allahove, dželle šanuhu, riječi: "**A zar vam život produljili nismo da bi se u njemu opomenuo...?!**" znače: zar vas nismo ostavili i odložili vaš smrtni čas, odnosno zar vas nismo pozivili sve dok vam nije

<sup>29</sup> El-Buhari (6419) i Ahmed (7656 i 8063).

došao opominjač i dali vam vremena?! I upravo odatle neki su učenjaci rekli da su sijede vlasti opominjač. Kažu: "Kome osijede brada i kosa, već mu je došao opominjač od Allaha." Sufjan es-Sevri imao je običaj reći: "Ko osijedi neka kupi kefine i neka se priprema za smrt."

Sijedi učenjaci i dobri ljudi često su plakali, jer su znali da sijede vlasti upozoravaju na smrt, na povratak Sveznajućem Allahu. Imam Ahmed kaže: "Mladost bih zacijelo uporedio s predmetom koji sam držao u ruci, i on mi ispao."

## SIJEDE SU VLASI OPOMENA

Mladić je posjetio nekog straca koji je imao oko osamdeset godina i nočio kod njega. Dok je spavao, mladića je uznemiravalo starčevo ječanje i teško disanje, pa se momak, pošto je obavio sabah-namaz, potužio: "Sinoć sam baš slabo spavao!" Na to je starac spjevao stih:

"Za mladošću suze ja sam li,  
Ali jecaji nisu mi koristili, a ni plač mi od koristi nije bio.  
Ah, kada bi se mladost jednoga dana vratila,  
Pa da joj starost ispriča šta je učinila. "

Ibn Kutejba pripovijeda: "Neki starac izrazito duge i bijele brade<sup>30</sup> iz plemena Benu Gifar prošao je pored djece koja su se igrala na ulici, pa neko dijete reče: 'Amidža, gdje si kupio tako lijepu bijelu masku?' Starčevo lice obliše suze, te odgovori: 'Sinko, ovo je brada, godine su mi je poklonile, a i tebi će pokloniti istu ovakvu.'"

## POSTOJI LI IZUZETAK?

No, ipak dobri su govorili: "Ko bude čuvao Allahove granice u mladosti, Allah će njega čuvati u starosti." Upravo nas na to upućuju

<sup>30</sup> Arapi, dobri i loši, moćni i nemoćni, niko od njih nije brijao bradu.

Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "...čuvaj Allahove granice, i On će tebe čuvati; pazi na Allahove granice, naći ćeš Ga uza sebe; znaj za Allaha u blagostanju, pa će On znati za tebe u poteškoći..." Čuvanje Allahovih granica jeste bogobojaznost. A tu je i hadis u kojem Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, preporučuje da se iskoristi petero prije drugog petero, između ostalog, spomenuvši mladost prije starosti.

Pišući biografiju imama, šafijskog autoriteta Muhibba et-Taberija, Ibn Kesir naveo je sljedeće: "Imam Muhibb putovao je s nekim mladićima na lađi, pa je, kad su bili nadomak obale, bez muke iskočio na obalu. U tome su ga mladići pokušali slijediti, ali bezuspješno. Zaručeni, upitali su ga: 'Kakva je to snaga u tebi? U osamdesetoj godini iskočiš iz lađe bez problema, a mi, mladići, to nismo u stanju učiniti?' 'Svoje smo udove od harama čuvali u mladosti, pa nam ih je Allah sačuvaо за starost', odgovori im Muhibb et-Taberi."

Štaviše, učenjaci su, pišući hadiska djela, sijede vlasti smatrali predznakom skore smrti.

## ODRAZ U OGLEDALU

Historičari navode da se neki starac Izraelitanin pogledao u ogledalo i video sijede vlasti, a bio je poslušan Allahu, dželle šanuhu, četrdeset godina, te je drugih četrdeset proveo grijšeći.

(Neki ljudi prakticiraju islam dugo vremena, ali potkraj života padnu, Allah nas sačuvaо posrtanja!)

Vidjevši svoj neprijatan odraz u ogledalu, starac zavapi: "Gospodaru, bio sam Ti poslušan četrdeset godina, pa sam činio grijehu drugih četrdeset godina. Hoćeš li me prihvati ako Ti se povratim?" Začu se glasnik: "Kad si Nam bio poslušan, Mi smo te Sebi približili; kad si počeo činiti grijehu, dali smo ti vremena; a ako se povratiš, prihvatićemo te."

## HALIFA SE OPRAŠTA OD KUR'ANA

Pišući biografiju Abdulmelika b. Mervana, prvog emevijskog halife, historičar Ez-Zehebi zapisao je i to da je on bio veliki učenjak, čak je ubrajan u najveće znalce u Medini, ali je, prihvativši hilafet, počeo proljevati krv i sprovoditi silu. Kaže se da je neposredno poslije prisege na poslušnost, uzeo časni Kur'an, raširio ga, pročitao nekoliko ajeta i samo rekao: "Ovo je moj posljednji kontakt s tobom!" Preneražen time, Ez-Zehebi je zamolio: "Allahu, nemoj plesti spletke protiv nas!"

Svemogući je Allah uskratio Svoju podršku Abdulmeliku kad je prihvatio vlast. Stoga je ovaj halifa, kad mu se primakla smrt, dugo plakao; jednom je prilikom ustao s prijestolja i lice stavio u prašinu, pa je ponovo jecao i govorio: "Kamo sreće da nisam živio! Kamo sreće da me majka nije rodila! Kamo sreće da nisam bio halifa!" I dok je tako bio u smrtnim mukama, čuo je glas bezbrižnog siromaha koji je prao svijetu odjeću i tako preživljavao, siromaha koga nisu morile muke vladara, pa se stoga nije ni bojao da će biti nepravedan. To je halifu Abdulmeliku ražalostilo, i zavatio je: "Kamo sreće da nisam živio! Kamo sreće da sam bio siromašni sluga koji pere svijetu odjeću!" Čuvši za to, Seid b. el-Musejjib, veliki učenjak i tabiin, ponosno je rekao: "Hvala Allahu, Koji daje da oni u smrtnim mukama žele naš položaj, a mi ne želimo njihov!"

I pouku može uzeti samo onaj ko razmišlja i razumije Allahove, dželle šanuhu, riječi, na osnovu ajeta: "**A zar vam život produljili nismo da bi se u njemu opomenuo onaj koji treba da se opomene, a dolaziovam je i onaj koji opominje?!**" (Fatir, 38)

A onaj ko se oda prohtjevima ne čuje kur'anske ajete, nikakvu korist ne izvlači ni iz jednog vaza, hutbe i predavanja. Takav se nikad neće osvijestiti.

## DIGRESIJA

Rekao bih da žena kod svog muža najviše prezire sijede vlasti. O tome je Hasan b. Sabit, radjallahu anhu, spjevalo stih:

*"Spaziše ljepotice gdje sjedina se na obrazima mojim promalja  
Pa hitro okrenuše od mene lica svoja blistava"*

Budući da su sijede vlasti *neprijatelj* ženama, neki se ljudi farbaju u crno. A to je, po ispravnijem mišljenju islamskih učenjaka, zabranjeno, na osnovu Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi glede Ebu Kuhafe: *"Ofarabajte ga, ali nemojte u crno!"*<sup>31</sup> Neki pravnici zapažaju da je u farbanju u crno oblik kamuflaže i prevare, pa je to stoga zabranjeno. A dopušteno je u vezi s farbanjem upotrebljavati indijski šafran, kanu, kalinu i sl.

## ZASLUŽIO ALLAHOV OPROST ZBOG SIJEDIH VLASI

Neposredno prije smrti, neki su dobri molili: "Allahu, smiluj mi se zbog mojih sijedi vlasti! Allahu, tvoj je Poslanik rekao: *'Zaista se Allah stidi kazniti čovjeka koji je osijedio u islamu'*<sup>32</sup>, i zato Te molim, smiluj mi se!"

Neki su historičari, pišući biografiju Jahje b. Eksema, kadije<sup>33</sup> za vladavine halife Memuna, spomenuli da ga je neko usnio poslije njegove smrti i upitao: "Kako je Allah postupio s tobom?" On odgovori: "Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, Allah me postavio ispred Sebe i obratio mi se: 'Tako mi Moje veličine i uzvišenosti, postedjet će te kazne samo zbog tvojih sijedi vlasti!' Zatim me je uveo u Džennet"<sup>34</sup>

31 Muslim (2102), Ahmed (13993 i 14046), Ebu Davud (4204) i neki drugi muhadisi.

32 Vidjeti: *Kesful-hafa* (742).

33 Nije se odlikovalo sposobnošću za ovu funkciju, ali je bio muhadis, dobar čovjek.

34 Vidjeti: *Kesful-hafa* (742).

Znači li to da starac može činiti šta hoće, jer se Allah stidi kazniti ga zbog njegovih sijedih vlasti? Ne, to je pogrešno. Značenje je: Allah se stidi kazniti starca, sve dok se starac ustručava pred Allahom. Uostalom, u hadisu stoji sljedeće: *"Tri kategorije ljudi Allah neće pogledati na Kijametskom danu, niti će ih očistiti, i njima bolna patnja pripada, a to su: starac bludnik..."*<sup>35</sup> A razlog tako velike kazne glede starca bludnika jeste nepostojanje povoda za činjenje bluda u tim godinama, štaviše, to je naznaka njegove velike pokvarenosti i bolesna srca. Sačuvao nas Allah! I takav starac kod Uzvišenog Allaha neće biti primljen, On mu na Dan velikog obračuna neće dati nikakvu povlasticu.

## Ibrahim, Alejhis-selam, moli Allaha

Ibrahim, alejhis-selam, pogledao se jednog dana u ogledalo i viđio sijede vlasti, pa je upitao: "Gospodaru, šta je ovo?!" "To je dostojanstvo", odgovori mu Allah, pa Ibrahim zamoli: "Allahu, povećaj moje dostojanstvo!"

## Poštivanje starijih

Pripovijeda se da je imam Ahmed prakticirao ustati čovjeku iz poštovanja, ali ne vladaru, ni ministru, ni imućnom, ni uglednom, već starcu čija je brada osijedjela. Njemu bi ustao iz poštovanja, zagrlio ga i poljubio te bi ga posjeo pored sebe.

Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poručuje nam: *"Uveličanje Allaha spada ukazivanje pažnje sijedom muslimanu, poštivanje hafiza koji Kur'an uči umjereno i uvažavanje vladara."*<sup>36</sup> I ove tri kategorije ljudi treba uvažavati, jer ih je Allah odlikovao.

<sup>35</sup> Muslim (107) i Ahmed (9311 i 9867).

<sup>36</sup> Ebu Davud (4843), Ibn Ebu Šejba (32561), El-Bejheki, u djelima: Šuabul-iman (2585 i 10986) i Es-Sunenul-kubra (16435). Vidjeti: Miškatul-mesabih (4972).

## NE BUDIMO KAO ONI

Ne budimo kao mnogi ljudi koji su svoje noći i dane potrošili uzalud, umjesto u činjenju dobrih djela, pa su se žestoko kajali i tugovali. I upravo na njih odnosi se ajet sure Fatir koji smo naveli. Na njih se, također, odnose sljedeće Allahove riječi: "**O tugo naša, šta na Zemlji propustismo!**" (El-En'am, 31). Komentatori veličanstvenog Kur'ana kažu da je značenje: teško nama, u šta smo potrošili dragocjeno vrijeme na dunjaluku!

## OMER, RADIJALLAHU ANHU, NALAZI RJEŠENJE

Omer, radijallahu anhu, ušao je u Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, džamiju i zatekao tužna čovjeka te ga upitao: "Zbog čega tugešeš?" Ovaj odgovori: "Sinoć nisam obavio noćni namaz."

Primijetimo da među nama ima onih koji propuste sabahski namaz pa zbog toga nisu tužni, ni ljuti, niti strahuju, olakšo to prihvataju... Na njih odnosi se El-Mutenebbijev stih:

*"Ko od sebe snishodljiv je takvoga poniziti lahko je,  
Mrtvoga rana doboliti ne može."*

Omer mu reče: "Subhanallah! Naklanjaj propušteni namaz sad. Ta znaš za ajet: '**I On je Taj Koji je učinio da noć i dan jedno iza drugoga slijede za one koji hoće da se opomenu, i koji hoće zahvaliti biti.**'" (El-Furkan, 62)

Rješenje je jednostavno: ko propusti noćni *vird*, učenje uobičajenog broja stranica Kur'ana, odnosno klanjanje uobičajenog broja rekata noćnog namaza neka to nadoknadi danju, i obratno.

## TOLIKO DOBRIH DJELA, A STAHUJE ZA SEBE

El-Džunejd b. Muhammed, dobri čovjek, svaki je dan trideset hiljada puta izgovarao zikr subhanallah, kažu biografi, i kad je osjetio blizinu smrti, poče učiti Kur'an. Djeca primijetiše: "Učiš Kur'an dok umireš!?" On se ne pokoleba, odgovori im: "Postoji li čovjek koji je potrebniji od mene učiniti što više dobrih djela?"

## KAKO ISKORISTITI SLOBODNO VIRIJEME?

Kad je riječ o iskorištavanju vremena, islamski su autoriteti naveli mnogo primjera koji nam ukazuju na neprocjenjivu vrijednost slobodnog vremena.

Dobrom čovjeku Kurzu b. Vebri rekli bi njegovi drugovi: "Sjedi da popričamo", na šta bi on odgovorio: "Hoću ako možete zaustaviti protok vremena."

Hasan el-Basri govorio je: "Zbilja, vrijeme svako jutro poziva čovjeka: 'O čovječe, iskoristi me, jer ja ti se, tako mi Allaha, nikad neću vratiti!'"

El-Džahiz u svom djelu *El-Hajevan* kaže da su sljedeći stihovi nešto najljepše što su spjevali arapski pjesnici glede iskorištavanja vremena:

*"Mlade u starost, a stare u smrt vodi,  
 Nizanje jutara i prolazak noći.  
 Kada noć od dana nekoga straca napravi,  
 Utom se dan-mladić rodi.  
 Uvijek za potrebom nekom idemo,  
 Htijenja živa čovjeka nemaju kraja.  
 Sa smrću čovjeka umiru i njegove potrebe  
 Osim one da još na ovom svijetu ostane."*

Razmotrimo i sljedeći hadis: "Na Sudnjem će danu biti doveden čovjek koji je najraskošnije živio na dunjaluku, a stanovnik je Džehennema, pa će biti bačen u Vatru na jedan trenutak, i onda će ga Allah upitati: 'Jesi li ikad išta lijepo doživio?' 'Nisam, tako mi Tebe, Gospodaru moj, nikad ništa lijepo doživio!', odgovorit će on. A isto tako, bit će doveden čovjek koji je na ovom svijetu najtegobnije živio, a dženetlja je, pa će biti upitan: 'Jesi li ikad dopao ma kakve muke?' 'Nisam, tako mi Tebe, Gospodaru moj, nikad nisam dopao nikakve muke!', glasit će njegov odgovor."<sup>37</sup>

Eto to je stvarnost života na ovom svijetu: nestane blagodati i uživanja, a ostane grijeh koji čovjeka sustigne i naposlijetku baci u Džehennem, za razliku od čovjeka koji se patio na ovom svijetu oskudno živeći, ne posjedujući, možda, ni čitav čador nad glavom, hraneći se korama hljeba i pijući prljavu vodu, ali...

## U ČEMU JE ISTINSKI UŽITAK

Upitaj onoga ko se naslađuje sjeća li se svih užitaka u kojima je uživao. Odgovorit će da se ne sjeća. To je tako jer u sjećanju ostaje samo dobro djelo učinjeno radi Jedinog. I stoga su prvi i potonji dobri ljudi jedni drugima preporučivali činjenje dobrih djela.

Sulejman, alejhis-selam, govorio je: "Naučili smo sve što se naučiti može, ali nismo našli da je ijedna nauka ravna bogobojaznosti."

Opraštajući se od prijatelja, Avn b. Abdullah reče: "Samo ću vam jedno oporučiti: bojte se Allaha, jer nikad nije usamljen onaj ko se Allaha boji."

Tako je jedno primljeno dobro djelo vrednije od svih ovozemaljskih užitaka.

U predanju stoji da je Sulejman, alejhis-selam, letio na tepihu – jer mu je vjetar bio potčinjen: "**I njemu smo vjetar mi potčinili, da blago puše, baš onamo kud on naredi**" (Sad, 36) – iznad nekog po-

<sup>37</sup> Muslim (2807) i Ahmed (12699 i 13248).

ljoprivrednika u polju. Njega je taj prizor fascinirao, te on uzviknu: "Subhanallah! Porodici Davudovoj data je velika vlast!" Čuvši tu izjavu, Sulejman zapovijedi vjetru da ga spusti ispred zemljoradnika. Stao je pred njega i obratio mu se: "Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, riječ subahanallah koju si malo prije izgovorio vrednija je od svega što je dato našoj porodici."

Potvrdu tome nalazimo u Vjerovjesnikovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "Da izgovorim sljedeće riječi: 'Neka je slavljen Allah, neka je hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći', draže mi je nego da imam sve što Sunce obasjava."<sup>38</sup>

## TAJNA IDRISOVA, ALEJHIS-SELAM, USPJEHA

Zanimljivo je zbog čega je Allah o Idrisu, alejhis-selam, objavio: "...i Mi smo ga na visoko mjesto podigli" (Merjem, 57). Naime, ovaj je vjerovjesnik bio krojač, pa je svaki put, kad bi zadjenuo iglu u platno, a prije nego što bi je izvadio, izgovorio: "Neka je slavljen Allah, neka je hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći!" I Allah mu objavi: "O Idrise, tako mi Moje veličine i uzvišenosti, zacijelo će te na visoko mjesto podignuti!" "Gospodaru, kako ćeš to učiniti kad priznajem svoju manjkavost?", upita vjerovjesnik Idris. Na to mu Gospodar odgovori: "Tvoja se djela uzdižu s djelima drugih ljudi, ali prednjače pred njima zbog toga što Me slaviš i izričeš Moju jednoću."

## USTRAJNO ČINJENJE ZIKRA

Zaista je Allahov dar čovjeku da ustraje u slavljenu Allaha i keli-me-išhadetu. Ibn Redžeb el-Hanbeli zapisao je u djelu *Džamiul-ulumi vel-hikem* da je Halid b. Ma'dan svakog dana stotinu hiljada puta

---

38 Muslim (2695) i Et-Tirmizi (3597).

izgovorio subhanallah (*tesbih*). Ima ljudi koji uvijek slave Svevišnjeg Allaha, pa oni bolesna srca reknu: "On je duševni bolesnik!"

Neki je evlja činio zikr (a oni uživaju u tome), pa mu se obratio mladić, koreći ga: "Tebe šejtan napada vesvesama!" A evlja izreče stihove:

*"Kad bolesti dopadnemo, spominjući Tebe mi se liječimo,  
A kad spominjati prestanemo, tad u bolesti opet malaksamo."*

En-Nevevi pronicljivo zapaža: "Ko se bude obazirao na ljudske prigovore zbog činjenja zikra, propustit će veliku nagradu."

Pa, ipak, obaveza je zikr činiti iskreno, Allaha radi, te se ne obazirati na prigovore i komentare. Treba primijeniti ajet: "**O vjernici! Allaha mnogo i često spominjite, i ujutro i uvečer Ga slavite!**" (El-Ahzab, 41, 42)



## OVAJ SVIJET SLIČAN JE...

Imam El-Buhari u *Es-Sahihu* u dijelu pod naslovom *O suptilnosti* naslovio je poglavljje *Bezvrijednost dunjaluka u odnosu na ahiret i značenje Allahovih riječi*: "Znajte da je život na ovom svijetu igra, i zabava, i gizda, i gordo nadmetanje među vama, i nadmetanje u mnoštvu imetaka i djece! Nalik je kiši, bilje od nje nevjernike zadivljuje, i ono potom, nakon kiše, uzbuja, ali ga zatim vidiš požutjela i potom sasušeno biva. A na svijetu onome patnja teška je, a ima i oprost od Allaha i zadovoljstvo. A šta je ovo svjetski život doli uživanje prijevarno." (El-Hadid, 20)

Tu je zabilježio da je Sehl b. Sa'đ, radijallahu anhu, rekao sljedeće: "Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: 'Mjesto koliko zauzima bić u Džennetu vredniji je od ovog svijeta i svega što je na njemu; jedan jutarnji pohod na Allahovu putu vredniji je od ovog svijeta i svega što je na njemu.'"<sup>39</sup>

### POUKA PRVA PRIMJER OVOG SVIJETA

U ajetu je, u užem smislu, spomenuta igra i zabava, i kao da se izraz *zabava* odnosi na ono čime se duša zabavlja, a izraz *igra* može se odnositi na ono u čemu zabavu osjećaju udovi.

Učenjaci su, objašnjavajući suštinu ovog svijeta, rekli: "Dunjaluk je sličan djeci koja se igraju i prave sebi kuće u pijesku koje povezuju

<sup>39</sup> El-Buhari (2892 i 6415), Muslim (1881) i Ahmed (22350 i 22361).

putevima i stazama poveznicama, a kad se približi mrak, sve što su napravili poravnaju sa zemljom i unište.”

## OSVRT NA AJET

Tu je i sljedeći ajet: **“I navedi primjer njima da je ovo svjetski život kao kiša koju smo Mi s neba spustili, pa se s njom izmiješa zemaljsko bilje, koje potom sasušeno postane i vjetrovi ga počnu raznositi! Allah zbilja sve može.”** (El-Kehf, 45)

Komentatori Kur'ana kažu da je Svevišnji Allah ovaj svijet uporedio sa zemljom na koju On spusti kišu i koja obraste svakovrsnim divnim biljem, cvijećem, drvećem, čije se grane saviju pod teretom plodova, pa to izazove divljenje sijačâ, ali nakon određenog vremena puhnu snažni vjetrovi i polome stablike, ugrije sunce i sasuši cvijeće, te u potpunosti nestane pređašnjeg sjaja i ljepote, i sve postane gola ledina. Eto to je, kažu mufesiri, primjer ovog svijeta.

I čovjek, otprilike, prolazi kroz iste etape: prvo je zdrav, u društvu sa svojim najdražim, ugledan i utjecajan, bogat, snažan... a potom, nakon određenog vremena, oboli i umre, jer moćno vrijeme uništi njegovo zdravlje i moć.

## IZGUBLJENA BLAGODAT

Historičari vele da se neki čovjek obratio ženi iz porodice Numa-na b. el-Munzira, čiji su članovi, bogati i zdravi, vladali Arapima: “Šta vam se to desi?!” Ona odgovori: “Ujutro smo bili najbogatiji Arapi, a već navečer postali najsironašniji.” Vlast su izgubili preko noći.

Ibn Mesud, radijallahu anhu, prošao je pored nekog raskošnog kufljanskog dvorca u kojem su gorjela sva svjetla, pa se raspitao s tim u vezi. Odgovoreno mu je da je riječ o svadbi, na šta on samo reče: “Svaka će se kuća radosti pretvoriti u kuću tuge i beznadu.”

Utješno je znati: ako te snađe kakvo iskušenje, trebaš znati da je to isto iskušenje već pogodilo mnoge ljude i rastužilo mnoge domove.

I sva ta iskušenja napislijetu se završe smrću; smrt nije strašna, jer se umrijeti mora, ali je najveća nevolja da čovjek još na ovom svijetu bude kažnjen time što će mu Allah zapečatiti srce, pa neće razumjeti niti će shvatati, i odvratiti ga od Sebe, a na Kijametskom danu kaznit će ga u Džehennemu. Eto to je veća nedaća. I zato, neka se čovjek rastereti znajući da je iskušan glede ovog svijeta, a nije glede vjere. Pjesnik El-Endelusi spjevalo je:

*"Kad ti se duša zbog nečega osovjetskoga rušiti stane, tije sruši još više  
A vjeri svojoj zidaj utvrdu, i gledaj da to učiniš najbolje"*

Ibn Kajjim el-Dževzija imao je običaj kazati: "Tjelesna bolest nije problem, ona se završava smrću. Ali, bolest srca veći je problem, jer se završava kaznom u Vatri, Allah nas sačuvao! Naime, Sveznajući Allah spomeuo je u Kur'antu tjelesnu bolest samo kad se radi o određenim povlasticama i opravdanjima, dok je bolest srca spomenuo govoreći o uvjerenju, poricanju ajeta, nevjerstvu i dvoličnjaštvu! O ljudima čija su srca bolesna Allah, dželle šanuhu, kaže sljedeće: '**Bolest je u njihovim srcima...**' (El-Bekara, 10); '**A kad ih ti vidiš, zadivljuje te izgled njihov, a ako progovore ti slušaš riječi njihove!** – ali, oni su kao šuplje naslagano drvlje...' (El-Munafikun, 4)."

## POUKA DRUGA MEĐUSOBNO NADMETANJE

Kad se čovjek želi nekome osvetiti ili ga naljutiti, pokuša napraviti veću kuću od njegove, imati na računu više novaca od njega, obući se elegantnije itd. U vezi s nadmetanjem u količini imetka i djece, komentatori Kur'ana kažu da onaj ko je zadivljen imetkom i koga imetak odvraća od poslušnosti Svevišnjem Allahu, treba razmisliti

o Karunu, silniku koga je Allah, dželle šanuhu, uništio. O njemu je Svermogući Allah objavio: "I izade on pred svoj narod u sjaju svom, pa oni koji žele svijet ovaj rekoše: 'Eh, da nam je ono što i Karunu je dato! Zbilja li je on sretan uvelike!' A oni kojima znanje dato bi, govorili su: 'Teško vama! Allahova je nagrada bolja onima koji vjeruju i rade dobra djela! A samo će nju susresti strpljivi!'" A posljedica takvog njegovog ponašanja bila je: "**Pa smo Mi i njega i kuću njegovu utjerali u zemlju...**" (El-Kasas, 79-81)

Eto tako okonča svako onaj ko se hvali djecom pred svojim rođacima i drugovima, onaj ko se nadmeće u tome. Uzmimo kao primjer neznabušca Velida b. el-Mugiru: imao je oko desetero djece, ponosio se njima i dovodio ih na skupove plemena Kurejs. Sveznajući Allah o njemu je objavio: "**Ostavi Meni onoga što ga Ja sam stvorih, kome Ja imetak velikog pružih, i sinova prisutnih...**" (El-Muddessir, 11-13), tj. prisutnih u raznoraznim prilikama. Međutim, sve to što je imao neće mu biti od koristi na budućem svijetu.

## POUKA TREĆA ZADIVLJUJUĆE BILJE SLIČNO JE OVOM SVIJETU

U ajetu sure El-Hadid kiša je spomenuta izrazom *el-gajs*, što znači da je ona svojevrsna pomoć osušenoj zemlji: "**On je Onaj Koji šalje kišu, nakon što oni u očaj padnu, i širi samilost Svoju...**" (Eš-Šura, 28). Ibn Kesir veli da se tim imenom naziva samo ona kiša koja padne nakon suše.

U istom je ajetu upotrijebljen i izraz *el-kuffar*, koji bi mogao značiti: nevjernici, ali i sijači, zemljoradnici, i ovo potonje prihvatljivije je, mada neki komentatori Kur'ana smatraju da ovaj izraz znači: nevjernici, utoliko što su oni najviše zadivljeni ovozemaljskim bogatstvima. I stoga su kao stoka. Zadivljuje ih samo materija; a to je zajednička osobina za dvoličnjake, velike grešnike i nevjernike. U posjeti određenom gradu

takvi zapažaju samo stambene blokove, zabavne parkove, restorane, pijace, lijepе žene itd., sačuvao nas Allah od takvog zapažanja!

A zatim Allah, dželle šanuhu, ukazujući na suštinu i bezvrijednost svijeta, govori da isto to bilje požuti i osuši se, te naposlijetu nestane.

## POUKA ČETVRTA NAGRADA I KAZNA NA AHIRETU

Na ahiretu, nevjernike će stići velika, strašna kazna, a vjernici će biti počašćeni oprostom i Allahovim zadovoljstvom. Imajmo na umu sljedeće ajete: **"Ko bude želio usjev onoga svijeta, usjev njegov ćemo i povećati! A ko bude želio usjev ovoga svijeta, dat ćemo mu ga, ali na onom svijetu on nema nikakva udjela!"** (Eš-Šura, 20); **"Mi ćemo onima koji žele život ovozemaljski i gizdu njegovu podmiriti poslove njihove u njemu, i nimalo u njemu neće biti oštećeni. A to su oni kojima na onome svijetu samo Vatra pripada, sve što su uradili u ovozemaljskom životu tamo propast će, uzalud je sve ono što uradiše i stekoše!"** (Hud, 15, 16); **"Ko hoće ovaj svijet žurni, Mi ćemo dati da na njemu brzo proživi ono što hoćemo i kome hoćemo Mi, a potom ćemo mu Džehennem dati! U njemu će se ponižen i odbačen peći. A ko hoće onaj svijet i trudi se za njeg trudom svojskim, i k tome je još vjernik<sup>40</sup>, takvima će trud njihov hvaljen biti! Njima svima Mi, bili ovi ili oni, pružamo dara od tvog Gospodara, a dar Gospodara tvog zabranjen nije nikom!"** (El-Isra, 18-20)

## POUKA PETA VRIJEDNOST BORBE NA ALLAHOVU PUTU

Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sljedeće riječi: **"Mjesto koliko zauzima bić u Džennetu vrednije je od ovog svijeta i svega**

<sup>40</sup> Vjernik ne zgrće materijalna bogatstva ovog svijeta radi pokazivanja pred narodom i stjecanja reputacije, za razliku od nevjernika.

*što je na njemu; jedan jutarnji pohod na Allahovu putu vredniji je od ovog svijeta i svega što je na njemu*" izrekao povodom slanja vojske na Mu'tu, kad je odredio trojicu zapovjednika: Zejda b. Harisu, Džafera b. Ebu Taliba i Abdullaha b. Revahu. Još je rekao: "Ako pogine Zejd, neka bajrak preuzme Džafer, a ako pogine Džafer, neka bajrak preuzme Abdullah b. Revaha."<sup>41</sup> Međutim, Abdullah b. Revaha nije pošao s vojskom ujutro, ostao je klanjati džuma-namaz s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem. Poslije obavljenog namaza, Abdullah priđe i nazva selam Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, a on ga začuđen upita: "Zar nisi pošao u borbu sa svojim saborcima?" "Allahov Poslaniče, izostao sam samo kako bih te vidio na minberu, da to bude oproštajna džuma!", kroz suze objasni Abdullah b. Revaha, pa i Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaplaka. Abdullah tom prilikom spjeva stihove:

*"Onome od koga se oprostih, što među palmama ga ostavih,*

*Selam najbolji ispraćaj i prijatelj bit će moj"*<sup>42</sup>

A Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Jedan jutarnji pohod na Allahovu putu vredniji je od ovog svijeta i svega što je na njemu."

## POUKA ŠESTA KARAKTER DŽENNETSKIH NASLAĐIVANJA

Neopisivo je naslađivanje koje je Svemogući Allah pripremio vjernicima u Džennetu. Oni će uživati u onome što nikad niko nije video, niti je ikad iko za slično tome čuo, niti je ikome moglo naumpasti. Ibn Abbas, radijallahu anhuma, govorio je: "Na ovome svijetu ne postoji ništa što postoji u Džennetu, osim imena stvari." Dakle, suština se u potpunosti razlikuje. (O detaljima sam govorio u nekim drugim

41 El-Buhari (4261), kao Ibn Omerovo, radijallahu anhu, predanje.

42 Vidjeti: Tarhut-Taberi, 2/149, i Es-Siretun-nebevija, 5/24.

poslanicama.) Primjera radi, navest ćemo sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Ima li iskrenih trudbenika za Džennet? Naime, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, u Džennetu su bijeli dvorci, neprestana svjetlost, tekuća voda i bijeli cvjetovi." Ashabi rekoše: "Mi smo iskreni trudbenici!" "Recite: 'Inšallah!'", podsjeti ih Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.<sup>43</sup>

## POUKA SEDMA ZNAČENJE SINTAGME JUTARNJI POHOD

U navedenom hadisu stoji: "*Jedan jutranji pohod na Allahovu putu...*" a to može značiti i borbu u trajanju od sahat-dva. Štaviše, neki učenjaci smatraju da status borca na Allahovu putu ima onaj ko porani u džamiju, i onaj ko noću podje u džamiju, i onaj ko opremi gaziju, i onaj ko uputi borcima korisne riječi...

Ako se čovjek ne može boriti svojim životom, neka se bori imetkom; ako ne može imetkom, neka se bori verbalno, hvaleći džihad na Allahovu putu i usađujući ljubav prema pogibiji (postizanju šehadeta), a kudeći nevjernike, komuniste i bezbožnike. I još nešto! Ko ni to ne može neka svoje srce potiče na iskrenu namjeru s tim u vezi i neka se bori protiv poroka svoje duše.

### PRIPREMA ZA BORBU

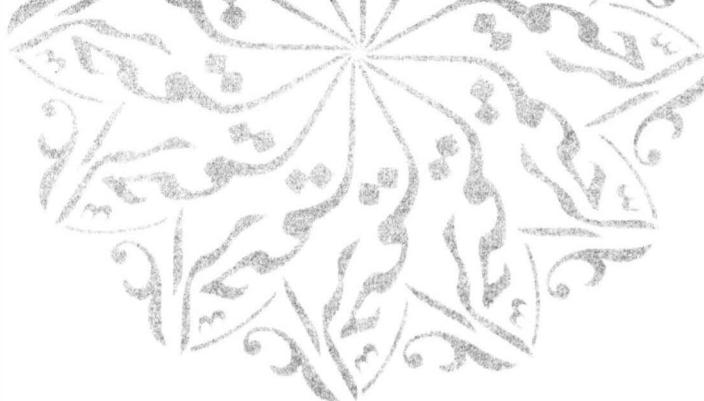
Šejhul-islam Ibn Tejmija uspinjao se na neko brdo u blizini Damaska, pa ga neko upita: "Zašto to činiš?", a on odgovori: "Umišljam da se neprijatelj sprema za napad, pa želim biti spremam za odbranu." I to je svojevrsni samopotica na borbu.

---

<sup>43</sup> Ibn Madža (4332), El-Bezzar (2591), Et-Taberani, u djelu *Musneduš-šamijjin* (1421) i Ibn Hibban (7381). Vidjeti: *Misbahuz-zudžadža*, 4/265, i *Silsiletul-ehadisid-daiſa* (3358).

## MOJ NAJVEĆI UŽITAK

Neko je upitao Halida b. el-Velida, radijallahu anhu: "U čemu si osjetio najveći užitak?" On odgovori: "Najveći sam užitak osjetio u Bici na Jermuku, jedne veoma hladne noći, kad sam se probudio i shvatio da je, premorena, sva vojska zaspala tvrdim snom. Probudio sam svoju suprugu i upitao je: 'Želiš li provesti nezapamćenu noć na Allahovu putu i osjetiti užitak kakav se samo u Džennetu može osjetiti?' 'Želim', kratko je odgovorila. Rekoh joj: 'Onda ustani da čuvamo stražu.' Ustala je, i uzeli smo abdest drhteći od hladnoće; borci su bili umotani u pokrivače. Dok smo čuvali stražu, počela je padati kiša, pa sam neke ashabe umotavao u pokrivače a druge pokrivao. Tako mi Allaha, to je moj najveći užitak u životu!"



## TEBI, KOJI SE ŽRTVUJEŠ

### GREŠNIČKI GRAD

O muslimani, pročitajmo Allahove, dželle šanuhu, riječi o gradu koji se nalazio uz more, o stanovnicima grada koji se nisu bojali Svevišnjeg Allaha, Gospodara morâ, niti su Ga veličali, niti su Ga se stidjeli.

**"I pitaj ih za grad koji se uz more nalazio kad oni propise o suboti kršiše. I kad se subote pridržavahu ribe su im, na oči njihove, dolazile, a kad se nisu pridržavali – ribe im njihove ne dođažahu! Eto tako smo ih Mi na kušnju stavljali zato jer su razvrat činili! I jedna zajednica među njima upita: 'Zašto narodu savjete dajete kad će ih Allah uništiti, ili će ih kaznom žesotkom kazniti?' A oni odgovoriše: 'Da bismo ispriku kod Gospodara vašeg imali i da bi oni bogobojažni bili!' Pa kad god zaboravljuju ono čime su opominjani bili, Mi bismo one koji su zlo zabranjivali spašavali, a one koji su zlo činili velikom mukom bismo kažnjavali zbog onoga što su grijješili! A kad su se uzoholili spram onog što im zabranjeno bi, Mi rekosmo: 'Budite majmuni prezreni!'" (El-E'raf, 163-166)**

Kur'anski način izlaganja predivan je, zapanjuje. Ovdje Allah, dželle šanuhu, govori o gradu koji se nalazio uz more. U njemu su živjeli Izraelićani koji su činili razne grijehе, nijekali su Allahove darove, zapostavljali navraćanje na dobro i odvraćanje od zla, prelazili granice

dopuštenog... Njima je Svevišnji Allah zabranio ribolov subotom iz samo Njemu poznate mudrosti. Ali su, prezreni i niski, načinili rukavce subotom kako bi ribu koja zaluta u te iste rukavce mogli loviti nedjeljom, želeći tako prevariti Uzvišenog Allaha, smijući Mu se i tjerajući šegu s Njim, a nisu osjetili da ih Allah na taj način samo približava kazni.

I zaista, subotom bi ribe prolazile kroz iskopane rukavce, pa bi ih Izraelićani zatvorili i ribu lovili nedjeljom. Zbog toga su se podijelili u tri zajednice.

## UČESNICI

Prva zajednica bili su učesnici u tom zlu. Oni su slični današnjim grešnicima dokoličarima koji mnoštvo grešnika pravdaju govoreći: "Kuda svi, i ti za njima!"; "Koga ne možeš pobijediti, pridruži mu se!"; "Allah je milostiv!" Takvi ne razmišljaju, nemaju dostojanstvo, niti se stide Allaha. Zapravo, njihova su srca suštinski mrtva, iman se rasplinuo iz njih, pokušavaju ismijati Sveznajućeg Allaha, a On njih poruzi izvrgava.

## PASIVNI

Druga zajednica jesu oni pasivni, žive za koru hljeba i prehranjuju porodicu. Takvi su, sjedeći u svojim domovima, govorili: "**Zašto narodu savjete dajete kad će ih Allah uništiti, ili će ih kaznom žesotkom kazniti?**", tj. oni su svakako propali, pa ih pustite; Bogu Božije, caru carevo, nemate vi ništa s njima, Allah vas neće pitati o onome što oni rade, vodite računa o svojim djelima. Ovi su bili negativci koji će odgovarati na Sudnjem danu zbog zapostavljanja institucije navraćanja na dobro i odvraćanja od zla.

## ONI KOJI SU OSUĐIVALI ZLO

I treća zajednica jesu ljudi koje je Svevišnji Allah prosvijetlio uputivši ih na istinsko poimanje kelime-i-šehadeta. Oni su nosioci poslanice, pobornici vječnog života, pa im je Svetomogući Allah dao svjetlo na ovom, i dat će im nur i na budućem svijetu. Osudili su grešnike: "Dosta je! Prestanite, zabludjeli! Kazna će nas sve snaći!"

I šta je bilo? Allah, dželle šanuhu, poslao je kaznu: pretvorio ih je, grešnike, stanovnike tog obalskog grada, u majmune i svinje, zbog toga što su se odali grijesima, nisu se bojali Gospodara i Njegove sile, a strah od Gospodara temelj je islama i sastavni dio vjerovanja.

## STRAH OD ALLAHA

Nuh, alejhis-selam, obratio se svom narodu: **"Šta vam je, zašto se vi ne nadate Allahovoj kazni, pa, On vas postepeno stvara?! Zar ne vidite kako je jedna iznad drugih Allah sedmera stvorio nebesa, i učinio Mjesec na njima svjetлом, a Sunce učinio svjetiljkom!"**  
(Nuh, 13-17)

## STID OD ALLAHA

Ebu Bekr, radijallahu anhu, jednom je prilikom poručio: "O ljudi, stidite se Allaha istinskim stidom! Tako mi Allaha, pored Koga nema drugog boga, ja iz stida od Uzvišenog Allaha pokrijem lice odjećom dok obavljam fiziološku potrebu!"

Zar se oni koji skrnave svoju čast, nude pogledima svoju kćerku, suprugu, sestru ne stide Svevišnjeg Allaha?! Zar se oni koji izlažu opasnosti svoje vjerovanje družeći se s besposličarima, grešnicima ne stide Allaha, a usto još zapostavljaju skupne namaze u džamiji i ne čitaju časni Kur'an?! Šta je njihovo opravdanje pred Allahom?

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: **"Stidite se Allaha istinskim stidom! A stidjeti se Allaha istinskim stidom znači paziti**

*na glavu i ono što ona shvata i stomak i ono što on sadrži. A ko se bude sjećao nedaća sustegnut će se od osovjetskih ukrasa.* <sup>“<sup>44</sup></sup>

Kad se osamiš, znaj da te Jedini vidi, pa sebi reci:

*“Kad nemir nutarnji sred tmine počne da te prati,  
I duša te twoja grijehu stane zvati,  
Božijeg pogleda ti se postidi  
I kaži duši svojoj: Tvorac tmine mene vidi.”*

## IZJAVE DOBRIH

Er-Rebia b. Husejm plakao je toliko da su njegova rebra skoro iskočila iz tijela, i rekao je: “Allah me, inshallah, neće pozvati na odgovornost zbog nemoralja jer ga nikad nisam učinio.”

Imam El-Buhari imao je običaj reći: “Nikad nisam slagao, niti sam, otkad sam saznao za pogubnost ogovaranja, ogovorio i jednog muslimana.”

Ovi su ljudi živjeli radi Allaha i umrli radi Njega; a među nama su ljudi koji nisu spoznali Allaha: jedu hranu, koju Allaha daje, udišu zrak, koji Allah stvara, piju vodu, koju Allah stvara, a potom Mu se suprotstavljuju javno čineći grijehu.

## KOJU JE ZAJEDNICU ALLAH SPASIO?

Dakle, Allah, dželle šanuhu, spasio je one Izraelićane koji su odvraćali od zla, dok je prvu zajednicu uništio. A glede druge zajednice, koja je govorila: **“Zašto narodu dajete savjete kad će ih Allah uništiti”**, evidentna su različita mišljenja komentatorâ Kur’ana, pa ipak se čini da su i oni uništeni.

U navedenim ajetima sure El-E’raf sedam je pouka.

<sup>44</sup> Ahmed (3662) i Et-Tirmizi (2458). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (1608). Hadis je autentičan.

## POUKA PRVA

# NAVRAĆANJE NA DOBRO

## I ODVRAĆANJE OD ZLA

Mi smo ummet koji opstaje samo uz instituciju navraćanja na dobro i odvraćanja o zla. Ako ja, pisac, i ti, čitalac, zapostavimo ovu instituciju, zacijelo ćemo dopasti poniženja: "**Prokleti su nevjernici sinova Isaila jezikom Davuda i Isaa, sina Merjemina, jer su obijesni bili i granice svakog zla prelazili! Jedni druge od ružnih stvari nisu odvraćali, a i sami su ih radili. Ogavno je to kako su postupali**" (El-Maida, 78, 79). U hadisu стоји sljedeće: "*Prijašnji su narodi stradali zbog toga što su jedni druge odvraćali od ružnih djela, ali bi potkraj dana opet zajedno jeli i pili. Pošto su tako postupali, Allah ih je pretvorio u majmune i svinje.*"<sup>45</sup> Riječ je o Jevrejima. Njih je Allah ponizio onako kako historija ne pamti, štaviše, u svakoj ih je objavi prokleo, i jezikom Davuda i Isaa, sina Merjemina.

### **EBU BEKR, RADIJALLAHU ANHU, TUMAČI KUR'ANSKI AJET**

Tu je i predanje u kojem stoji da se Ebu Bekr, radijallahu anhu, popeo na minber i rekao: "O ljudi, vi Αllahove, dželle šanuhu, rijeći: '**O vjernici! O dušama svojim vi se brinite! Akoste na Pravoj stazi, onaj zalutali neće vam naškoditi...**' (El-Maida, 105) pogrešno shvatate. Čuo sam Resulullahha, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: *'Kad ljudi vide зло, па га не сузбију, близу је vrijeme да ih Allah sve kazni.'*"<sup>46</sup> Značenje je: kad vide зло pa ga prešute, i to prepuste zvaničnim institucijama za osuđivanje zla, skidajući sa sebe odgovornost i živeći

<sup>45</sup> Ebu Davud (4336), Et-Tirmizi (3047) i Ibn Madža (4006).

<sup>46</sup> Ahmed (1, 17, 30 i 31), Ebu Davud (4338), Et-Tirmizi (2168 i 3057) i Ibn Madža (4005). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (5142).

kao negativci, tada očekujmo da Svemogući Allah kazni i dobre i zle, one koji popravljaju stanje i one iskvarene, i da ih prokune kao što je prokleo prijašnje narode.

## OMER, RADIJALLAHU ANHU, NA SAMRTI

Zanimljivo je da su učenjaci ehli-sunneta u svojim djelima naslovali poglavje *Vladar pravovjernih Omer b. el-Hattab navraća na dobro i odvraća od zla u smrtnim mukama*.<sup>47</sup>

Nakon što je uboden, na prvom rekatu, dok je krv curila iz njega, a iz njegovih očiju kapale suze, pitao je: "Jesam li obavio namaz?", jer je bio zaokupljen time da sretne Allaha ne propustivši namaz; nije se sjetio žene, ni položaja, ni kuće, ni dvorca, ni vlasti... Prisutni mu odgovoriše: "Allah će ti pomoći, obavi namaz!" I Allah mu je zaista pružio Svoju podršku: Omer je završio namaz umirući, i još je šaputao: "Čuvajte namaz! Čuvajte namaz! Bojte se Allaha glede namaza! Nema udjela u islamu onaj ko izostavi namaz. Ko redovno obavlja namaz, Allah ga čuva; ko izostavlja namaz, Allah će ga upropastiti." Tada, na samrti, pojavi se neki mladić, nazva selam i osta gledajući Omara određeno vrijeme i pođe. Međutim, Omer vidje da mladić nosi odjeću koja je padala ispod članaka, pa ga pozva: "Bratiću, vрати se! Podigni svoju odjeću jer ćeš zbog toga biti bogobojsniji, a tvoja će odjeća biti čišća!"

(Subhanallah! Dok umire, u teškim trenucima, u kojima čovjek zaboravlja svoje voljene, Omer, radijallahu anhu, navraća na dobro i odvraća od zla.)

Dječak, sin islama, odgovori mu: "Nagradio te Allah zbog svih muslimana!"

<sup>47</sup> Kad je uboden junak Omer (a junaci umiru kao šehidi), krv je iz njega potekla kao voda iz mještine, ali on nije kukao, već je kroz suze govorio: "Kamo sreće da me majka nije rodila! Kamo sreće da nisam živio! Kamo sreće da nisam bio halifa!" Eh, blago tebi, vladaru pravovjernih, kamo sreće da ummet opet doživi vladavinu poput tvoje!

## OBRAĆANJE NA DŽENAZI

I kad su Omera, radijallahu anhu, umotali u kefine i postavili ga da mu klanjaju dženaza-namaz, Alija reče: "Tako mi Allaha, želim na ahiret otići s djelima poput Omerovih! Znajte, blagostanje islama završava se sa smrću Omerovom!"

## OSVRT NA HADIS

Kad se radi o instituciji navraćanja na dobro i odvraćanja od zla, tu je poznati hadis: *"Ko vidi зло нека га промјени силом, ако не можне силом, онда нека то учини ријечима; ако ни тако не можне, нека макар srcem prezre то зло, и то је најслабији облик вјерovanja."*<sup>48</sup> Zapitajmo сe: ima li imalo imana čovjek koji se kreće po javnim mjestima i vidi зло, pa ga ne osuđuje ni srcem, u najmanju ruku! Zaista, neki se ljudi razbole i srce im puca od boli kad vide čega je sve dopao ovaj ummet.

---

<sup>48</sup> Muslim (49), Ahmed (10766, 11065 i 11100), Ebu Davud (1140), Et-Tirmizi (2172) i neki drugi muhadisi.

## POUKA DRUGA

### PRAVILA POZIVANJA U ISLAM

Povratak islamu intenzivirao se, pa, svi se vratimo Allahu, dželle šanuhu. Obaveza onih koji pozivaju u islam jeste da se prema ljudima lijepo ophode jer Svevišnji Allah kaže: "**A ti Putu Gospodara svoga pozovi mudrošću i savjetom lijepim...**" (En-Nahl, 125)

Dužni smo biti blagi i samilosni prema ljudima! Je li ispravno da se izdvojimo u džamijama, a ljudi srljavaju u propast i čine svakojake grijehe? Ne bojimo li se da će i nas, dok smo u kućama, sustići njihovo zlo? Očito je da se s tim u vezi moramo povesti za Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, o kome je Sveznajući Allah rekao: "**S milošću Allahovom ti si nježan prema njima! A da si namrštena čela i tvrda srca, oni bi od tebe brzo otišli...**" (Alu Imran, 159). Također, veli: "**A ko ljepše zbori od onoga koji Allahu poziva...**" (Fussilet, 33). Razne skupine ljudi pozivaju u svoje običaje, stranke i zakone, pa zašto mi ne pozivamo Svevišnjem Allahu!

### JAKUB I JUSUF, ALEJHIMUS-SELAM

U predanju stoji da su meleki plakali s Jakubom, alejhis-selam, kad je oplakivao sina Jusufa. A Omer, radijallahu anhu, predvodio bi sabah-namaz i plakao učeći Allahove riječi: "**...a meni samo lijepo strpljenje ostaje...**" (Jusuf, 18), pa bi i džematlije plakali s Omerom.

Otc i sin bili su odvojeni dugih četrdeset godina, ali ih to nije navelo na grubost u pozivanju u islam.

Nakon govora o Jakubu, Allah nam govori o njegovu sinu: "**I dode jedan karavan pa vodonošu poslaše svog i on spusti vedro svoje...**" (Jusuf, 19). Jusuf je bio u nemilosrdnoj pustinji, oko njega je bila samo divljač, međutim Svemogući Allah učinio je da nađe zaluta-

li karavan, jer je putovao prema Palestini, pa je, Allahovom mudrošću i voljom, zalistao. Bio je to karavan koji će spasiti budućeg poslanika Jusufa. Allah čuva koga hoće od robova Svojih. Učenjaci su zapisali izjavu jednog dobrog čovjeka: "Zapazio sam vrapca kako svaki dan odnosi komadiće mesa i hljeba iz smeća i nosi ih na osamljenu palmu. Otišao sam provjeriti o čemu je riječ, tim prije jer sam znao da vrapci ne prave gnijezdo na palmi. Uspevši se, video sam gnijezdo u kojem je bila slijepa zmija, kojoj je vrabac donosio hranu. Eto, Onaj Koji je toj slijepoj zmiji potčinio vrapca jeste Onaj Koji je dao da se pojavi karavan i spasi Jusufa."

## HALID I IKRIMA

Ovaj časni ashab Halid sin je Velida b. el-Mugire. Predvodio je stotine bitaka, mnogo se žrtvovao za islam, ulagao svoj trud i vrijeme radi uzdizanja kelimei-šehadeta. A Ikrima, radijallahu anhu, potomak je Ebu Džehlov, prisustvovao je Bici na Jermuku. Neposredno prije boja, kad su se susrele vojske, islamska i nevjernička, istina i zabluda, ovaj se časni ashab okupao, obukao kefine i rekao svojim saborcima: "Ostavljam vas Allahu na čuvanje, Čiji se emanet ne može izgubiti! Imate li šta poručiti Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem?" Vojnici rekoše: "Prenesi mu selam od nas." I on isuka svoj mač i poče se boriti, te bì teško ranjen... Kad je izdisao, donijeli su mu vodu, na šta samo reče: "Neka se napiju drugi ranjenici." Ali su drugi ranjenici odbijali napiti se sve dok se ne napije Ikrima. Vodonoše su opet njemu odnijeli mješinu s vodom, ali su ga zatekli mrtva. I kako je išao od jednog do drugog, u drugom krugu, vodonoša je našao da su svi pređašnji ranjenici preselili na ahiret, pa je glasno zaplakao i, bacivši posudu s vodom, zamolio: "Allahu, napoji ih s džennetskog izvora, jer su se borili na putu Tvom! Allahu, uvedi nas u Džennet s njima!"

Oni su bili Resulullahovi, sallallahu alejhi ve sellem, učenici, a on, kao učitelj, trpio je i podnosio, te je u potpunosti dostavio islam, savršen sistem življenja.

### POSLANIKOV, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, MORAL

Hvaleći Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Uzvišeni Allah rekao je: "...**jer ti si, doista, najljepše čudi!**" (El-Kalem, 4). Zbilja, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je najljepše čudi: trpio je napade i uvrede svojih bližnjih. Udarali su njegove ukućane, uz nemiravali ga, grdili, hulili, istjerali iz doma... A on je napisanjetku, kad je s velikom vojskom oslobođio Meku, upitao Mekance: "*Šta mislite, šta čuvamsad uraditi?*" Pokušali su zaplakati i odgovorili su: "Bit ćeš plemenit, jer si plemeniti, i sin si plemenitog čovjeka." On reče: "*Slobodni ste, u miru se razidite, Allah neka vam oporosti!*"<sup>49</sup>

Allahu, daj Svom Poslaniku visoko mjesto i položaj! Toliko je bio dobrodušan da je Ebu Sufjan stao ispred njega i plačući govorio: "Nema boga osim Allaha! Allahov Poslanič, kako si samilostan, i dobrostiv, i kako održavaš rodbinske veze!" A to je bilo nakon što je Ebu Sufjan b. el-Haris, Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, amidžić, pobegao s djecom u pustinju, jer je, ranije, vrijedao Božijeg Poslanika. Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu, u čudu ga je upitao: "Ebu Sufjane, kuda bježiš?" "Bježim u pustinju, tamo čemo ja i moja prodica umrijeti od vrućine, gladi i žeđi", odgovori on. "Zašto?", upita Alija. Ebu Sufjan odgovori: "Ako me se Muhammed domogne, sasjeći će me." "Vrati se u Meku i posvjedoči da je Muhammed Allahov poslanik, te mu reci kao što su Jusufova braća rekla Jusufu: "**Tako nam Allaha,**

<sup>49</sup> Et-Taberi, u djelu *Et-Tarih*, 2/161, El-Bejheki, u djelu *Šuabul-iman* (18055), Ibn Hibban, u djelu *Es-Sikat*, 2/56, i imam Šafi, u djelu *El-Umm*, 7/361. Vidjeti: *Sahihul-džami* (4815).

**Allah je tebe nad nama odlikovao i mi smo doista zgriješili!”** (Jusuf, 91). Ebu Sufjan je poslušao Aliju: vratio se u Meku, stao ispred Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nazvao mu selam te posvjedočio da je on Allahov poslanik i recitirao ajet: **“Tako nam Allaha, Allah je tebe nad nama odlikovao i mi smo doista zgriješili!”** Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, podiže pogled, i suze obliše njegovo presvijetlo lice i natopiše njegovu blagoslovljenu bradu – a suze su dokaz istinskog plača, kako stoji u jednom stihu. Samo je proučio Allahove riječi: **“Danas vam prijekora neće biti, Allah će vama oprostiti, On je od svih samilosnih najsamilosniji!”** (Jusuf, 92). Takav uspjeh u pozivanju u određenu ideju historija nije zabilježila; nije zabilježila ni to da okorjeli neprijatelj lahko postane iskreni prijatelj.

## BOŽIJI POSLANIK – OLIČENJE MUDROSTI

Jednog se dana pojavio neki čovjek i rekao: “Ja svjedočim da nema boga osim Allaha, i priznajem da si ti Allahov poslanik, te se kajem zbog svih grijeha, ali se nikako ne mogu sustegnuti od bluda!” Ashabi skočiše htijući ga kazniti jer se nedolično i nemoralno ponaša pred Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. *“Ostavite ga”*, zapovijedi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, a njega pozva: *“Sjedi do mene!”* Pošto čovjek sjede pored Poslanika, on na njegovo rame stavi svoju blagoslovljenu ruku i blago ga upita: *“Bi li volio da tvoja majka počini nemoral?”* “Ne bih, tako mi Allaha”, odlučno je odgovorio čovjek. *“Bi li volio da to učini tvoja sestra?”*, glasilo je sljedeće Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, pitanje. “Ne bih, tako mi Boga”, čovjek istovjetno odgovori. *“A tvoja kćerka?”*, upita Poslanik. “Ne bih, tako mi Allaha”, i ovaj put odgovori on. *“A žena?”*, podstače njegove osjećaje Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. “Tako mi Boga, ne bih volio da moja žena učini nemoral”,

sada već svjestan šta je tražio, odgovori čovjek. Objasnjavajući opasnost nemoralu, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga dalje: "A šta misliš, bi li muslimani voljeli da se s njihovim sestrama i kćerka-ma čini nemoral?" "Božiji Poslaniče, kajem se Allahu i spreman sam se sustegnuti od nemoralu!", sjetno reče čovjek, pa Božiji Poslanik stavi ruku na njegovo srce i zamoli: "Allahu, učini neporočnim njegov sluh, i vid, i učini ga čednim!"<sup>50</sup> Znajući kako će ga navesti na promišljanje, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, postupio je na pravi način, pa je čovjek krenuo Pravom stazom.

## ŠTA NAMA NEDOSTAJE?

Evidentno je da nama nedostaje mudrosti, i samilosti, i sažaljenja, i lijepog nastupa... Pa, ipak, usredsređujemo se na pobožne, one koji već posjećuju džamije, koji su čvrsti u islamu, a zapostavljamo obični svijet koji nema veze s vjerom, svoje rođake, komšije, pa i djecu. Ko će im, ako nećemo mi, ukazati na Pravi put?! Iako smo svjesni sljedećih Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Da Allah tvójim uzrokom uputi jednog čovjeka, bolje ti je od nebrojenog blaga"<sup>51</sup>; "Prosvijetlio Allah čovjeka koji čuje moje riječi pa ih zapamti i prenese onako kako ih je čuo, možda će ih onaj kome se one prenesu bolje razumjeti od prenosioca"<sup>52</sup>; "Prenesite od mene makar jedan ajet"<sup>53</sup>, ne postupamo prema njima. I pamtim, naravno, ajet u kojem Allah, dželle šanuhu, kudi one koji skrivaju znanje i niječu Allahove darove ne pozivajući u vjeru: **"One koji skrivaju to što smo objavili od jasnih dokaza i upute, nakon što smo to svijetu u Knjizi objasnili, takve Allah pro-**

50 Ahmed (21708), Et-Taberani, u djelima: *Musneduš-šamijin* (1066 i 1523) i *El-Mudžemul-kebir* (7679 i 7759) te imam El-Bejheki, u djelu *Šuabul-iman* (5415). Vidjeti: *Medžmeuz-zevaид*, 1/129.

51 El-Buhari (2942, 3009 i 3701), Muslim (2406), Ahmed (22314) i Ebu Davud (3661).

52 Et-Tirmizi (2657) i Ibn Madža (232). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (230).

53 El-Buhari (3461), Ahmed (6450 i 6849), Et-Tirmizi (2669) i neki drugi muhadisi.

**klinje, a proklinju ih i prokunitelji! Ne i one koji se budu pokajali, dobri bili i javno to očitovali. Pa, takvima će Ja oprostiti! Ja grijeha praštam i samilostan sam.”** (El-Bekara, 159, 160)

## ZAŠTO PODBACUJEMO?

U pozivanju u vjeru podbacujemo zato što postoje ljudi koji javno iznose imena grešnikâ, grde ih pred svijetom, javno im objašnjavaju opasnost od grijeha koje čine. I to je pogrešno. Imam Šafi spjevaо je:

*“Namjeravaš li savjet mi dati, ustranu me pozovi,  
Pred drugima, duša moja savjeta ne voli.  
Savjetuješ li me pred drugima, to je kao da me želiš koriti,  
To mi neće biti drago slušati.”*

Također, podbacujemo zato što nismo strpljivi i uporni kad se radi o dostavljanju istine onima do kojih ona treba doprijeti.

Isto tako, nekada dobroćinstvo činimo na grub, osor, ljudima neprihvatljiv način. Allah, dželle šanuhu, obratio se Božijem Poslaniku: **“S miloću Allahovom ti si nježan prema njima! A da si namrštena čela i tvrda srca, oni bi od tebe brzo otišli...”** (Alu Imran, 159). On je, svjedoče predanja, najljepše postupao s ljudima. Džerir b. Abdullah, radijallahu anhu, veli: “Zaista, kad god bi me vidio, Allahov se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nasmiješio.” Utisak Amra b. el-Asa, radijallahu anhu, bio je sljedeći: “Pomislio sam da sam Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, draži od Ebu Bekra i Omera koliko je gledao u mene.”

## ISPOVIJEST

Jedan daija kome je Svevišnji Allah dao uspjeha u pozivanju u islam, uviđavnost i veliku mudrost<sup>54</sup>, ispričao mi je sljedeće: “U našem

54 "A kome je data mudrost, dato mu je dobro veliko..." (El-Bekara, 269)

je gradu bio zločinac, u pravom smislu te riječi: prodavao je drogu, sukobljavao se s policijom, posjedovao vatreno oružje, živio u zavadi s roditeljima, s rodbinom... Naprosto, zaboravio je na Allaha i odao se velikim grijesima, te je takav svijetu dosadio. Sinula mi je ideja: pokušat će biti uzrok njegove upute. Obavljao sam dobrovoljni namaz u posljednjoj trećini noći i skrušeno molio Svemogućeg Allaha da tog čovjeka uputi. Pošto sam ga odlučio posjetiti, postio sam i dobrovoljni post, nadajući se da će se tako približiti Allahu, pa će mi ispuniti želju. Još nešto! Kupio sam mu poklon, jer poklon unosi radost u srce, to je činio i Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i tako trebaju činiti muslimani. Odnio sam mu poklon i pokucao na vrata. Kad se pojavio, nazvao sam mu selam i rekao: 'Vidim da si dobar čovjek...'”

(Odakle će biti dobar čovjek, lice mu je bilo crnje od mrkle noći, ličio je na razbojnika. Ali, u tome je dobar metod i mudar pristup. Primijetimo ovu dopuštenu čaroliju – a postoji i ona zabranjena – nasmiješimo se u lice drugih ljudi, privijmo na grudi grešnika da bismo ga poveli u Džennet i da bi njihova djela bila na našoj vagi dobrih djela. Grubu je riječ lahko reći, čelo je lahko namrštiti, nepromišljen nije teško biti, to tjera ljude, i ruši, a ne gradi; otuđuje, a ne omiljava; navodi na tvrdokornost, a ne na blagost... U tom su smislu sljedeći hadisi: "Zaista blagost ukrasi svaku stvar, a uistinu odsustvo blagosti pomuti svaku stvar" <sup>55</sup>; "Allah voli blagost u svim stvarima." <sup>56</sup>)

"On me pogleda", nastavlja pripovjedač, "i upita: 'Poznaješ li ti mene?' 'Ne poznajem', odgovorih mu, 'ali sam te viđao, pa mi ukaži počast i uzmi od mene poklon.' I on uze poklon. Ništa mu nisam rekao, odmah sam se vratio. Pomiclih: 'Hvala Allahu, prvi je korak uspio!' Nakon nekoliko dana, posjetio sam ga i zamolio: 'Tako ti Allaha, posjeti i ti mene, jer sam te zavolio!' Obeća da će doći, pa dogovorimo vrijeme posjete. I on se zbilja pojavi. Bili smo sami; objedovali

55 Muslim (2594), Ahmed (23786 i 24287) i Ebu Davud (2478).

56 El-Buhari (6256, 6395 i 6927), Muslim (2165), Ahmed (23570 i 24032) i neki drugi muhadisi.

smo i on ode. A ni ovaj mu put nisam prigovorio zbog grijeha koje čini. Otišao je, a ja opet pomislih: 'Ovo je još jedan uspješan korak!' Prilikom našeg trećeg susreta predložio sam mu: 'Posjetit će neke svoje prijatelje u obližnjem selu i želim da podješ sa mnom. Šta misliš o tome?' On pristade. Nakon nekoliko dana, kad smo krenuli autom, ja sam se, kroz suze, iskreno obratio Allahu da me nadahne iskrenošću i dobrom savjetima. Počeli smo razgovarati, i Allah je, iz Svoje milosti i dobrote, učinio da neprestano govorim, ni sam ne znam kako. On poče plakati. Sveznajući Allah dao je da u njemu proradi urođena vjera i utječe na njegovo ponašanje; pokrenuo sam njegove urođene osobine i pripadnost islamu. Razgovarajući s njim, između ostalog, rekao sam mu da ga pozivam u Džennet, da mu želim spas od džehennemske vatre. Iznenada mi reče: 'Pruži ruku!' Začuđen, pružio sam mu ruku. On je stisnu i reče: 'Uzimam Allaha za svjedoka, sve meleke i nosioce Prijestolja, a zatim i tebe uzimam za svjedoka da se kajem Allahu i da nikad više neću činiti зло! I, tako ti Allaha, pored Koga nema drugog boga, sutra ujutro dođi po mene da idemo zajedno obaviti sabahski namaz u džamiji!' Ispunio sam njegovu želju. A već sljedećih dana obavljali smo svaki namaz u džamiji. Pomirio se s iznemoglim roditeljima, a bio ih je zapostavio nekoliko godina. Ušavši u njihovu kuću, primijetili su dobrotu i svjetlost na njegovu licu, pa su povikali: 'Jesi li to ti, sine?' 'Jesam', reče on. Tada je, iz poniznosti, izljubio oca i majku, u glavu i ruke, i su svi plakali od sreće."

Eto, za nešto nalik ovome neka se trude trudbenici! Neka nastoje pozivati u islam onako kako je to činio Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, koji će, ipak, s tim u vezi, ostati jedinstven primjer; on je pridobijao svijet, čak i najluće neprijatelje, pa su prihvatali islam i stajali u njegove redove.

## POUKA TREĆA

### IZBJEGAVANJE SMUTNJI

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, savjetovao je Ammara: "Ammare, utječi se Allahu od smutnji!" I Ammar bi to činio. U hadisu stoji: "Bliži se vrijeme kad će stado ovaca biti najvredniji imetak. Musliman će ovce čuvati po brdima i tražiti kišne predjele, spašavajući svoju vjeru od smutnje."<sup>57</sup> I ovaj se Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, nagovještaj desio: mnogi su ljudi, doživjevši određene stvari, poželjeli da nikada nisu živjeli životom kojim žive, i da obitavaju na kakvom brdu, čineći Allahu ibadet. Ali, šta učiniti? Treba li se povući i priznati poraz? U Kur'antu stoji: "A da Allah ljude, jedne s drugima, ne savlađuje, Zemlja bi uzneredila se..." (El-Bekara, 251). Mora postojati onaj ko će kazati istinu, ko će pozivati u Allahov put.

### PREDZNACI SMUTNJE

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Dvije skupine svog ummeta nisam video: ljude koji nose bićeve slične kravlјim repovima i njima biju ljude, i žene pokrivene, a otkrivene, otuđene od istine i otuđuju od istine, čije su glave nalik grbama deve: one neće ni osjetiti miris Dženneta."<sup>58</sup> Svjedoci smo postojanja žena koje svojim pokretima otuđuju ljude od islama i odvraćaju njihova srca od Allaha, mada neki učenjaci vele da izraz *mumilat*, upotrijebljeno u hadisu, ima značenje izazovnog hoda. Danas djevojka izlazi iz svoje kuće namirisana i dotjerana, zaboravljujući šta islam od nje traži glede toga, i kao da govorи: "Gledajte me!" A kući se vraća natovarena Allahovim prokletstvom, sačuvaо nas Allah, jer je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio: "Bludnica je

<sup>57</sup> El-Buhari (19, 3300 i 3600), Ahmed (10649 i 10861), Ebu Davud (4267) i neki drugi muhadisi.

<sup>58</sup> Muslim (2128) i Ahmed (8451 i 9388).

*svaka žena koja se namiriše i prođe pored muškaraca, pa oni osjete njezin miris.* ”<sup>59</sup>

Isto tako, tu je i sljedeće Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, upozorenje: *”Po muškarce neću ostaviti veću smutnju od žena.”*<sup>60</sup> A Iblis je mnoge dobre uspio zavesti samo putem žena.

## OBRAĆANJE ŽENAMA

Koristim se ovom prilikom da se obratim ženama, muslimankama, majkama i sestrama, možda će do njih doprijeti moj savjet, možda će razmisliti i shvatiti.

Bojte se Svevišnjeg Allaha glede svoje časti i vjerovanja, glede društva i Allahovih robova, vi ćete biti pozvane na odgovornost zbog smutnji jer dovodite u iskušenje!

Allahova robinjo, vjeruješ li u Allaha? Zašto bespotrebno izlaziš i zavodiš muškarce?! Jesi li smetnula s uma Allahove, dželle šanuhu, riječi: **”I u kućama svojim boravite, i divotu svoju ne pokazujte pokazivanjem iz doba davnog paganstva...”** (El-Ahzab, 33)

Aiša, radijallahu anha, poslije smrti svog muža, Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, mnoge je godine provela u kući, nije izlazila bespotrebno. U tome se pomagala obavljanjem noćnog namaza na kojem bi ponavljala sljedeći ajet: **”...i zaustavite ih, oni će zbilja biti pitani...”** (Es-Saffat, 24). A jednom je prilikom, po autentičnom predanju, od kasnog jutra do podne plačući ponavljala Allahove riječi: **”...pa na nas Allah blagodati prosu i sačuva nas od patnje ognja! Mi smo i prije Allaha zazivali, On je Dobročinitelj, Samilosni!”** (Et-Tur, 27, 28). A gdje je pri nama vječni islamski odgoj?!

<sup>59</sup> Ahmed (19212 i 19248), Ebu Davud (4173), Et-Tirmizi (2786) i En-Nesai (5126). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (1065).

<sup>60</sup> El-Buhari (5096), Muslim (2740), Ahmed (21239 i 21322), Et-Tirmizi (2780) i neki drugi muhadisi.

## ŽENA ODGAJATELJICA

Trebalo bi da muslimanka obrati pažnju na to da bude odgajateljica, prije svega, u svojoj kući i izvan nje. Svevišnji Allah kaže: "O vjernici, čuvajte sebe i porodice svoje od Vatre čije će gorivo biti ljudi i kamenje, nad njom meleki, strogi i žestoki, bit će, Allahu oni neposlušni nisu u onom što naredio im je, i koji će učiniti što naređeno njima je." (Et-Tahrim, 6)

## HANSA

Hansa je, prema predanju, dala četiri sina na Kadisiju, dala im je obući kefine i namirisala ih, pa im se obratila: "Ostavljam vas Allahu na čuvanje, Čiji se emanet ne može izgubiti! Ne želim da mi se vratite živi, želim da poginete, da me Allah počasti vašom pogibijom na Njegovu putu!" I kad su svi izginuli, ona se samo osmjehnula i izjavila: "Hvala Allahu, Koji me počastio njihovom pogibijom u borbi na Allahovu putu!" Divne li majke, divne li muslimanke i velikog li odgoja!

## ALIJA I FATIMA, RADIJALLAHU ANHUMA

Alija, radijallahu anhu, htio je zaprositi Fatimu, pa je ušao u Vjero-vjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, sobu, ali se postidio. Božiji Poslanik preduhitrio ga je pitanjem: "Čini se kao da si došao zaprositi Fatimu!?" "Da", odgovori Alija. "Imaš li imetka?", upita ga Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. Alija odgovori: "Tako mi Allaha, nemam ništa!"

(Alija b. Ebu Talib nema imetka za ženidbu! Da, imetka nema, ali ima čvrst iman, ispravno očitovanje tevhida, istinski svjedoči da nema boga osim Allaha, i imat će divorce u Džennetu, i predivna prostranstva, i bašće...)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ga: "Gdje ti je hutamijski pancir? Donesi ga." Alija je donio pancir, sav oštećen, nije vrijedio ni dva srebrenjaka, pa je to bio njegov *mehr*, udadbeni dar Fatimi, radi-jallahu anha, i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, skopio je brak između njih.<sup>61</sup>

Muhammed Ikbal o Fatimi je spjevalo sljedeće stihove:

"Čija kćerka je ona? Čija supruga je ona? Čija majka je ona?

*Ko od ljudi veličini njenoj ravan je?*

*Otac njezin najčasnije poslanik je.*

*Džibril ju je tevhidom odgajao.*

*A o njenom mužu Aliji ne pitaj ništa,*

*Sjeti se samo da desnica njegova što sabljom je vitlala, o Fatimi je brinula."*

Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio je svoju kćerku i zeta jedne noći – svjetlo njegova lica razbilo je tminu – kad su spavali, pa se Fatima pokuša opravdati: "Božiji Poslaniče, mljela sam brašno i mnogo se umorila, a i mela sam kuću i isprljala odjeću... Možeš li nam naći sluškinju?" Nakon nekoliko dana, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio ih je, i ovaj put noću, te rekao: "Želite li da vas uputim na nešto bolje od posjedovanja sluge?"

(Mogao joj je dati zlata, srebra, naći sluškinju i mnogo štošta drugo, ali joj je želio Džennet, htio je da zasluži da na Kijametskom danu jaše na devi od zlata, čiji je ular od zlata, da joj svijet pravi prolaz jer je čestita Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, kćerka...)

Na ovo pitanje njih dvoje odgovoriše: "Želimo, Allahov Poslaniče!" On reče: "Kad legnete, trideset i tri puta recite: 'Subhanallah', trideset i tri puta recite: 'Elhamdulillah', pa onda trideset i četiri puta recite: 'Allahu ekber!' To vam je bolje od sluge."<sup>62</sup>

61 Ebu Davud (2125), En-Nesai (3375 i 3376) i Ibn Hibban (6945). Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 4/283.

62 El-Buhari (3113, 3705 i 5361), Muslim (2727), Ahmed (840 i 1145) i neki drugi muhadisi.

## OTAC SE OBRAĆA KĆERKI NEPOSREDNO PRIJE SMRTI

Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, približio se smrtni čas, i Fatima se nadvila nad njegovim tijelom, plačući, pa je on obradova: "Ti ćeš prva doći za mnom!" A tada je Fatima još više plakala, znajući da njen otac, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, neće preboljeti tu bolest. Reče joj: "Priđi bliže, kćerko!" Kad mu se približila, šapnuo joj je: "Bi li bila zadovoljna kad bih ti rekao da si ti najbolja žena na svijetu!"<sup>63</sup> I ona se tada samo osmjejnu.

Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge, njegove kćerke, iskrene i dobre vjernice primjer su uspješnog odgoja.

## ZAŠTO SMO OVAKVI?

Zašto razgoličavanje, čemu pokazivanje ukrasâ, zbog čega su protstavljanje hidžabu, zašto kršenje Allahovih propisa...?! Uzvišeni je objavio: "Zar oni za paganskom presudom žude?! Pa ko je taj ko je od Allaha sudac bolji narodu koji čvrsto vjeruje?" (El-Maida, 50) Gdje se izgubila bogobojsnost, kad se žene otkrivaju gdje god stignu!

## PLAĆENA DA ZAVEDE

Učenjaci su naveli da je živio neki dobri, iskreni čovjek, pa su se razvratnici zakleli: "Tako nam Allaha, zavest čemo ga!" Angažirali su prostitutku i platili joj: "Toga i toga pobožnjaka navedi na blud, u mrkloj noći, kad vas niko ne bude vidio!" I ona pristade pa ga pozva na nemoral. Kad je video njeno lijepo lice, pobožnjak je skrenuo pogled i upozorio je: "O lijepa ženo, boj se rasplamtjele vatre, nemoj dopustiti da tvoje lice gori u Džehennemu!" Taj njegov savjet duboko se urezao u njeno srce, pa je zaplakala i vratila se Allahu.

<sup>63</sup> El-Buhari (3624), Muslim (2450), Ahmed (25874) i neki drugi muhadisi.

## SAVJET

O muslimanko, ti kojoj je Allah dao ljepotu, čednost i stid, čuvaj se od džehennemske vatre i njene vrelina! Allah, dželle šanuhu, grešnicima je postavio Džehennem kao zasjedu i zaprijetio im velikom kaznom. Znaš li da će hrana u Džehennemu biti plodovi drveta zekkum, a piće gnoj džehenemlija? Pa, trebaš li sebi dopustiti da to bude tvoj kraj poslije igre, zabave, zavođenja, ustajanja protiv Allaha? Priliči li da sebi dopustiš takvu propast?

## KAKO SE ODGOJITI?

Odgajati se treba, ali kako? Kako postići strah od Svevišnjeg Allaha i ostvariti nadu u Njegovu milost? To će se ostvariti ako se naviknemo na obavljanje namaza, nošenje hidžaba, činjenje zikra, čitanje knjiga islamskog sadržaja, slušanje predavanja, ako ostvarimo stalnu vezu s Jedinim...

## POUKA ČETVRTA RASPUSAN ŽIVOT

Mnogi su ljudi mrtvih osjećaja, robuju svojim strastima, stomaku i spolnom organu: jedu, piju, igraju, slušaju zabranjeno, čitaju nepri-mjerene časopise, a zapostavljaju džamiju i časni Kur'an. Takvi su u potpunosti mrtvi, jer Allah, dželle šanuhu, kaže: "**Zar misliš da zbilja većina njih čuje ili umije? Oni su kao stoka, čak su skrenuli i dalje s Puta pravog!**" (El-Furkan, 44)

Koliko samo zabranjenih pogleda upute! Koliko samo zabranjenih djela počine! Koliko često srde Svetog Allaha, Gospodara nebesa i Zemlje! Allah je rekao: "**A za Džehennem Mi smo džine i ljude mnoge stvorili, oni srca i pameti imaju, ali njima ne razmi-šljaju, oni oči imaju, ali njima ne gledaju, oni uši imaju, ali njima ne slušaju! Oni su kao stoka, pa i gori! Eto, takvi su nemarni.**" (El-E'raf, 179)

No, ipak, još u njima ima urođene vjere, još su spremni na pokajanje, još u njima tinja žar za iskrenim isповijedanjem islama...

I hvala Allahu, mnogi su pošli Pravim putem, nakon što su bili potonuli u sve poroke, ali nisu našli smiraj u njima.

I to je *sahva*, islamsko buđenje, koje je prisutno. Svijet se odao svakojakim porocima i osjetio propast, ne nalazeći smirenost osim u Allahovu okrilju. A može li onaj ko izgubi Allahovu podršku osjetiti slast u bilo čemu, i šta gubi onaj ko spozna Allaha?!

Na takve se odnose Allahove, dželle šanuhu, riječi: "**Svjetlost nad svjetлом! Allah upućuje svjetlosti Svojoj koga On hoće...**" (En-Nur, 35). Sveznujući ih je Allah uputio, počeli su obavljati namaz, skrušeno, plaču i kupaju se u suzama pokajnicama: "...i onima koji, kad grijeh kakav urade, ili sebi nanesu nepravdu, Allaha se sjete i oprost za grijeho svoje mole. A ko će drugi grijeho oprostiti ako ne Allah?! A takvi u zlo svjesno ne srljavaju!" (Alu Imran, 135)

No, ipak, postoje i oni mladići i djevojke koji su se okrenuli od istine: "**Napusti one koji vjeru svoju za igru i zabavu uzimaju, i koje je ovozemaljski životsasvim obuzeo...**" (El-En'am, 70)

Nažalost, mnogi ljudi žive samo radi svog tijela, žele samo tjelesni užitak, odlaze na ljetovanja gdje gledaju golotinju i potpuno se predaju užicima, a zapostavljaju duševnu stranu, pa se izlažu velikoj propasti.

### SABIT EL-BUNANI

Ovaj je čovjek bio veliki hadiski ekspert. Strahujući od Allahove, dželle šanuhu, kazne, toliko je plakao da je izgubio vid na jedno oko. Njegovi mu drugovi rekoše: "Poči ćemo izvan Horosana da vidiš zelenilo i rijeke, pa ćeš ozdraviti." Odveli su ga, i on je video raskošne horosanske bašće i tekuće rijeke, pa je, vidjevši tu ljepotu, zaplakao i sjetio se Dženneta. Nakon povratka u Basru, upitali su ga: "Jesi li se proveo na izletu?" "Jedino što me zadivilo, tako mi Allaha, bilo je to što sam video staricu da klanja duha-namaz!", odgovori Sabit.

Zbilja, postoje ljudi koji raskošne dvorce, moderne zgrade i ukrašene kuće doživljavaju na isti način kao što doživljavaju i nešto bezazleno, jer imaju na umu Džennet, čija je širina kao širina nebesa i Zemlje. A koliko god uživali na ovom svijetu, nesumnjivo ćemo se vratiti Gospodaru: "**Potom će oni biti vraćeni Allahu, svom istinskom Gospodaru. Doista, Njemu presuda pripada, i On najbrže obračun sviđa!**" (El-En'am, 62); "**Svi što su na nebesima i na Zemlji doći će svi oni Svemilosnom kao robovi. On ih već sve obuhvata i njihov broj sasvim zna.**" (Merjem, 93, 94)

### ODLUČNOST MLADIH

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ušao je u džamiju, popeo se na minber i upitao ashabe: "Hoćemo li se nevjernicima

Kurešijama suprotstaviti na Uhudu ili čemo ih dočekati u Medini?” “Dočekat čemo ih u Medini”, povikaše ashabi. Na to iz posljednih safova skoči neki mladić i reče: “Božiji Poslaniče, nemoj mi uskratiti priliku da zaslužim Džennet! Tako mi Allaha, pored Koga nema drugog boga, ja ču, zbilja, biti džennetlja!” “A čime ćeš zaslužiti Džennet?”, upita ga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Mladić odgovori: “Dvjema osobinama: volim Allaha i Njegova Poslanika, i bit ču postojan u borbi.” Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, oči zasuziše i on reče: “Ako si iskren prema Allahu, On će ispuniti tvoju želju.”<sup>64</sup>

## ŠEHID ABDULLAH B. AMR EL-ENSARI

Noć uoči Bitke na Uhudu ovaj je ashab sanjao da će prvi poginuti, odnosno da će biti jedan od prvih koji će poginuti u bici, pa je probudio svoje kćerke i oprostio se od njih: “Ostavljam vas Allahu na čuvanje, Čiji se emanet ne može izgubiti! Sanjao sam da ču sutra prvi poginuti. A ti, o Džabire, pazi na sestre!”

Idući za ostvarenjem sna, Abdullah, radijallahu anhu, iz kuće je izašao u rano svitanje, zadovoljan i sretan kao budući dženetlja. I zaista, kad se zapodjenula borba, smrtno je ranjen, te je nedugo zatim preselio. Kasnije je došao njegov sin i počeo plakati, a Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, samo reče: *“Plakao ti ili se sudržao od plača, njemu su meleki, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, krilima pravili hlad sve dok niste ponijeli njegovo tijelo.”*<sup>65</sup> Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, također se obratio Abdullahovu sinu Džabiru: *“Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, Džabire, zaista je Allah razgovarao s tvojim ocem bez posrednika i rekao mu: 'Robe Moj, poželi, dat ču ti!' Želim da me vratiš na dunjaluk kako bih opet poginuo u Twoje ime!”, rekao je tvoj otac. Allah mu je*

64 En-Nesai (1953), Abdurrezzak (6651 i 9597), Et-Taberani (7108), El-Hakim (6527) i El-Bejheki (6608).

65 El-Buhari (1244, 1293 i 2816), Muslim (2471), Ahmed (13775 i 13883) i neki drugi muhadisi.

*odgovorio: 'Sebi sam stavio u obavezu da nijedan čovjek neće biti vraćen na dunjaluk. Poželi nešto drugo.' Abdullah reče: 'Gospodaru, onda izvijesti one koji su ostali o našem položaju.' I Allah, dželle šanuhu, objavio je: 'Ne smatraj nikako mrtvima one koji su na Allahovu putu poginuli! Oni su živi, i kod Gospodara svog opskrbljeni...' (Alu Imran, 169).<sup>66</sup>*

I već sljedećeg dana uživao je kod Allaha, Jedinog: "O ti dušo smirenja, vrati se svome Gospodaru zadovoljna, a i On zadovoljan tobom, pa uđi među robe Moje, uđi u Džennet moj!" (El-Fedžr, 27-30)

## ČEMU TEŽI ŠEJHUL-ISLAM

Vladar je ponudio šejhul-islamu Ibn Tejmiji: "Želiš li udio u vlasti?", na šta mu je on odgovorio: "Tako mi Allaha, ne želim tvoju vlast, niti vlast tvoga oca, niti vlast tvojih predaka! Želim Džennet, čija je širina koliko nebesa i Zemlja."

## PORUKA MUSLIMANIMA

O muslimani, neka vas šeđtan o Allahu ne prevari i neka vas ništo ne obmane užicima, ljepotama, provodima, odmorima, jer sve će se rasplinuti, a ostaje samo ono što u Allaha je. U stihovima stoji:

"Ovaj ti svijet divnim se pokazuje, a ti ne znaš šta u njemu se krije,

Čuvaj se, čuvaj se, njegove prijetnje skrivene.

Život je sladak svim pokoljenjima, i on rađa u svima želje,

A smrt, jedno za drugim stiže i u ništavilo ih odvodi.

Radi za kuću sutrašnju čiji čuvar je Ridvan,

Gdje komšija Ahmed će ti biti, za kuću koju sazdao je Rahman.

U svijetu tome dvori su od zlata, a od miska zemlja je,

Tamo umjesto trave šafran raste."

66 Et-Tirmizi (3010), Ibn Madža (190 i 2800) i El-Hakim (4914). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (6246).

## POUKA PETA KAZNA ZA GRIJEHE

### TVRDOĆA SRCA

Jedna od najvećih posljedica činjenja grijehâ jeste to da Svemogući Allah zapečati naša srca i učini ih tvrdokornim. O Jevrejima Allah, dželle šanuhu, kaže: **"Potom srca vaša otvrdnuše, kao kamen, ili još tvrđa postadoše..."** (El-Bekara, 74); **"Ali, zbog toga što su zavjet svoj kršili, Mi smo ih prokleti i da im srca kamena budu, Mi smo učinili! A oni su riječi iz mjesta njihovih izostavljalii..."** (El-Maida, 13). I kako da ne otvrđne srce onoga koji se igra, zabavlja i oda šejtanskom glasu! Je li moguće da ne otvrđne srce onoga ko zapostavlja skupni namaz, kao i ono srce koje živi čisto materijalističkim životom?! Takvi imaju samo muslimansko ime i muslimani su po opredjeljenju, a od islama praktično ništa nemaju.

Znamo da nas, muslimana, ima više od milijardu, ali:

*"Pješčanim zrncima i kamenčićima ne zna se broj,  
A ako razmisliš, naći ćeš da duh nemaju svoj."*

### NERED U DRUŠTVU

Na svakom koraku vidimo rušenje porodica, kidanje rodbinskih veza, neposlušnost prema roditeljima...

### NEDOSTATAK BLAGOSLOVA

Allah kažnjava zbog činjenja grijeha time što umanjuje blagoslov u imetku i porodici; može biti puna kuća djece, ali u njima nema

blagoslova, odnosno može se desiti da čovjek ima novca toliko da ga nema gdje ostaviti, ali od njega nema mnogo koristi.

## ODUZIMANJE SLASTI ŽIVOTA

I ovo je kazna za grijeha! Desi se da Allah čovjeku, zbog grijeha koje on čini, oduzme svjetlo kojim sija njegovo lice. Imam Malik sa vjetom se obratio imamu Šafiju: "Vidim na tebi svjetlo i pronicljivost, pa nemoj dopustiti da ti to Allah oduzme zbog grijeha!" A jedan je čovjek izjavio: "Pogledao sam u ono što nisam smio pogledati, pa sam zaboravio Kur'an nakon četrdeset godina."

## POUKA ŠESTA IMA LI IZGLEDA ZA OPROST

Ima li izgleda da nam Milostivi oprosti, i ima li mogućnosti da se vratimo Allahu? Čitajmo ajet: "**Ti reci: 'O robovi Moji koji ste pretjerivali prema sebi, pred Allahovom samilošću nemojte očajavati! Allah će zbilja sve grijeha oprostiti!' On grijeha prašta i sa-milostan je.**" (Ez-Zumer, 53)

## POSLANIK, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, POTIČE NA KAJANJE

Neki je čovjek došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, žaleći se: "Božiji Poslaniče, učinio sam grijeh!" "Pokaj se!", reče Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. "A šta ću učiniti ako opet učinim grijeh?", upita čovjek. Na to mu Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: "Opel se pokaj." Čovjek opet upita: "A šta ću učiniti

ako opet učinim grijeh?” Na to mu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dade isti odgovor. Onda taj isti čovjek, već začuđen odgovorom, upita: “A dokle tako?” “*Dok u potpunosti ne poraziš šejtana*”, zaključi Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem.<sup>67</sup>

Dakle, kad god učiniš bilo kakav grijeh, pokaj se, sprije trageve grijeha vodom tevbe i istigfara, svedi račun sâm sa sobom. I znaj da je pokajanje obaveza. U stihovima stoji:

*“Iskrenoj ti pozuri tevbi,  
Prije nego smrtni čas prikući se tebi.  
Nijedan grijeh nemoj držati olahko  
Na kraju sve će biti zbrojano.  
Ko susret sa Allahom voli,  
Takovog Allah još više sresti želi.”*

## EBU BEKR, RADIJALLAHU ANHU, NA SAMRTI

Umirućeg, Ebu Bekra, radijallahu anhu, upitali su prisutni: “Halife Allahova Poslanika, žališ li zbog nečeg?” “Žalim zbog mnogo grijeha koje sam počinio!”

(O Ebu Bekre, žališ što si grešio, a bio si prvi vjernik, prvi borac za islam, prvi koji je živio skromno!)

“Šta želiš?”, upitaše ga. On odgovori: “Allahov oprost.” “Hoces li da pozovemo ljekara?”, zabrinuti, upitaše prisutni. On samo odgovori: “Ljekar me već pregledao.” “I šta je konstatirao?”, uporni su. On odgovori: “Rekao je da čini što je Njemu volja.” I oni tada shvatiše da Ebu Bekr, radijallahu anhu, misli na Allaha. U stihu stoji:

*“Kako da ljekaru mome jadam se zbog onoga što snašlo me je  
Ta to što snašlo me je od ljekra mojega je.”*

---

<sup>67</sup> Ibn Adij, u djelu *El-Kamilu fid-duafa*, 2/23, i El-Bejheki, u djelu *Šuabul-iman* (7090). Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 10/201.

## IBRAHIM, ALEJHIS-SELAM, STRAHUJE OD GRIJEHÂ

Neki komentatori Kur'ana vele da je Ibrahim, alejhis-selam, u praskozorje uzdišući govorio: "Ah, moji grijesi! Ah, moje pogreške! Ah, moja hrđava djela!", pa ga je Allah okarakterizirao kao iskrenog pokajnika.

## ŽAL ASHABA ZBOG GRIJEHÂ I ŽIVOTA UOPĆE

Bilal, radijallahu anhu, u praskozorje je učio sljedeću dovu: "Allahu, evo nastupa novi dan, a nestaje noć, ovo je praskozorje, pa mi oprost!"

Ebu Ubejda Amir b. el-Džerrah, radijallahu anhu, sjetno je govorio: "Kamo sreće da sam prašina koju vjetrovi vitlaju!"

Omer, radijallahu anhu, rekao je: "Kamo sreće da sam stablo koje su ljudi posjekli!"

A Ibn Mesud, radijallahu anhu, imao se običaj zakleti: "Tako mi Allaha, da znate o mojim grijesima, ponizili biste me bacajući na mene prašinu!"

Allah njima bio zadovoljan! O kako su bili neporočni i pobožni. Noći su provodili u namazu, skrušeno plačući, a dane u borbi na Allahu putu, u pozivanju u islam, u dijeljenju imetka...

## NAŠE STANJE

Nažalost, naše su se noći pretvorile u igru, zabavu, muziku, razvrat i svakojake grijeha, osim onih koje je Allah toga sačuvao. Dani su nam ispunjeni ogovaranjem, prenošenjem tuđih riječi, lažnim svjedočenjem, gledanjem u zabranjeno...

S tim u vezi, tu su divni stihovi:

*"Gospodaru, oprost molimo Tvoj, nemoj nas kazniti za greške naše,*

*Smiluj nam se Gospodaru za grijeh svaki koji učinimo.  
Koliko puta u nevolji molimo Allaha i On nam pomoć da  
A kad kušnje naše prestanu mi Ga zaboravljam.  
Na moru Ga molimo da lađu našu sačuva,  
A kada uz obalu pristanemo grijehu se predamo."*

I čudno je da ljudi čine grijeha i na kopnu, i u zraku, i na moru, pa opet Svevišnji Allah oprosti onima koji se pokaju.



## VLADAR I SIROMAH

Alija b. el-Memun, sin abasijskog halife, stao je jednog dana na balkon (napravljen od slonove kosti) svoje vladarske palače i razgledao bagdadsku pijacu. Uživao je u raznoraznoj hrani, ugodnom piću, predivnim jahalicama, oblačio najljepšu odjeću, nikad nije osjetio ni glad ni žeđ, nikad nije bio izložen naporu. Gledao je tako ljude koji su dolazili i odlazili, pa mu pažnju privuće hamal koji je nosio teret svijetu; na njemu je primijetio pobožnost i zauzetost zikrom. Gledao je kako od dućana do dućana užetom koje je bilo prebačeno preko njegovih ramena nosi teret. I uočio je da nosač, kad bi jutro odmaklo, ode na rijeku Tigris, uzme abdest i obavi dva rekata, a potom podigne ruke i uputi dovu.

(I neka je slavljen Onaj Koga mole siromašni i bijednici, potlačeni i obespravljeni! Neka je slavljen Onaj Koji je dao bogobojaznost mnogim običnim ljudima, a tu blagodat uskratio mnogim bogatim, uglednim!)

Poslije obavljenog duha-namaza, hamal se vraćao na posao i radio do pred podne, pa bi kupio tvrd somun i pokvasio ga u rijeci, te bi ga pojeo i napiio se vode. Poslije tog skromnog obroka uzeo bi abdest i klanjao podne-namaz, a potom bi, skrušeno i plaćući, upućivao Allahu, dželle šanuhu, dove. Nakon toga, malo bi odspavao i opet se vraćao poslu, pa bi, pred večer, kupio još jedan somun i pošao kući.

Taj njegov ustaljeni red nije se mijenjao. Iz dana u dan isto je radio.

Na to princ odluči da porazgovara s tim hamalom, pa posla vojnika po njega. Iznenaden, hamal je pomislio: "Šta sam skrivio sinu abasijanskog halife pa šalje po mene vojнике!" Rekli su mu: "Princ zahtijeva da danas dodeš kod njega!" Ovaj pomisli da će ga princ kazniti za nešto ili pak ukoriti. Pomisli: "Dovoljan nam je Allah! Divan je on zaštitnik!"

(Ove su riječi oružje siromašnih, bijednih, potlačenih, oružje kojim poražavaju silnike, uklanjaju sve, pa i one najčvršće prepreke. To su riječi koje je izgovorio Ibrahim, alejhis-selam, kad je bačen u veliku vatru, pa se povratio obasut blagodatima od Allaha, nikakvo ga zlo nije zadesilo.)

Siromah ulazi kod princa i naziva mu selam. Princ upita: "Zar me ne poznaješ?" "Nikad te nisam vido, ne poznajem te", odgovori hamal. "Ja sam halifin sin", reče Alija. "Kažu tako", smeten je hamal. "Čime se bavio?", upita ga princ. "Radim kao hamal u ovoj, Allahovoj, zemlji", odgovori nosač. Princ reče: "Gledao sam te danima i vido da je tvoj posao težak. Želim ti olakšati." "Na koji način?", upita hamal. "Da živiš na mom dvoru, uživaš oslobođen svih napora, briže i tuge", objasni princ. Na to nosač odgovori: "O sine halifin, bez briže bi se moglo živjeti samo kad se ne bi griješilo, i bez tuge kad se ne bi zlo činilo. Ali, onaj koga noć zatekne, a Allah bude ljut na njega, i koga jutro zatiče u grijesima, takav se mora brinuti i tugovati." Na prinčevu pitanje u vezi s njegovom porodicom, siromah je odgovorio: "Imam izuzetno staru majku i slijepu, nemoćnu sestru. Donesem im iftar, jer poste svaki dan, večeramo zajedno i spavamo." "Pa kad se probudiš?", začuđeno upita princ. Hamal odgovori: "Probudim se kad se živi i Vječni spusti na zemaljsko nebo, u posljednjoj trećini noći." "Imaš li dugova?", princ nudi pomoć. "Moji su dugovi grijesi koje sam počinio prema Allahu", samouvjereni odgovori hamal. "Želiš li uživati na mom dvoru?", nestrpljivo ga upita princ. Na to je siromah nedvosmisleno odgovorio: "Ne želim." "Zašto?", upita princ. Siromašni nosač odgovori: "Strahujem da bi mi srce otvrdlo i

da bih upropastio svoju privrženost vjeri.” Začuđen, halifin sin upita: “Zar preferiraš obavljanje teških fizičkih poslova, glad, napor na suncu, oskudnu odjeću i zabrinutost nad lagodnim životom u vladarskoj palači?” “Da, tako mi Allaha!” reče siromah i ode, ostavljajući princa. Preneražen, nakon što je čuo itekako važan vaz o pouzdanju u Allaha i o tevhidu, princ poče razmišljati o onom što je čuo...

I jedne se noći princ probudi iz izuzetno dubokog, dugog, tvrdog sna, znajući da ga glasnik upozorava, da se treba pripaziti.

Obratio se svojim čuvarima: “Ja odlazim, a vi nakon tri dana obavijestite mog oca, halifu, da me nema i kažite mu da ćemo se sresti na Sudnjem danu.” “Zašto to činiš?”, u čudu ga upitaše. On im odgovori: “Razmišljao sam o sebi i zaključio da sam u nemaru, u beznađu, u zabludi, i želim svoju dušu žrtvovati na Allahovu putu.”

Obukavši pohabano odijelo, da izgleda kao bijednik, napustio je palaču i krišom izašao iz grada. Tako ni halifa, a ni drugi stanovnici grada Bagdada nisu znali gdje je princ otisao.

Sluge su samo, kako kažu historičari, shvatili da se na jahalici zaputio u pravcu Vasita, gdje je, oblaćeći se kao bijednik, radio kod nekog trgovca kao šef.

Ustalo se na ibadetima: ujutro je učio Kur'an napamet, postio je redovno ponедjeljkom i četvrtkom, obavljao noćni namaz, a imetka je imao onoliko koliko mu je bilo dovoljno za jedan dan. I zato su nestale predašnje brige, tuga, samozadivljenost, oholost, umišljenost...

**“Zar je onaj koji je mrtvac bio, paga Mi oživili, i dali mu svjetlo da se s njime među svijetom kreće, kao i onaj koji u tminama bludi i iz njih ne izlazi?! Eto tako, nevjernicima se čini lijepim ono što rade.”** (El-En‘am, 122)

Kad je princ Alija predosjetio da će umrijeti, otkrio je svoj identitet trgovcu i rekao mu: “Ja sam sin halife El-Me’munal! Kad umrem, okupaj me, umotaj u kefine i ukopaj. Nakon toga ovaj moj prsten daj halifi, mom ocu.” I trgovac je tako postupio.

Halifa je dotad mislio da mu je sin ubijen ko zna gdje, ili da se zavrgda izgubio, ili da je pobjegao negdje daleko... Ali, kad je ugledao prsten, duboko je uzdahnuo i glasno zaplakao. Trgovac mu je sve ispričao.

Na to su halifa i ostali njegovi pomoćnici počeli glasno plakati, znajući da je princ Alija spoznao Pravi put, kao i to da ga oni nisu slijedili na tom putu: **"Koga Allah hoće na Pravu stazu uputiti, On mu grudi njegove za islam raširi..."** (El-En'am, 122)

Ovo je dokumentirano kazivanje, historija ga je zapisala na svoje stranice, za svakoga ko ima razuma, ili za onoga koji sluša, i svjedok je.

### KO ĆE POUKU UZETI?

Ima li onih koji će pouku uzeti, koji će razmisliti o porukama veličanstvenog Kur'ana? Imma li pronicljivih koji će shvatiti da je sreća u padanju ničice pred Svevišnjim Allahom, u čitanju Kur'ana, uzikru? Tako mi Allaha, nije sreća u bogatstvu i užicima, već u ibadetu. Pjesnik je spjeval:

*"Mnogo je onih u haljetke skromne zagnutih koji će u Džennetu osvanuti,*

*Svud oko njih perivoji će biti*

*Jastuci poredni, i dvori svijetli blagostanja puni."*

O kako uživaju i kako su sretni oni bijedni, oni koji su spoznali Allaha! O kako su nesretni i jadni oni koji robuju ovom životu, grijesima i strastima! Ne čuvaju pogled, niti sluh, niti jezik, niti spolni organ, a niti stomak od zabranjenog. I kajat će se, ali onda kad kajanje ne bude koristilo: **"A doći ćete nam pojedinačno, kao kad smo vas prvi put stvorili i iza sebe ostavit ćete blaga koja smovam dali. Ne vidi-mo s vama posrednike vaše, koje ste među sobom smatrati Allahu ravnim, pokidaše se veze vaše, nesti vam onih u koje ste uzdanje imali!"**" (El-En'am, 94)

## DŽULEJBIB, RADIJALLAHU ANHU

Ovaj je ashab bio ubogi siromah. Nije potjecao iz poznate porodice, niti je bio lijepa sklada, niti je imao imetka, a ni položaj.

Jednom prilikom došao je Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, u poderanoj odjeći, gladan, žedan, mršav, ispalih jagodica. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sugerira mu: "*O Džulejbibe, zašto se ne oženiš!*" "Božiji Poslaniče, oprostio ti Allah, a ko će mi dati svoju kćerku?", upita on.

(Mnogi očevi udat će svoju kćerku za bogata prosca, ako posjeduje luksuzna auta i vile, zapravo prodat će mu je kao što prodaju nekretninu ili pokretninu, ne obazirući se je li prosac religiozan, obavlja li namaz, kako razmišlja...)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: "*Idi taj i toj porodici ensarija i reci im: 'Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, selami vas i traži da me oženite svojom kćerkom.'*"

Otišao je i pokucao; neko se javi: "Ko je?" "Džulejbib", odgovori on. "Šta želiš od nas, Džulejbibe", upitaše, očito nezadovoljni. Na vratima se pojavi otac i upita ga šta želi, a on odgovori: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, selami vas i traži da me oženite svojom kćerkom." Znajući da je Džulejbib siromašan, otac reče: "Allah će meni pomoći podariti!" Kad je svojoj ženi prenio šta hoće Džulejbib, radijallahu anhu, ona ponovi: "Allah će meni pomoći podariti!", i još dodade: "Eh, da je ko drugi, a ne on!"

I bijahu se dogovorili da ga odbiju, ali je to njihovo dogovaranje čula pobožna iskrena čedna djevojka, njihova kćerka, pa reče: "Tako mi Allaha, nećemo se oglušiti o Vjerovjesnikovu, sallallahu alejhi ve sellem, naredbu!"

I njih dvoje sklopiše brak i zasnovaše porodicu na dobru i bogobojaznosti: "**Da li je bolji onaj koji je zgradu svoju na strahu od Allaha zasnovao, i u želji da stekne zadovoljstvo Njegovo, ili je pak bolji onaj koji zgradu svoju zasnovao je na rubu strane podrivene**

**i nagnute, da se tako s njim u vatru džehennemsku sruši?! Allah neće na Pravu stazu uputiti narod zločinački.”** (Et-Tevba, 109) Živjeli su sretno i stekli djecu čija će imena historija zapisati, koja će biti učenjaci i pozivači u islam.

I stoga, blago onom ko svoju kćerku uda u dobru kuću u kojoj se klanja, uči Kur'an i spominje Allah, i to je bolje nego da je uda u kuću u kojoj se sluša ono što je zabranjeno, čini razvrat i nepravda.

*“Ja sam izgubio Džulejbiba”*

Poslijе jedne bitke, Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao je ashabe: *“Koga ste izgubili?”* “Izgubili smo toga i toga, pa toga i toga”, stadoše nabrajati. *“I još nekog?!”*, ponuka ih Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, da se sjete još nekog. Oni uvjereni odgovorili: “Ostali su svi preživjeli.” Na to Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *“Ja sam izgubio Džulejbiba!”* Borci ga potražiše i nađoše ubijenog pored sedam nevjernika koje je ubio, dok konačno nije i sam poginuo.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, priđe mu, obrisa praslinu s njegova lica, poljubi ga u čelo i reče: *“Ti si moj, a ja sam tvoj!”*<sup>68</sup>

Pjesnik je spjeval:

*“Roda je svjetla, kao da je suncem jutarnjim obasjan,*

*“Kao da je svjetлом zore darovan.”*

Blago Džulejbibu, i istinoljubivima, i iskrenima, i onima koji su spoznali Allaha! A teško onima koji izostaju iza karavana spasa, i velike li propasti onima koji su zalutali, koji su se digli protiv Svetog učenja Allaha, koji preferiraju ovaj bezvrijedni svijet nad ahiretom!

---

68 Muslim (2472) i Ahmed (19279, 19285 i 19309).



## “MI SMO ČOVJEKA ZBILJA STVORILI DA SE TRUDI”

Kur'an je posvetio veliki značaj čovjeku. Allah, dželle šanuhu, pridaje pažnju čovjekovu životu prije nego što ga majka zanese, prije nego što bude kapljica sjemena, i dok je u majčinoj utrobi, pa se rodi, bude dijete, pa snažni mladić postane, pa čovjek, pa sjedi starac, a zatim umre.

**“A kad je Gospodar tvoj od potomaka Ademovih, iz kičmi njihovih, izveo potomstvo njihovo i zatražio od njih da protiv sebe posvjedoče: 'Nisam li Ja Gospodar vaš!', oni odgovoriše: 'Jesi! Mi svjedočimo!'”** (El-E‘araф, 172). I to je čvrsti zavjet koji je Sveznajući Allah uzeo od ljudi dok su još bili u kičmi svog praoca Adema, aleh-is-selam, upućujući ih na suštinu tevhida. Kao da ih je upitao: “Ko je vaš Gospodar i Bog, znate li? Ko je svemoćan? Ko vas je stvorio? Ko polaže pravo na obožavanje?”

### U MAJČINOJ UTROBI

Svevišnji je Allah u časnom Kur'anu govorio i o nastanku čovjeka, o periodu koji provede u majčinoj utrobi, gdje ponekad spava, a ponekad je budan, odnosno gdje se pomjera, a gdje miruje. Rekao je: **“On je Taj Koji vas oblikuje kako hoće u matericama...”** (Alu Imran, 6); **“A vas u utrobama vaših majki stvara, stvorenje nakon stvorenja, u tri tmine...”** (Ez-Zumer, 6)

## ROĐENJE

Zatim se rađa plačući. Tačnije, svi se ljudi rađaju plačući jer ih šejtan podbode. To nije bio slučaj samo s Isaom, alejhis-selam: njega je Svetog Bogorodica poštovao toga zbog molbe koju je uputila Mergemina majka, kad je zamolila: "...i nju i lozu njenu Tebi u okrilje stavljam od šejtana prokletog!" (Alu Imran, 36). Po nekim filozofima, čovjek plače prilikom rođenja zato što je napustio svoj, široki svijet i došao u uski, *tudi* svijet. Neki, opet, vele da je to tako jer osjeti teškoću predstojećih iskušenja, brige i tuge. Ima i onih koji smatraju da dijete zaplače zato što vidi sve obaveze koje ga čekaju. I zaista je velika Allahova, dželle šanuhu, moć jer: **"Allah vas iz utroba majki vaših izvodi, i ništa ne znate vi..."** tj. rađate se, uvjetno rečeno, nijemi, gluhi, slijepi, ne jedete kuhanu hranu niti pijete vodu, pa se Allah o vama pobrine: **"...i stvara vam sluh, i vid, i srca, da budete zahvalni."** (En-Nahl, 78) U stihovima stoji:

*"Čovječe, kada te je majka rodila plakao si  
 A ljudi oko tebe radovali su se i smijali.  
 Radi za sebe tako da na twoje smrti dan,  
 Oni plaču a ti se smiješ radostan."*

## RAĐANJE U UROĐENOJ VJERI

U hadisu stoji: *"Svako se dijete rađa u fitri, urođenoj vjeri..."*<sup>69</sup> a ne rađa se kao onaj koji se zabavlja i čini zabranjeno, već na čistoj vjeri, na priznavanju kelime-i-šeheradeta. Sljedeći je kur'anski ajet potvrda navedenom hadisu: **"Okreni lice svoje ti, kao vjernik pravi, čistoj vjeri, Allahovoj prirodi, prema kojoj On ljude stvoril! – Nema promjene u Allahovu stvaranju..."** (Er-Rum, 30)

Ali, ko je promijenio Allahovo stvaranje? To su učinili izdajni-

<sup>69</sup> El-Buhari (1358, 1359, 1385 i 6599), Muslim (2658), Ahmed (7141, 7655 i 7736) i neki drugi muhadisi.

ci, doušnici, neprijatelji islama... Od bogobojažnog vjernika napravili su nesretnog krivovjerca, od dobrog čovjeka – zločinca. Na takve se odnose sljedeće Allahove, dželle šanuhu, riječi: "**Zar misliš da, zbilja, većina njih čuje ili umije? Oni su kao stoka, čak su skrenuli i dalje s Puta pravog!**" (El-Furkan, 44); "**A za Džehennem Mi smo džine i ljude mnoge stvorili, oni srca i pameti imaju, ali njima ne razmišljaju, oni oči imaju, ali njima ne gledaju, oni uši imaju, ali njima ne slušaju! Oni su kao stoka, pa i gori!** Eto, takvi su nemarni" (El-E'raf, 179). Značenje je da su njihova srca u potpunosti kao srca životinja, odnosno oni pamte, čitaju, uče i razumijevaju sve osim vjerskih znanosti, poznaju sve osim Kur'ana i Hadisa.

### ISLAM SE BRINE O ODGOJU DJETETA

Poslije rođenja, na dijete se odnose određene smjernice islama koje su upućene roditeljima. Naprimjer, od njih se traži da novorođenčetu prouče ezan na uho kako bi odrastao u ibadetu i zikrullahu. To je i Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prakticirao; proučio je ezan na uho svog unuka Hasana, radijallahu anhu. Međutim, loš odgoj, rađanje i življenje u onome što je zabranjeno proizvelo je dokonog grešnika, dijete neposlušno prema svojim roditeljima itd.

### OBMANUTI ČOVJEK

**"O čovječe, šta te obmanjuje glede tvog Gospodara Plemenitog, Koji te je stvorio, i skladnim i uspravnim te učinio, i u obličju kakvom je htio tebe je sastavio?"** (El-Infitar, 6-8) Značenje je: ko te prevari i odvrati od Allahova puta? To su učinili banditska skupina i hrđavi prijatelji.

## OHOLI EL-AS B. VAIL ES-SEHMI

Ovaj je čovjek jednom prilikom došao Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, noseći neku staru kost koju je zdrobio pred Poslani-kom i oholo upitao: "O Muhammede, tvrdiš li da će tvoj Gospodar ponovo oživiti ove kosti?" Na pitanje ovog bezvrijednog čovjeka – a bezvrijedan je svaki onaj koji zastrani s Allahova puta, makar u očima ljudi velik bio – Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio je: "*Hoće, oživit će ih, a tebe će baciti u Džehennem!*"<sup>70</sup> I povodom toga objavljeno je: "**I primjer nam navodi, i kako je stvoren – zaboravi! I veli: 'Ko će kosti ove, kad budu istruhle, oživiti?!** Ti reci: 'Onaj će ih oživiti Koji ih prvi put stvoril!''" (Ja-Sin, 78)

O grešniče, da razmisliš o etapama svoga stvaranja, o tome da si bio kap sjemena, pa u prijelaznom periodu: slabost – snaga – slabost, nakon čega slijedi smrt, uvjerio bi se da je Allah, dželle šanuhu, kadar to isto učiniti drugi put.

## NADIJEVANJE LIJEGA IMENA

Islam od nas traži da svojoj djeci nadijevamo lijepa imena, to je naša obaveza. U hadisu stoji: "*Nadijevajte svojoj djeci lijepa imena jer ćete na Sudnjem danu biti prozivani po svojim imenima i imenima svojih očeva.*"<sup>71</sup> Lijepa, islamska imena, s ispravnim značenjem, jesu, naprimjer, sljedeća: Abdullah, Abdurrahman, Ahmed, Muhammed itd. To je tako, a treba se sustegnuti od stranih, posuđenih, imena, koja su uništila novu generaciju i dovela je u veliku sličnost s din-dušmanima.

70 Et-Taberi, 33/30, 31, El-Hakim (3606). Vidjeti: *Es-Siretun-nebevija*, 2/207, 208, i *Tefsirul-Kur'anil-azim*, 3/582.

71 Ahmed (21185), Ebu Davud (4948) i Ed-Darimi (2694). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (4768).

## Božiji Poslanik o Djetetu od Sedam Godina

Kad dijete napuni sedam godina, roditelj mu mora naređivati obavljanje namaza. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, govori: "Navraćajte na obavljanje namaza djecu od sedam godina, a kad napune deset godina, zbog toga ih i udarite; i odvajajte ih u postelji."<sup>72</sup>

## Kur'an o Čovjeku od Četrdeset Godina

O zrelom čovjeku Allah, dželle šanuhu, kaže: "**Pa kad zrelost svoju dostigne i četrdeset godina dostigne, on rekne: 'Gospodaru moj, dopusti meni da Ti zahvalim na Tvojoj blagodati, koju si darovao meni i roditeljima mojim, i da dobro dobro radim pomozi mi, kojim si zadovoljan Ti, i potomstvo moje Ti učini dobrim! Ja se Tebi, doista, kajem, i ja sam predan Tebi!'**" (El-Ahkaf, 15). U četrdesetoj se godini doseže vrhunac umnih sposobnosti, snage, želje i volje. Pozivajući se na prethodni ajet, neki su učenjaci govorili: "Ako čovjek dostigne čestrdeset godina, a ne krene Pravim putem, zaboravi da će poslije toga krenuti Pravom stazom."

## Kur'an o Si jedim vlasima

Časni Kur'an ne zapostavlja čovjeka ni kad osijedi, a to je, govorili smo, upozorenje na blizinu smrti. Sljedeći ajet: "**A zar vam život produljili nismo da bi se u njemu opomenuo onaj koji treba da se opomene, a dolazio vam je i onaj koji opominje?!**" (Fatir, 37). Ibn Abbas, radijallahu anhuma, protumačio je rekavši da su *opominjač* sijede vlasti.

Treba znati, onaj ko osijedi, a ne susteže se od zabranjenog, ništa ga ne može opomenuti i podsjetiti na onaj svijet, takav je čovjek ostavljen na cjedilu.

<sup>72</sup> Ahmed (6650 i 6717) i Ebu Davud (495). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (572).

To dobro znaju oni u dubokoj starosti, čija su čula oslabjela, leđa se povila, kojima je život napor jer ne mogu spavati, niti se mogu ma gdje smiriti, niti osjećaju slast u hrani: "**Onome kome život dug damo, izgled njegov unakazimo! Zar se oni neće opametiti?!**" (Ja-Sin, 68). Značenje je: kome Allah dâ dug život, vratи ga u pređašnje stanje: razmišlja, shvata i razumije poput djeteta! Pjesnik je spjevao:

*"Evo kako je sa ljudima: unuci im se rode,  
Pa snaga njihova ode,  
Onda ih bolesti često pohode,  
i usjevima postanu čija žetva skoro treba da bude."*

Sufjan es-Sevri govorio je: "Ko doživi šezdeset godina neka sebi pripremi kefine."

### KUR'AN O ČOVJEKOVOJ SMRTI

Poslije životnih etapa dolazi kraj čovjekova života, kad ostaju samo dobra djela koja je on učinio, a sve ostalo se rasplinjuje, na onaj svijet ništa, osim dobrih djela, ne nosimo. Dokaz je za to sljedeći kur'anski ajet koji smo već naveli: "**A doći ćete nam pojedinačno, kao kad smo vas prvi put stvorili iiza sebe ostavit ćete blaga koja smo vam dali. 'Ne vidimo s vama posrednike vaše, koje ste među sobom smatrali Allahu ravnim, pokidaše se veze vaše, nesti vam onih u koje ste uzdanje imali!'**" (El-En'am, 94)

Islam potiče na smrt u čistoj vjeri, na izričaju svjedočenja: "La ilah illallah, Muhammedun resulullah." "Ući će u Džennet onaj čije posljednje riječi budu: 'Nema boga osim Allaha!'", govorio je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem.<sup>73</sup>

Međutim, ove riječi na samrti može izgovoriti samo iskreni vjernik: "**Allah vjernike postojanom riječju učvršćuje i na ovom svijetu**

<sup>73</sup> Ahmed (21529 i 21622), Ebu Davud (3116) i El-Hakim (1299). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (1621).

**tu i na onom svijetu, a zulumćare u zabludu odvodi; Allah radi što hoće.”** (Ibrahim, 27)

## STID OD UMIRUĆEG UČITELJA

Veliki hadiski ekspert Ez-Zehebi navodi da je muhadis Ebu Zur'a er-Razi bio na samrti, pa se gubio i dolazio svijesti, a njegovi su ga učenici poželjeli ponukati da izgovori šehadet. No, ipak, stidjeli su se otvoreno ga na to podsjetiti, jer je bio autoritet. Dogovoriše se da međusobom spomenu niz prenosilaca hadisa koji govori o izgovaranju šehadeta, ne bi li se kao muhadis sjetio teksta hadisa i izgovorio šehadet. I zaista, jedan učenik poče: “Prenio nam je taj i taj...” ali su, zbog težine smrtnih muka koje su gledali, pogriješili u nizu prenosilaca. Imam Er-Razi osvijestio se na momenat i, čuvši pogrešan niz prenosilaca, poče: “Prenio nam je Er-Rebia b. Sulejman, koji veli da je njemu prenio taj i taj, prenoseći od toga i toga, a on od Muaza, radijallahu anhu, koji prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ‘Uči će u Džennet onaj čije posljednje riječi na ovom svijetu budu: ‘Nema boga osim Allaha!’’”, pa je umro.

Izgovaranje je šehadeta zaista velika počast Allahovim iskrenim robovima. A ostali umiru u grijesima i razvratu, u kojima su i živjeli. Naprimjer, jednog su razvratnika podsjetili na šehadet dok je umirao, na šta on povika: “Gdje je javna kuća?!” Živio je čineći blud i umro želeći ga učiniti. To je tako jer čovjek obično umre na onom na čemu živi; a mora se boriti jer: **“A one koji se budu radi Nas borili Mi ćemo zbilja Našim stazama uputiti! A Allah je doista s dobročiniteljima!”** (El-Ankebut, 69)

## PROŽIVLJENJE POSLIJE SMRTI

Svemogući će Allah oživiti čovjeka, koga je stvorio da se trudi i iskušao ga nesrećama i blagodatima, pa će ga pozvati na odgovornost. Ali, materijalisti to ne razumiju, jer ne vjeruju. Oni imaju svoju dogmu kojoj poučavaju, a koja samo što nije prodrla u islamski svijet: "Materija je oduvijek i zauvijek, i ono što nestane ne može ponovo postojati." Ovo je teorija koju zastupaju nevjernici. Međutim, Allah, dželle šanuhu, Koji uništava ono što hoće, a ostavlja ono što hoće, jeste Taj Koji o svemu odlučuje. Nije skriveno da su navedenom izjavom nevjernici htjeli kazati da čovjek neće biti proživljen. Po njima, čovjek se poslije smrti pretvara u drugu materiju, kao i sve drugo.

Sveznajući Allah objavio je Kur'an i radi potvrđivanja proživljjenja poslije smrti, radi akcentiranja tog pitanja, a sve da čovjek ne bi zastranio povodeći se za paučinastim filozofskim teorijama.

**Tu je i ajet: "Misle oni koji ne vjeruju da proživljeni neće biti. Ti reci: 'Bit ćete, tako mi Gospodara mojega, zbilja ćete proživljeni biti vi, a zatim ćete biti obaviješteni o svemu što ste činili! A to je Allahu lahko!"** (Et-Tegabun, 7)

## PRIPREMIMO SE ZA SMRT

O robovi Allahovi, pripremimo se za smrtne muke i za polaganje računa, jer još ima vremena, još smo u životnim etapama! Požurimo se pokajati prije nego što bude kasno, prije nego što nam smrt iznenada dođe!

## REZIME

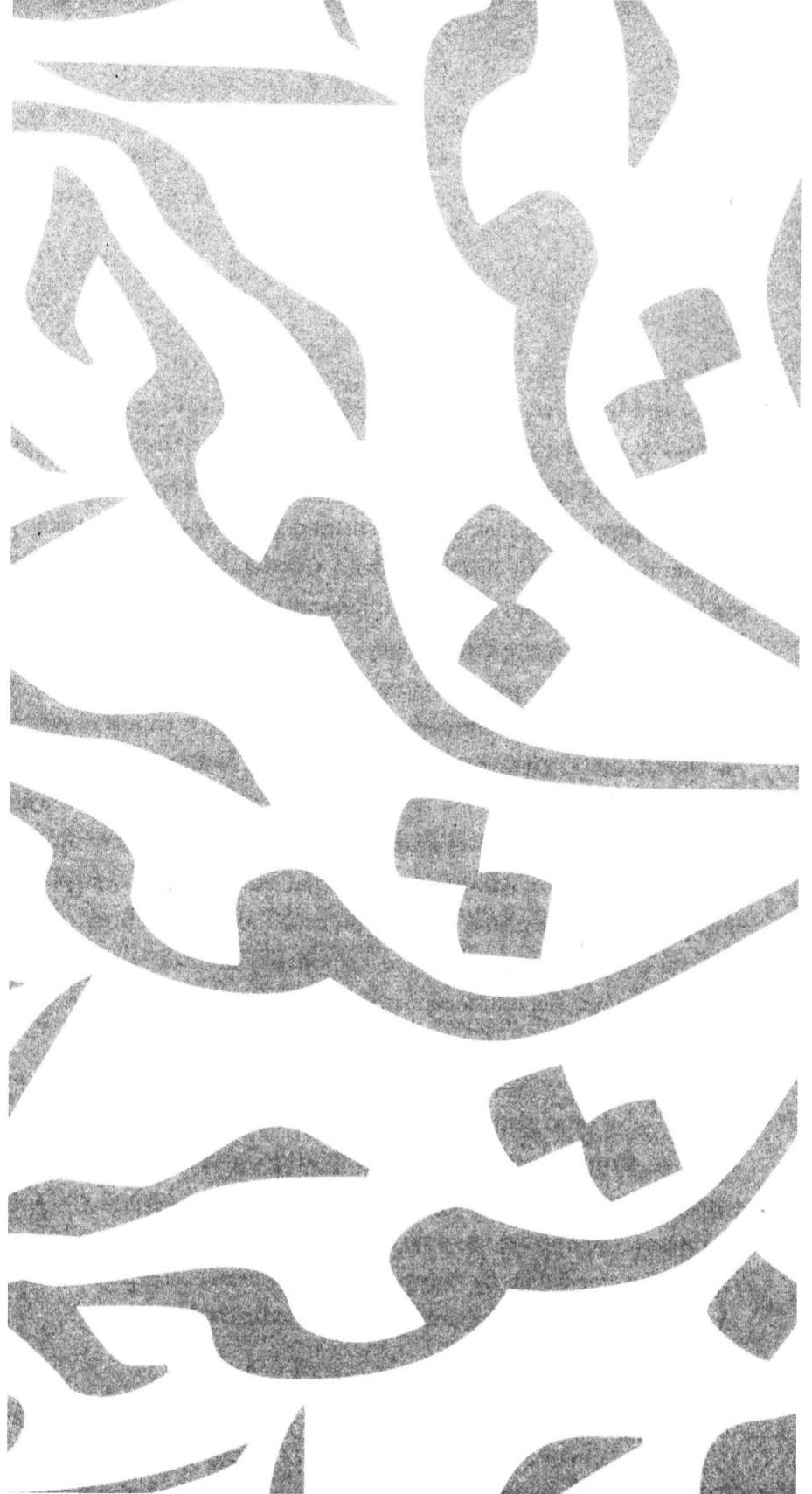
1. Islam posvećuje pažnju čovjeku od njegova začetka, kroz sve životne etape, podsjećajući ga na potrebe i dužnosti, pa sve dok ne uđe u Džennet, ili, ne daj Bože, u Vatru.

2. Čovjek nije stvoren uzalud, stvoren je radi ispunjenja veličanstvenog cilja: obožavanja Svevišnjeg Allaha. To nam potvrđuju sljedeće Allahove riječi: "**Zar ste mislili da smo vas Mi zaludu stvorili i da se Nama nećete vratiti?**" Pa neka je **uzvišen Allah, Vladar Istiniti! Nema boga osim Njega, Gospodara Prijestolja plemenitog!**" (El-Muminun, 115, 116). I obaveza nam je, jer nam je Allah omogućio obavljanje ibadeta, žuriti u činjenju dobrih djela, bez odlaganja i bez lijenosti.

3. Allahovu knjigu izbjegava samo onaj ko prezire sebe, ko je lahkouman, jer se opredijelio za životni program koji su ljudi kreirali, a zapostavio program Gospodara nebesa i Zemlje. Allah kaže: "**Ti reci: 'I namaz moj, i obredi moji, i život moj, i smrt moja Allahu, svih svjetova Gospodaru, pripadaju, On nema Sebi ravna, i zato je naređeno meni da budem prvi od onih koji su Mu predani!'**" (El-En'am, 162, 163)

4. Pored islama i poslanice kojom je počašćen Vjerovjesnik, **llallahu alejhi ve sellem**, nemamo potrebe ni za kakvim zakonima niti načelima.

Stoga se vratimo Kur'anu i Hadisu kako bismo imali svjetlo na ovom svijetu, nosili se s iskušenjima i uspjeli ulažući trud zarad kojeg nas je Gospodar i stvorio. Onaj ko vjeruje da je uputa u nečemu drugom, a ne u Kur'anu i Hadisu, njega je Sveznajući Allah odvratio od Pravog puta, a on misli da dobro čini, i još druge ljude u zabludu odvodi...





## “...I U VAMA SAMIMA, ZAR NE VIDITE”

Mnogo je živih ajeta u svemiru. Allah, dželle šanuhu, govori nam o Sebi putem noći i dana, neba i Zemlje, vode, svjetlosti, morâ, rijeka... Pa jesmo li pokušali razumjeti te ajete i razmišljati o njima? Pjesnik veli:

*“U knjizi Kosmosa ja čitam  
Ono što ni u jednoj knjizi pročitati ne znam.”*

Skoro je neki dobri čovjek jednom učenjaku odnio list palme na kojem je kufljanskim krasnopisom, na arapskom jeziku, bilo ispisano Allahovo ime. Allah je to dao kako bi list ostavio jasnu poruku: **“Allahovo je to djelo, Koji savršeno je dao sve...”** (En-Neml, 88)

Pjesnik je spjeval:

*“Pogledaj drvo ovo čovječe,  
Vidi grane njegove zelene.  
Koga je iz sjemenke izveo  
I od njega stablo stvorio?  
Pogledaj pčele čovječe,  
  
Kakao su sebi u dupljama vrtove napravile.  
Prah sa cvjetova skupljati,  
Ko ih je tome mogao podučiti?  
Pogledaj noć tamnu čovječe,  
Ko je stere i ko daje da dan osvane?  
Pogledaj prostranstvo kosmosa čovječe,  
Ko mu je podario sklad i ukrase?”*

*Razmisli o umrlim čovječe,  
Ko će ozivjeti njihove grobove?  
Allah, Uzvišen neka je,  
Milosti čije svuda su prosute."*

Svevišnji nas Allah potiče na razmišljanje: "**Doista, u stvaranju nebesa i Zemlje, i u izmjeni noći i dana znaci su za ljude pametne. Za one koji Allaha spominju i stojeći, i sjedeći, i na stranama svojim ležeći, i koji razmišljaju o stvaranju nebesa i Zemlje: 'Gospodaru naš! Ovo nisi uzalud stvorio Ti! Slavljen neka si! Sačuvaj nas kazne u Vatri...'**" (Alu Imran, 190, 191). A ko su oni koji razmišljaju o stvaranju nebesa i Zemlje, ko su oni što razmišljaju o živim ajetima? Jesu li to besposleni muzičari, ili, možda, pjevači, ili pak robovi svojih strasti i narkomanii? Ne! To su oni koji spominju Uzvišenog Allaha u svakom položaju i stanju, samo oni mogu shvatiti tajne svemira.

### DA LI JE FARAON ZNAO ISTINU?

Faraon je znao da samo Allah stvara, uređuje, daje opskrbu, ali ipak nije vjerovao u svih svjetova Gospodara i govorio je nevjerničke riječi. Musa, alejhis-selam, obratio mu se: "**"Pa ti znaš da ovo nije objavio kao znamenja neporeciva niko drugi osim nebesa i Zemlje Gospodar! Ja mislim, o faraone, da ćeš zbilja ti nastradati!"**" (El-Isra, 102)

### AMERIKANAC PRIHVATA ISLAM

Jedan američki autor napisao je knjigu *El-Insan u lajekumu vahdeh*<sup>74</sup> i u njoj, između ostalog, naveo sljedeće: "Razmišljaо sam o pčeli – kako leti kilometre daleko od košnice, zatim se vraća preko brda i dolina i ne pogriješi košnicu... Ko ju je tome poučio i na to uputio?! Kao da ima

74 Čovjek nije neovisno bice.

navigacijski uređaj i šalje signale!” Pošto su mu neki islamski učenjaci rekli da u Kur’anu postoji ajet: **”A Gospodar tvoj pčelu nadahnuo je: ‘Gradi sebi nastambe u planinama, u drveću, i u onome što ljudi naprave...”**” (En-Nahl, 68), taj je Amerikanac prihvatio islam, posvjedočio da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik.

O muslimani, neki današnji naučnici i izumitelji prihvataju islam i postaju privrženi ovoj vjeri, a naša se omladina otuđuje od vjere!

## JESU LI PREKINUTE SVE VEZE?

Osmerica Amerikanaca, autori knjige *Allahu jetedžella fi 'asril-ilm*<sup>75</sup>, donijela su praktične dokaze postojanja Svevišnjeg Allaha i Njegove veličine.

Naime, jedan od njih pošao je na putovanje Atlantskim okeanom, i kad se brod otisnuo na pučinu, u mrkloj noći i prijetećem okeanu, iznenada se pokvario odašiljač, pa su izgubili vezu s kopnom, i s drugim brodovima na moru, i s eventualnom pomoći iz zraka... Ostalo im je samo da se obrate Allahu, dželle šanuhu. Pokušavali su uspostaviti vezu s bilo kim, ali bezuspješno, i tada su, pripovijeda ovaj čovjek, svoja srca okrenuli Svemogućem Stvoritelju.

(U vezi s kurejšijskim nevjernicima, ali i o svakom mnogobošcu Allah, dželle šanuhu, rekao je: **”Kad se u lađu oni ukreaju, Allaha iskreno vjerujući tad dozivaju...”** (El-Ankebut, 65). Kad zapušu snažni vjetrovi i ponesu lađu, prestat će moliti ljude za spas, a molit će Allaha. Tako je postupio i Junus b. Metta, alejhis-selam, vjerovjensnik, kad se zatekao u trima tminama: tmini mora, tmini utrobe kita i tmini mrkle noći. Zavapio je: **”Nema božanstva osim Tebe! Slavljen si Ti! Ja sam bio jedan od onih koji su se prema sebi ogriješili!”** / El-Enbija, 87)

---

75 Nauka potvrđuje postojanje Boga.

“I počeli smo se obraćati Allahu iskreno Ga moleći da nas spasi”, dalje pripovijeda Amerikanac, “pa nas je spasio i doveo do kopna, žive i zdrave...” a zatim su objavili svoj prelazak na islam, priznali su da je samo Allah Bog i da je Muhammed Allahov poslanik.

## NOVA TEORIJA

Neki je Rus otkrio da biljke imaju signale koje šalju drugim biljkama, ali i kukcima, što je jasna naznaka da je to djelo Svetog Gospodara, da to čovjek ne može dati. Reći ćemo: “O ateisti, to može dati samo Gospodar ljudi, pored Koga nema drugog boga.” Neka čitaju Allahove riječi: “...i u vama samima, zar ne vidite?!” (Ez-Zariyat, 21); “A zašto oni ne pogledaju u kamile – kako su stvorene, i nebo – kako je uzdignuto, i planine – kako su postavljene, i Zemlju – kako je rasprostrta?!” (El-Gašija, 17-20)

## ČUDO

Neka je slavljen Allah, Koji je životinjama koje žive u hladnim predjelima, dao toplo krv, životinjama u toplim krajevima – četiri noge, pticama – krila, ribama – peraja...

O Allahu, mudar si, i velik, i svemoćan!

## ZNANJE I DJELA

Znanje treba imati za rezultat vjerovanje i djelo, a učenje ne treba biti gomilanje informacija, jer Allah, dželle šanuhu, kaže o nevjernicima: “**Oni samo znaju vanjsko od života ovosvjetskog, a nemarni su spram svijeta onog.**” (Er-Rum, 7)

Znanje je beskorisno ako ne poluči bogobojaznost i postupanje u skladu s Allahovim zadovoljstvom, štaviše, to će biti dokaz protiv čovjeka na Sudnjem danu.

## TRI KORISTI

Iz ajetâ koji govore o svemiru i iz naučnih otkrića možemo izvući tri koristi:

1. razmišljanje o Allahovim imenima i osobinama kako bismo se uvjerili da je Allah, dželle šanuhu, Mudri Gospodar i Stvoritelj, da samo On daje nafaku, da u Njegovu stvaranju ne postoji nesklad: "**Allahovo je to djelo, Koji savršeno je dao sve...**" (En-Neml, 88); "**"Gospodar naš je Onaj Koji je sve Svome stvorenju podario i potom ga uputio!"**" (Ta-Ha, 50). I tvoje te tijelo, čovječe, upućuje na Allaha: pokreti, govor, osjećaji, reakcije... Ti si zaseban svijet, ti si svemir, u tebi su skriveni najveći dokazi. I zašto ne razmisliš o sebi, pa bi bio zahvalni rob! "**...i u vama samima, zar ne vidite?!**" (Ez-Zarijat, 21). Stoga, kad vidimo cvijet, razmislimo o tome ko mu je dao tako lijep izgled i, naprimjer, crvenu boju;

2. zadviljenost i spoznaju o savršenosti stvorenja pretočiti u vjerovanje i praksu. Nije dovoljno samo znati da je Uzvišeni Allah stvorio to i to, ako ta ista spoznaja nema za rezultat praktično djelo: obavljanje namaza, davanje zekata, spominjanje Allaha, utoliko što to isto zna nevjernik, ali ipak ne vjeruje u Allaha;

3. sjećanje na Allaha posmatrajući znakove u svemiru, koje je On dao. Naprimjer, sjeti se Allaha i reci: "Slavljen neka je Allah!" kad vidiš granato stablo, visoku planinu, prelijepu dolinu, vodu, svjetlost, Zemlju, nebo...

## PRVE RIJEČI OBJAVE

Prvo što je objavljeno Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, bile su riječi: "Čitaj!" (El-Alek, 1). Poslaniku koji nije znao ni čitati ni pisati: "Ti nisi prije ove kazivao nijednu knjigu, niti si desnicom svojom pisao ikakvu knjigu! Da jesi, tad bi posumnjali lažljivci" (El-Ankebut, 48). Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odlazio je u pećinu Hira, gdje je čitao svemirske ajete, pratio gubljenje sjaja zvijezda, izlazeće sunce, doline, razmišljao o bistroj vodi, izvorima, rijekama, drveću... I upravo su odatle neki učenjaci ajet: "Čitaj!" protumačili rekavši: "Značenje je: upoznaji svemirska prostranstva kako bi spoznao Allaha!"

## ISKORISTI IZLAZAK U PRIRODU

Kad odeš u prirodu, nemoj sebi dopustiti nemar spram velikih ajeta koje ćeš sigurno vidjeti. Neka te ne zaokupi ono što je čovjek izgradio od onog što je Allah stvorio. Allah, dželle šanuhu, hvali one koji razmišljaju o Njegovu stvaranju: "**Doista, u stvaranju nebesa i Zemlje, i u izmjeni noći i dana znaci su za ljude pametne. Za one koji Allaha spominju i stojeći, i sjedeći, i na stranama svojim ležeći, i koji razmišljaju o stvaranju nebesa i Zemlje: 'Gospodaru naš! Ovo nisi uzalud stvorio Ti! Slavljen neka si! Sačuvaj nas kazne u Vatri...'**" (Alu Imran, 190, 191)

## “...PA GA TAKVIM I SMATRAJTE...”

Šejtanovo okorjelo neprijateljstvo prema čovjeku datira još od stvaranja Adema, alejhis-selam, i trajat će do Kijametskog dana. Zato nas islam upozorava na opasnost šejtanovih spletki.

### ALLAH I NJEGOV POSLANIK UPOZORAVAJU NA ŠEJTANA

Šejtan je naš neprijatelj, i trebamo se čuvati njegovih spletki. Allah, dželle šanuhu, kaže: **“Šejtan vam obećava siromaštvo i naredjuje vam škrtost! A Allah vam obećava oprost Svoj i dar! Allah sve obuhvata i Sveznajući je”** (El-Bekara, 268); **“O vjernici! Uđite u islam potpuno, i korake šejtanske ne slijedite! Šejtan je, doista, vama jasni neprijatelj! A ako, nakon što su vam dokazi prispjeli, posrnete, tad znajte da je Allah silan i mudar!”** (El-Bekara, 208, 209); **“Nalik su šejtanu kad veli čovjeku: ‘Ne vjeruj!’ Pa kad uznevjeruje, rekne mu tada: ‘Ja nemam s tobom ništa! Ja se, zbilja, bojam Allaha, svjetovâ Gospodara!”** (El-Hašr, 16)

Šejtan svoje pristalice vodi u džehennemsку vatru, on kruži čovjekovim krvotokom i sa svakim je čovjekom; bio je i s Resulullahom, sallallahu alejhi ve sellem, pa je prihvatio islam. Naime, kad je Vjero-vjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestio ashabe da svaki čovjek ima šejtana pratioca, oni su se začudili: **“Čak i ti, Božiji Poslaniče?!”** **“Čak i ja, ali je meni Allah pomogao protiv njega, prihvatio je islam.”**<sup>76</sup> I

76 Muslim (2814) i Ahmed (3640, 3770 i 3792).

to je ispravno razumijevanje ovog hadisa, za razliku od onih učenjaka koji vele da hadis ne znači da je taj Poslanikov šeđtan prihvatio islam, već da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, sačuvan od njegova zla.

Svim ljudima šeđtan ulijeva lažnu nadu i sve kategorije zavodi onako kako najbolje umije.

### KAKO ZAVODI UČENJAKE?

Iblis učenjake zavodi na poseban način, pa neke uspije obmanuti, a neki se sačuvaju. Govori učenjaku: "Ne miješaj se s ljudima jer ćeš postati poznat, pokazivat ćeš se pred svijetom, željet ćeš reputaciju..." I tako učenjak ostane *zarobljen* u kući, ostavljajući prostor za djelovanje šeđtanu, zabludjelim, paganima, pobornicima sekularizma itd. A time učenjak već čini veliki grijeh – skriva znanje koje ima: "**One koji skrivaju to što smo objavili od jasnih dokaza i upute, nakon što smo to svijetu u Knjizi objasnili, takve Allah proklinje, a proklinju ih i prokunitelji! Ne i one koji se budu pokajali, dobri bili i javno to očitovali. Pa, takvima єu Ja oprostiti! Ja grijeha praštam i samilostan sam.**" (El-Bekara, 159, 160)

### KAKO ZAVODI VLADARE?

Ovu kategoriju ljudi šeđtan zavodi obećavajući im čvrstu vlast pod uvjetom da zastraše podanike ubijanjem, otimanjem, i uvjerava ih da vlast mogu zadržati na samo takav način. S druge strane, odvrati ih od Šerijata, Božijih propisa koje je Allah objavio u Kur'antu, i oni ih naposljetku zaniječu.

## KAKO ZAVODI OMLADINU?

Mlada čovjeka šejtan zavodi ulijevajući mu puste nade: "Iskoristi mladost, nauživaj se, ima vremena, pokajat ćeš se kad ostariš!" I zato vidimo da su mlađi, osim onih koje je stigla Allahova milost, robovi svojih prohtjeva i strasti, zatočenici strastvenih pjesama i ubitačne zaljubljenosti. Štaviše, mnogi su slični životinjama i ne mogu razlučiti dobro od zla.

## ŠEJTAN SE PRIKAZUJE NEKIM LJUDIMA

Ostalo je da se pri povijeda da je sunija, hanbelijski autoritet Abdulkadir el-Džejlani kazivao: "Sanjao sam šejtana: ogroman mi se prikazao na nebu i obratio mi se: 'O Abdulkadire, ja sam tvoj Gospodar! Dopuštam ti sve što je zabranjeno!' A ja mu odgovorih: 'Lažeš, Allahov neprijatelju! Ti si šejtan; a Allah ne zapovijeda razvrat, niti dopušta zabranjeno.'"

Isto tako, imamu se Ahmedu, dok je umirao, prikazao šejtan i, grizući prste, povikao: "Ahmede, spasio si se! O koliko sam ljudi za veo, a tebe nisam mogao!" Na to Ahmed poče govoriti: "Nisam još, nisam još!", tj. ni sad nisam siguran od tvoje zamke i prevare, ne predajem ti se ni sad. I Allah, dželle šanuhu, učvrstio je imama Ahmeda postojanom riječju na ovom svijetu, pa je umro, a šejtan mu nije mogao nauditi.

## KAKO ZAVODI SUFIJE?

Sufije zavodi tako što im izmišlja i donosi tarikate novotarske i na taj način uspijeva mnoge izvesti iz islama.

## KAKO ZAVODI SIROMAŠNE, ODNOŠNO BOGATE?

Kod siromašnih izaziva ljutnju na Allaha i na određenje, pa ih navede na nevjerstvo u kada i kader, dok bogate zavodi (što ih na poslijetku baci u Džehennem) ulijevajući im svijest da je bogatstvo najvažnije u životu, pa se osile, počnu činiti nepravdu i zaborave na Svevišnjeg Allaha.

## AJET KOJI ŠTITI OD ŠEJTANA

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ispričao je: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, ovlastio me je da čuvam sadakatul-fitr; došao je neki čovjek i uzeo nekoliko pregršti hrane, a ja sam ga uhvatio na djelu i zaprijetio mu: 'Allaha mi, tvoj ču slučaj zacijelo prijaviti Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem!' On se požalio: 'Veliki sam nevoljnici i imam djecu!' Oslobodio sam ga, i sutra ujutro Poslanik, sallallahu alejhi ve sellerm, upitao me: '*O Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom koga si jučer uhvatio na djelu?*' Odgovorio sam: 'Allahov Poslanič, požalio se na veliku neimaštinu i djecu, pa sam mu se smilovao i oslobođio ga.' *'Slagao je, vratit će se!'*, upozorio me je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. I znao sam, na osnovu tih njegovih riječi, da će se ponovo vratiti, te sam na njega vrebao iz zasjede. Opet je došao i uzeo nekoliko pregršti hrane, pa sam ga i tada uhvatio na djelu. Opet sam mu zaprijetio: 'Allaha mi, tvoj ču slučaj zacijelo prijaviti Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem!' On reče: 'Nemoj me prijaviti, nevoljnici sam, imam djecu, neću ovo više ponoviti!' Sažalio sam se i oslobođio ga, a sutra ujutro, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: '*O Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom koga si jučer uhvatio na djelu?*' Odgovorio sam: 'Allahov Poslanič, požalio se na veliku neimaštinu i djecu, pa sam mu se smilovao i oslobođio ga.' *'Slagao je, vratit će se!'*, opet me upozori Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Zbog toga sam ga i po treći put čekao u zasjedi i, zaista, opet

je došao. Uzeo je nekoliko pregršti hrane, pa sam ga i tada uhvatio na djelu. Ponovo sam mu zaprijetio: 'Allaha mi, tvoj ču slučaj zacijelo prijaviti Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem! Ovo je treći put kako obećavaš da ovo nećeš ponoviti, a opet ponavljaš.' On reče: 'Pusti me, poučit ču te riječima od kojih ćeš, Allahovom voljom, imati koristi.' 'Koje su to riječi?', upitao sam. On odgovori: 'Kad legneš u postelju, prouči Ajetul-kursi, i nad tobom će brigu preuzeti Allahov čuvar, a šeđtan ti se neće približiti do zore.' I ja sam ga oslobođio. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: '*O Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom koga si jučer uhvatio na djelu?*' Odgovorio sam: 'Allahov Poslaniče, obećao je da će me poučiti riječima od kojih ču, Allahovom voljom, imati koristi.' 'Akoje su to riječi?', upita Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Odgovorio sam: 'Rekao mi je da u postelji proučim Ajetul-Kursi. Još je dodao: 'Nad tobom će brigu preuzeti Allahov čuvar, a šeđtan ti se neće približiti do zore.' Tada mi je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *Istinu ti je rekao, mada je lažac. Znaš li s kim razgovaraš već tri noći, Ebu Hurejra?*' 'Ne znam', odgovorio sam. Na to mi Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, samo reče: '*Bio je to šeđtan.*'<sup>77</sup> Tj. istinu ti je rekao da će te čuvati melek ako prije spavanja proučiš Ajetul-Kursiju, i da ti se šeđtan neće pribiližiti, no, ipak, šeđtan uvijek lažac. A istinu treba prihvati makar od nevjernika zabludjelog. Kaže se da je istina izgubljena stvar koju treba uzeti ma gdje da je čovjek nađe.

I važno je znati, čovjek se od šeđtanovog zla može spasiti samo Allahovom, dželle šanuhu, dobrotom i zikrullahom.

## NAČINI NA KOJE ŠEĐTAN ZAVODI LJUDE

Šeđtan obmanjuje ljude i sputava ih, a Svevišnji je Allah, iz Svoje mudrosti, čovjeku dao mogućnost razlikovanja dobra od zla, i stoga je obećao Džennet poslušnima, a zaprijetio Džehennemom grešnicima.

<sup>77</sup> El-Buhari (5010) i Muslim (807).

## ŠEJTANOVO SPUTAVANJE

Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Šejtan presretne čovjeka i zastraši ga: 'Ne prihvataj islam! Ako prihvatiš islam, preuzet ćeš mnoge obaveze', ali ga čovjek ne posluša i prihvati islam. Zatim ga pokuša obmanuti: 'Nemoj učiniti hidžru! Ako se preseliš, kome ćeš ostaviti ženu i djecu?', ali ga čovjek ni u tome ne posluša, pa se preseli. Naposlijetku mu rekne: 'Ne bori se za islam! Ako podješ u borbu, poginut ćeš ili ćeš biti ranjen', pa ga čovjek ni u tome ne posluša."<sup>78</sup> I tako se čovjek suprotstavlja šejtanu sve dok ne umre i zasluži Allahovo, dželle šanuhu, zadovoljstvo i Džennet.

### O ŠEJTANU

Njegovo oružje u zavođenju jeste muzika, poezija, živi na prljavim mjestima, voli pijace, prijateljuje sa svakim onim koji je neprijatelj Uzvišenom Allahu, njegova je glavnica lažna nada koju ulijeva...

I onoga ko ga bude slijedio on će strmoglavit u Džehennem. Zar je iko, osim šejtana, prokleo ga Allah, odgovoran za razvrat, velike grijehе, zabludjele generacije, prolijevanje krvi, prelaženje preko Allahovih granica...

Šejtan je taj koji odvraća omladinu od džamije i odvodi ih u kafanu, sputava ih od čitanja Kur'ana i navodi na slušanje zabranjenog i čitanje časopisa s lascivnim sadržajem, nuka na ostavljanje sunneta, a navodi na prihvatanje novotarije, omražava društvo dobrih, a lijepim prikazuje društvo zalutalih, odvodi od poslušnosti i navodi na neposlušnost. On je hiljade i hiljade momaka i djevojaka odvratio od Allaha, pa pogledaj ih kako se ponašaju i kako samo tumaraju. I šta bi bilo da su svi momci i djevojke poput njih!

Zar ne vidiš da je on odgovoran za trošenje imetka u zabranjeno?  
Zar ne srećeš ljude koji putuju radi činjenja nemoralia i tamo troše

78 Ahmed (15528), En-Nesai (3134). Vidjeti: *Sahihu sunenin-Nesai* (2937) i *Sahihul-džami* (1652).

imetak, prodaju svoju vjeru i čast, jer su poslušni Iblisu? I još misle da ih Allah tamo ne vidi, ne znaju da je Allah svake zemlje Gospodar.

## POSLJEDICA POVOĐENJA ZA ŠEJTANOM

Onda kad se poveo za šeјtanom, čovjek je zapostavio džamiju, prvdajući se strahom od nazeba kad uzme abdest i, na hladnoći, pođe na skupni namaz, istovremeno čineći grijeha i izazivajući Allahovu srdžbu.

Onda kad je poslušao šeјtana, čovjek je počeo gledati u zabranjeno, izazovno obučene žene i golišave slike, pa je počeo činiti blud...

Onda kad je prihvatio šeјtana za savjetnika, čovjek je počeo stjecati imetak poslujući uz kamatu i držeći imetak u bankama koje posluju na zabranjen način. I na taj način sebi dopušta da se na njega odnose Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, rijeći: "Allah je prokleo onoga ko troši kamatu, onoga ko mu u tome pomaže, pisara i svjedoke – svi oni imaju isti grijeh."<sup>79</sup>

## POBOŽNJAK I ŠEJTAN

Allah, dželle šanuhu, objavio je: "**Nalik su šeјtanu kad veli čovjeku: 'Ne vjeruj!', pa kad prestane vjerovati, rekne mu tada: 'Ja nemam s tobom ništa! Ja se, zbilja, bojam Allaha, svjetovâ Gospodara!** Pa posljedica za njih obojicu bit će da će zbilja u Vatru oni, vječno će u njoj ostati, a to je kazna za nevjernike." (El-Hašr, 16)

Ibn Džerir et-Taberi i Ibn Kesir smatraju da je ovaj ajet objavljen povodom velikog pobožnjaka Izraelićana koji se zvao Bersis. Kažu da je živio u bogomolji i stalno činio ibadet, pa se više posvetio ibadetu nego stjecanju znanja, a zna se da je šeјtanu teže zavesti učenjaka nego pobožnjaka.

---

<sup>79</sup> Muslim (1598) i Ahmed (13851).

I Allah, dželle šanuhu, htio je iskušati vjeru i uvjerenje tog velikog pobožnjaka jer: "**Zar misle ljudi da će biti ostavljeni ako kažu: 'Mi vjerujemo!', i da na kušnju neće stavljeni biti?!**" (El-Ankebut, 2)

U njegovo su vrijeme živjela tri brata koja su imali sestruru, djevojku. Sva su trojica pozvana u borbu i nisu znali kod koga će ostaviti sestruru, kome će je povjeriti na čuvanje. Nakon premišljanja, jednoglasno su odlučili da je ostave kod pobožnjaka Bersise, jer su u njega imali povjerenja. On pristade i reče: "Smjestite je u kuću nasuprot moje bogomolje!" Oni je smjestiše u tu kuću i krenuše u borbu. Tako bi. Ona je živjela u njegovoj blizini, on joj je osiguravao hranu iz bogomolje i ostavljao je kod svojih vrata, zatvarao ih i uspinjavao se u bogomolju, pa bi joj tek tada naređivao da izađe iz kuće i da uzme hranu. Međutim, šejtan mu je prišao, blago ga navodeći i potičući na dobro, s jedne, a uveličavajući djevojčin izlazak iz kuće po danu, s druge strane, i još ga je plašio time da bi je neko mogao vidjeti i u nju se zaljubiti. Zaveo ga je: "O Bersisa, djevojka je pod tvojom zaštitom, ti si zadužen da je čuvaš! Ako ne budeš s njom kontaktirao, bit će joj dosadno. Hajde, svako jutro proviri kroz prozor bogomolje i nazovi joj selam! Neće ti to nimalo nauditi." I pobožnjak posluša šejtana. Šejtan mu je govorio: "Kad bi lično odnio hranu djevojci i ostavio je ispred njenih vrata, zaslužio bi veću nagradu!" Na to ga je šejtan neprestano nukao, sve dok ga pobožnjak u tome nije poslušao: nosio je hranu i ostavljao je ispred njene kuće, ali s djevojkom još nije razgovarao. I to je potrajalo određeno vrijeme. Onda mu je Iblis došao i ponukao ga na još veće dobro i nagradu rekavši mu: "Veću bi nagradu zaslužio kad bi hranu ostavljao u kućil!" Na to ga je šejtan neprestano nukao, sve dok ga pobožnjak u tome nije poslušao: nosio je hranu i ostavljao je u njenoj kući, i to je potrajalo određeno vrijeme. Opet mu je Iblis došao i ponukao ga na još veće dobro i nagradu: "Razgovaraj s njom, jer će je tvoj govor usrećiti, sama je, osjeća divlju samoću!" Na to ga je neprestano navodio, sve dok s njom nije počeo razgovarati iz bog-

molje. Zatim mu je Iblis predložio: "Siđi i sjedi kod vrata bogomolje, a ona neka bude na svojim vratima i razgovarajte, bit će joj prijatnije ako se i ona tebi mogne obratiti!" Na to ga je nagovarao, sve dok ga nije naveo da silazi iz bogomolje i stoji na vratima, a nju je naveo da izlazi iz kuće i stoji na vratima: ti njihovi razgovori trajali su određeno vrijeme. Nakon toga, Iblis ga je naveo na još veće dobro. Rekao mu je: "Njoj bi bilo draže da ne stojiš kod vrata bogomolje, već da sjediš blizu nje i da tako s njome razgovaraš!" I nakon nagovaranja, pobožnjak ga je poslušao, pa je i to potrajalo određeno vrijeme. Zatim mu je Iblis došao i rekao: "Po tebe bi bilo bolje da uđeš u kuću i da tamo s njome razgovaraš, a ne da ona stoji na vratima pokazujući svoje lice!" Na to ga je nagovarao sve dok pobožnjak nije počeo ulaziti u kuću i po cijeli dan ostajati s njom, a u predvečerje bi se penjao u bogomolju. Zatim mu je Iblis dolazio i neprestano mu je uljepšavao i zavodio ga, sve dok je on nije pomilovao po bedrima i poljubio je i, naposljetku, s njome počinio blud. Od njega je zatrudnjela i rodila dijete. Onda mu je šejtan prišao: "Šta misliš, kad se vrate njena braća, kako ćeš se ponašati, a s njome si blud počinio, i ona ti je rodila dijete?! Ne mogu garantirati da se nećeš otkriti, ili će oni to saznati. Nego, dijete ubij i zakopaj, ona će to morati prešutjeti iz straha od braće." I on tako učini. Zatim ga je zavodio: "Zar smatraš da će ona sakriti od braće tvoj nemoralni čin s njom i ubistvo djeteta? Ščepaj je i ubij pa je zakopaj zajedno s djetetom!" Iblis nije odustao sve dok ga nije naveo da i nju ubije. On je to i učinio i bacio je u istu rupu u koju je ranije bacio dijete, a na humku navalio veliki kamen i poravnao zemlju. I potom se vratio u bogomolju radi ibadeta. Živio je tako određeno vrijeme, sve dok se braća nisu vratila iz vojne. Pošto su stigli, pitali su u vezi s njome, a on im je izrazio saučešće, zamolio milost za nju, pa je licemjerno zaplakao, te rekao: "Zaista je bila divna djevojka! Umrla je, evo, ovo je njen kabur, pogledajte!" Stali su iznad njenog kabura, plakali, molili Allaha da joj se smiluje. Tu su ostali nekoliko dana i

vratili se svojim kućama. Kad je pala noć i kad su pozaspali, šeđtan im se prikazao u snu, u liku putnika. Počevši od najstarijeg, upitao ga je u vezi sa sestrom. Odgovarajući, brat se pozvao na pobožnjakovu izjavu o njenoj smrti i njegovu molbu da joj Allah ukaže milost, a rekao mu je i to da mu je pokazao njen kabur. Međutim, Iblis je to demandirao: "Pobožnjak vam nije rekao istinu o vašoj sestril! On je s njom učinio nemoral, pa je rodila, a on je ubio dijete pa je potom i nju ubio iz straha od vas, a njihova je trupla bacio u rupu koju je iskopao desno od vrata kuće u kojoj je živjela. Tamo ćete naći njihova tijela." U snu se prikazao i srednjem bratu, govoreći mu sve što je rekao najstarijem, a naposlijetku se prikazao i najmlađem bratu, te i njemu sve ispričao. Kad su se probudili, svaki je bio začuđen snoviđenjem. Jedni drugima rekli su: "Sinoć sam sanjao čudan san...", i tako jedni druge izvijestiše o snu. Najstariji ih upozori: "To je samo san, on nije mjerodavan, nastavite živjeti i ostavite san postrani!" Ali najmlađi se usprotivi: "Tako mi Allaha, neću se smiriti sve dok ne odem na ono mjesto i ne provjerim o čemu se radi!" I svi se tamo zaputiše. Dodoše u onu kuću i potražiše mjesto koje im je opisano u snu i, uistinu, nađoše sestru i dječaka zaklane i bačene u rupu, baš kako im je u snu opisano. Opet su upitali pobožnjaka u vezi sa slučajem, i on je potvrđio šeđtanovu verziju priče. Tužili su ga vladaru zbog zločina i bi presuđeno da ga razapnu. Uhapsili su ga u bogomolji i poveli na pogubilište. Kad su ga svezali za drvo, šeđtan mu je prišao rekavši: "Bersisa, samo te ja sad mogu izbaviti, ali pod uvjetom da mi učiniš sedždu!" I pobožnjak počini nevjerstvo te učini šeđtanu sedždu, i egzekutori ga ubiše i razapeše njegovo tijelo.<sup>80</sup>

## POUKA NAMA

Braćo, moramo se čvrsto držati časnog Kur'ana i tražiti zaštitu od Allaha. Pazimo na Allahove granice, pa će On nas čuvati jer je Jaki

<sup>80</sup> Et-Taberi, 28/49-51, Ebu Nuajm, u djelu *Hiljetul-evlija*, 4/7, El-Hakim (3801) i Ibn Kesir, 4/342.

i Moćni. Oslanjajmo se na Svevišnjeg Allaha, jer niko nas neće moći sačuvati ako nam On uskrati Svoje čuvanje.

Zbog važnosti, opet ćemo navesti Allahove riječi: "**O vjernici! Uđite u islam potpuno, i korake šejtanske ne slijedite! Šejtan je, doista, vama jasni neprijatelj! A ako, nakon što su vam dokazi prisjeli, posrnete, tad znajte da je Allah silan i mudar!**" (El-Bekara, 208, 209). Potpuni ulazak u islam podrazumijeva primjenu svih islamskih propisa; sintagma *šejtanski koraci* odnosi se na njegovo navođenje na zlo, ružne misli koje ubacuje, laži, spletke itd.

## KAKO SE SAČUVATI OD ŠEJTANA

Čovjek će se sačuvati od šejanove spletke samo uz pomoć sljedeće četiri stvari:

1. treba stalno spominjati Uzvišenog Allaha. Allah kaže: "**A doista, srca se smiruju pri svakom Allahovom spomenu!**" (Er-Ra'd, 28); "**Sjećajte se vi Mene, pa ču se i Ja sjećati vas!**" (El-Bekara, 152). Ibn Abbas, radijallahu anhu, govorio je: "Šejtan napada čovjekovo srce, pa ako čovjek spomene Allaha, šejtan pobegne, ali ako zaboravi Allaha, onda mu šejtan unosi ružne misli." Zikrullah je oružje vjernikâ, zaštita dobrima i neprobojna tvrđava. I velika je Allahova blagodat da te On uputi na zikr, jer će te na taj način čuvati. A onaj ko ne spominje Gospodara neizbjježno će se uhvatiti u šejanovu spletku i činit će ogavna djela;

2. poželjno je stalno biti pod abdestom; šejtan je u društvu nečistih ljudi, živi na nečistim mjestima, voli nečisto i ima pristup ljudima koji nisu spoznali Uzvišenog Allaha. No, onaj ko je uvijek pod abdestom, on uživa Allahovu zaštitu i šejtan bježi od njega. Upravo zbog toga džini svojim dodirom napadaju one koji su stalno nečisti i džunupi. U njih šejtan lahko uđe jer on je jedan o džina, i njegova je

priroda nečista: "...On je bio jedan od džina, ogriješi se o zapovijed svoga Gospodara..." (El-Kehf, 50);

3. čestito društvo; neka tvoje društvo budu dobri, oni koji obavljaju pet dnevnih namaza, oni koji čitaju časni Kur'an, odlaze u džamije, slijede Hadis... Oni su skupina koja se bori protiv šejtana, oni će ti pomoći u borbi protiv njega. A ako se odvojiš, pa: "Vuk pojede ovcu odvojenu od stada."<sup>81</sup> A onog dana kad se budeš družio s grešnicima, zalutalim, koji u zasjedi čekaju evlije, Allahove prijatelje, i odvraćaju od Pravog puta, kojem su pozivali poslanici i vjerovjesnici – odvratit će te od puta kojim ideš, od ibadeta i tvoje želje za činjenjem dobra, pa ćeš svoj udio u nagradi na ahiretu zamijeniti Allahovom srdžbom, Njegovim prijezirom i prokletstvom. Imam Šafi spjeva je stihove:

"Volim dobre ljudе, pa nek bude da nisam jedan od njih,

Možda ću šefaat zaslužiti u društvu robova tih.

*Ne volim one čija je trgovina griješna*

*Pa makar nam i roba bila ista."*

A tu su i stihovi imama Ibnul-Mubareka:

"Kada druga biraš, neka to bude neko čestit,

Onaj ko čedan je, stida ko ima i ko je plemenit.

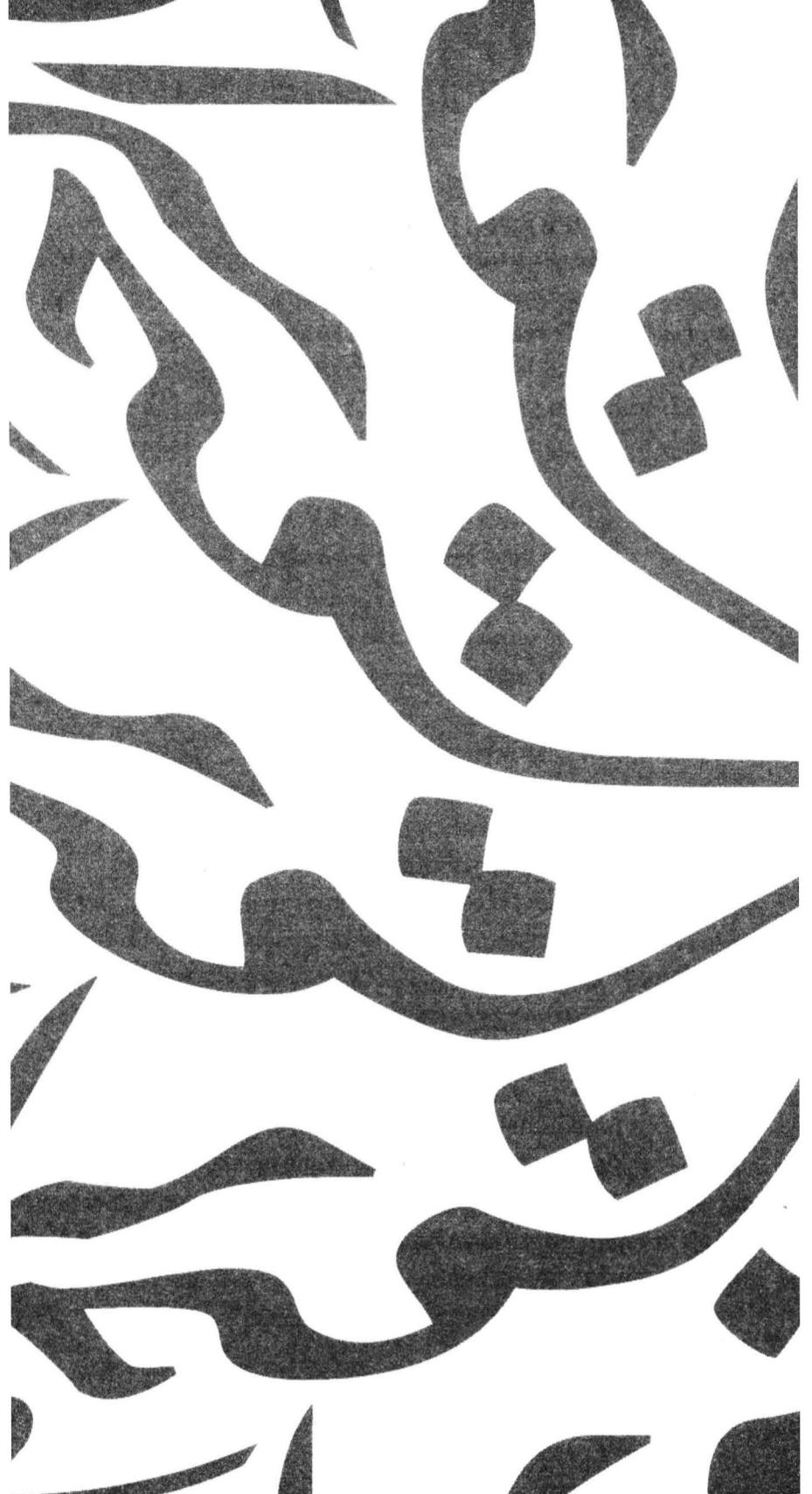
Ako za nešto kažeš „ne“, i on će „ne“ kazati,

Ako za nešto kažeš „da“, i on će „da“ kazati."

Alija b. Ebu Talib, radijallahu anhu, jednom se prilikom obratio svojim prijateljima: "Usvojite dobro od svojih čestitih prijatelja, oni su vam garancija uspjeha na ovom i na budućem svijetu!" "Razumijemo da su garancija uspjeha na ovom svijetu, ali kako će biti garancija uspjeha na budućem svijetu?", upitaše oni. On odgovori: "Pa, Allah je objavio: 'Toga dana prijatelji će biti jedni drugima neprijatelji, osim bogobojaznih ljudi!' (Ez-Zuhraf, 67)." Družimo se s dobrima jer će nam pomoći u istrajnosti u islamu;

81 Ahmed (21203 i 26968), Ebu Davud (547) i En-Nesai (847). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (1067).

4. sustezanje od ogavnih djela, grijeha, i često kajanje te donošenje iskrenog istigfara; Allah, dželle šanuhu, kaže: "...i onima koji, kad grijeh kakav urade, ili sebi nanesu nepravdu, Allaha se sjete i oprost za grijeha svoje mole. A ko će drugi grijeha oprostiti ako ne Allah?! A takvi u zlo svjesno ne srljaju!" (Alu Imran, 135).





## “O VJERNICI, BOJTE SE ALLAHA”

Da se ljudi boje Allaha, oporuka je Božija prvim i potonjim generacijama: **“I Mi smo oporuku ostavili onima kojima je Knjiga prije vas data, a i vama: ‘Allaha se bojte!’”** (En-Nisa, 131). I zaciјelo će nastrandati i kajat će se onaj ko ne postupi prema ovom ajetu.

### SMISAO ŽIVOTA

Bogobojaznost je zapravo smisao života; a neki ljudi misle da je smisao života uživanje u hrani, piću, luksuznim autima, blagodati govora, kretanju, spavanju itd. Takvi nisu ni shvatili šta znači život. Ne znaju da je traganje za užicima i udovoljavanje strastima život svojstven životinjama, i tako nevjernici žive. Smisao života jeste da čovjek izađe iz tmina na svjetlo, iz zablude na Pravi put, da se bogobojaznošću spasi od Allahove kazne. Uzvišeni kaže: “Zar je onaj koji je mrtvac bio, pa ga Mi oživili, i dali mu svjetlo da se s njime među svijetom kreće, kao i onaj koji u tminama bludi i iz njih ne izlazi?! Eto tako, nevjernicima se čini lijepim ono što rade.” (El-En‘am, 122) Značenje je: zar je onaj koji je u svojim strastima i zabludi mrtav bio, koji je slijedio svaki poziv u zlo, pa ga je Allah oživio imanom i odanošću šehadetu, i još mu grudi širokim učinio za prihvatanje islama, kao i onaj koga je Sudemoguci Allah u zabludu odveo, protjerao iz Svoje milosti i uskratio mu Svoje svjetlo? I kako živi ovaj potonji, i zašto živi, i šta ga čeka poslije smrti?!

## UPUTA JE U KUR'ANU

Šejhul-islam Ibn Tejmija imao je običaj reći: "Onoga ko smatra da može naći uputu u nečemu drugom, a ne u časnom Kur'anu, koji je Allah objavio Svom Poslaniku – stići će Allahovo prokletstvo, prokletstvo meleka i svih ljudi, od njega Allah neće primiti ni pokajanje ni iskup."

## VJERNIK ŽIVI DVA PUTA

Prvi vjernikov život jeste onaj stvarni, kad se rodi i zaplače zbog životnih patnji, nepravdi, tegoba, problema i kušnji koje ga čekaju. I zato se potrudi da Allahovo obećanje i smrtne muke dočekaš vedra lica, a ne kao paćenik: "**Allah vjernike postojanom riječju učvršćuje i na ovom svijetu i na onom svijetu, a zulumćare u zabludu odvodi; Allah radi što hoće.**" (Ibrahim, 27) I ustraj u islamu: "**Doista onima koji kažu: 'Naš gospodar je Allah!' – i potom u tome ustrajni budu, meleki silaze: 'Ne bojte se i ne tugujte! I Džennetu, koji vam je obećan, radujte se! Mi smo vama prijatelji i u životu ovosvjetskom i na svijetu onome! Vama u Džennetu pripada sve što vam zaželi duša vaša, u njemu imat ćete sve što zatražite, počašćeni bit ćete od Onoga Koji prašta, Samilosnog!**" (Fussilet, 30-32). A drugi vjernikov život jeste život u okrilju veličanstvenog Kur'ana i vjerovanja.

## NEVJERNIK DOŽIVLJAVA DVOSTRUKU SMRT

Kad je o nevjerniku riječ, on doživljava smrt dva puta: "**'Gospodaru naš!', reći će oni, 'dva puta si nas usmrtio, i dva puta nas oživio! A mi priznajemo grijehu naše, pa ima li za izlazak puta**

**kakva?"** (Gafir, 11) Prva njegova smrt, ona prava, jeste kao smrt životinje, a drugu smrt doživi prije prve, onda kad umre njegovo srce i bude oslobođen Allahova svjetla i Njegove upute.

## IBN MESUD TUMAČI AJET

Ashabi su generacija kojoj u historiji nije bilo ravne, neponovljiva zajednica, oni su svijetu dostavili kelime-i-šehadet, za dvadeset i pet godina doprli su dokle se moglo doprijeti, jer su spoznali Allaha i značenje izričaja svjedočenja. Ibn Mesud, radijallahu anhu, jedan od tih ljudi, upitan je o značenju sintagme *istinska bogobojažnost*, u ajetu: "**O vjernici! Bojte se Allaha istinskom bogobojažnošću, i drugačije ne umirite osim da muslimani ste!**" (Alu Imran, 102), na šta je odgovorio: "To znači da se Allahu bude stalno poslušno, da se On stalno spominje i da Mu se stalno zahvaljuje." A ne boji se Allaha onaj koji Mu je nezahvalan na blagodatima i onaj koji čini grijehu; onoga ko zaboravi Svevišnjeg Allaha, On će učiniti da zaboravi samog sebe, i svoju budućnost, i porodicu, i bogatstvo, i položaj, na ovom i na budućem svijetu. I odatle Allahove, dželle šanuhu, rijeći: "**I bojte se Dana u kojem ćete se Allahu vratiti, zatim će se svakom čovjeku ono što je uradio namiriti, i ljudima nepravda neće nanesena biti!**" (El-Bekara, 281)

## ALIJA DEFINIRA TAKVALUK

Vladar pravovjernih Alija, radijallahu anhu, najskromniji, najznaniji i najbogobojažniji čovjek, poslije smrti Osmana b. Affana, radijallahu anhu, jednom se prilikom u kufljanskoj džamiji uspeo na minber, i neko ga upita o značenju bogobojažnosti, pa odgovori: "Takvaluk je strah od Svevišnjeg Allaha, postupanje prema Objavi, zadovoljstvo s

malo imetka i pripremanje za put bez povratka.” S ovakvim su žarom i svjetлом ashabi prenosili i objašnjavali islam. Dakle, ako čovjeku nije data uviđavnost i postupanje prema Kur’anu i Hadisu, možda će se htjeti bojati Allaha, ali neće znati kako. Dalje, onaj ko ne bude zadowoljan s malo imetka, koliko je dovoljno putniku, njegova će najveća briga na ovom svijetu biti zgrtanje i gomilanje materijalnog bogatstva.

### KA' B EL-AHBAR OBJAŠNJAVA ZNAČENJE BOGOBOJAZNOSTI

Omer je upitao Ka'bą, radijallahu anhum: “Šta je bogobojaznost? Objasni mi!” Ka'b ga upita: “Vladaru pravovjernih, jesи li ikad hodao putem po kojem ima trnja?” “Jesam”, odgovori Omer. “Kako si hodao?”, upita Ka'b, na što Omer odgovori: “Zavrnuo sam nogavice i pažljivo koračao.” Ka'b zaključi: “Bogobojaznost je da paziš kako živiš.”

### BOGOBOJAZNOST GLEDE JEZIKA

Jezik je najveće zlo kojim čovjek može biti iskušan. Stoga su neki učenjaci rekli: “Devet desetina grijeha zaradi se jezikom.” To je tako, jer se čulom govora mogu počiniti veliki grijesi, i zato nam Allah, dželle šanuhu, kaže: “...on ne izgovori nijednu riječ, a da kod njega nije pratlac pripravljeni!” (Kaf, 18). Čuvanje od ogavna govora osobina je vjernikâ: “...i koji se okreću od onog što ih se ne tiče...” (El-Muminun, 3)

### U ČEMU JE SPAS

Ashab Ukba b. Amir, radijallahu anhu, upitao je: “Božiji Poslaniče, u čemu je spas od Allahove srdžbe?” Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori mu: “Pazi šta govorиш, više boravi u kući i plači nad svojim grijesima.”<sup>82</sup>

<sup>82</sup> Ahmed (16883, 16999 i 21732) i Et-Tirmizi (2406). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (4837).

Muaz, radijallahu anhu, postavio je važno pitanje: "Allahov Poslaniče, koje djelo vodi u Džennet, a udaljava od Džehennema?" Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio mu je: "Upitao si u vezi s golemom stvari, a i to je lahko onome kome Allah olakša..." spomenuvši određene stvari kojima čovjek može ostvariti taj veliki cilj, te mu je napislijetu sugerirao: "Želiš li da ti kažem na šta posebno moraš obratiti pažnju?" "Želim, Allahov Poslaniče", odgovori Muaz. "Pazi šta govorиш!", upozori ga Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, i pokaza na jezik. Na to ovaj ashab u čudu upita: "Božiji Poslaniče, hoćemo li odgovarati za izgovorene riječi?" "Muaze, majke ne imao, zar će ljudi biti bacani naglavačke u Džehennem zbog nečeg drugog osim zbog onoga što su govoreći zgriješili?"<sup>83</sup>

## PRVE GENERACIJE I ČUVANJE JEZIKA

Prve su generacije imale na umu da jezik može upropastiti, znali su da se od zla jezika mogu sačuvati samo uz pomoć bogobojsnosti.

Jedan tabiin pri povijeda: "Vidio sam Ebu Bekra, radijallahu anhu, kad je, svodeći račun sa sobom i plačući, pokazao na jezik i rekao: 'Ovo će me upropastiti!'" Tako je govorio Ebu Bekr, nepokolebljivi vjernik, čovjek koji je pretekao ostale zrele ljude u islamu, udjeljivao imetak na Allahovu putu, halifa poslije smrti Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, čovjek koji će na Sudnjem danu biti pozvan u Džennet sa svih osam džennetskih kapija.

Naime, jednom je prilikom Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Džennet ima nekoliko kapija; klanjači će biti pozvani s kapije namaza, postači s kapije posta, darežljivi s kapije milostinje...*" pa je Ebu Bekr, sjedeći pored Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, upitao: "Božiji Poslaniče, hoće li iko biti pozvan sa svih osam džennetskih kapija?"

<sup>83</sup> Ahmed (21511 i 21536), Et-Tirmizi (2616) i Ibn Madža (3973). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (29).

(Zapazimo ovu ambiciju i želju za Allahovom nagradom! Ambicija obično ne zavisi od fizičke snage, niti položaja, niti imetka, već od onog što je u srcu.)

Diveći se tom velikom čovjeku koji želi da ga se pozove u Džennet sa svih osam kapija (nastoji biti u kategoriji klanjača, postača, onih koji spominju Allaha, darežljivih, skromnih, pobožnih, boraca), Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: “Da, neki će ljudi biti pozvani sa svih osam džennetskih kapija, i nadam se da ćeš ti biti jedan od njih.”<sup>84</sup>

## **HALIFA STRAHUJE OD ODGOVORNOSTI**

Pripovijeda se da je Ebu Bekr, radijallahu anhu, nakon što je preuzeo hilafet, izašao u jedan ensarijski palmovik da se proveseli sa svijetom. Tamo je, između ostalog, video vrapca koji leti s palme na palmu, pa je halifa sjeo i počeo plakati – a bio je sažaljiv i sentimentalan, jer je njegovo srce bilo ispunjeno imanom i strahom od Allaha. Začuđeni, ashabi upitaše: “Halifo Poslanikov, zbog čega plaćeš?” On kroz suze odgovori: “Rasplakao me ovaj vrabac: leti s drveta na drvo, hrani se i pije, a kad umre, neće polagati račun, pa neće biti ni kažnen. Kamo sreće da sam ptica!” I tim je riječima rasplakao ashabe, jedinstvenu generaciju koju je odgajao Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.

## **ZA ONOGA KO ŽELI BITI BOGOBOJAZAN**

Ko se želi okititi ovom velikom osobinom neka proučava život dobroih generacija, jer nepoznavanje njihova života, njihovih podviga i izjavā ostavlja čovjeka u neznanju i sljepilu, utoliko više jer su oni

---

84 El-Buhari (1897 i 3666), Muslim (1027), Ahmed (7577) i neki drugi muhadisi.

Resulullahovi, sallallahu alejhi ve sellem, nasljednici i najznaniji, kad je riječ o islamu.

## IBN ABBASOV SLUČAJ I SLUČAJ TABIINA ATAA B. EBU REBAHA

Ostalo je da se pri povijeda kako je Ibn Abbas, radijallahu anhu-ma, stao na Safu i, pokazujući na jezik, počeo plakati te govoriti: "O jeziku moj, reci dobro pa ćeš zarađiti sevap, ili se sustegni od zla pa ćeš me spasiti."

A neki tabiin kazuje: "Družili smo se s Ataom b. Ebu Rebahom trideset godina u Haremu, i on je samo zikr činio, ili je učio Kur'an, ili je navraćao na dobro, a odvraćao od zla, ili bi pak rekao ono što se baš moralo reći. Naposlijetu, prigovorili smo mu zbog toga. On nas je ukorio: 'Šta vam je?! Zar ste zaboravili da nad vama bdiju oni koji zapisuju vaše uzdahe i riječi, zbog kojih ćete biti pozvani na odgovornost?! ...on ne izgovori nijednu riječ, a da kod njega nije pratilac pripravljeni!' (Kaf, 18)."'

### SAVJET

Imajmo na umu Allaha kad se radi o govoru! Čuvajmo se proklijanja, i bestidnosti, i pretjerane šale kojom Allah nije zadovoljan, i ispraznog govora zapostavljajući zikrullah, i ogovaranja, i zlonamjernog prenošenja tudihih riječi, i neobuzdanosti, i ismijavanja, posebno dobrih, ili, još gore, učenjaka, daija i onih koji stječu islamsko znanje, što je jasno, veliko licemjerstvo.

## BOGOBOJAZNOST GLEDE HRANE

Sa'd, radijallahu anhu, jednom se prilikom obratio Božijem Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Božiji Poslaniče, zamoli Allaha da me učini jednim od onih čije će dove biti uslišene!" Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, samo mu reče: "*Sa'de, jedi halal-hranu, i tvoja će dova uvijek biti uslišena.*"<sup>85</sup> I zaista, Sa'd je postupio prema tom savjetu, pa mu je svaka dova bila uslišena.

Upravo su odatle Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi zabilježene preko Ebu Hurejre, radijallahu anhu, u Muslimovom *Es-Sahihu*: "*Čovjek dugo putuje, sav raščupan i prašnjav, pa podigne ruke prema nebu moleći Allaha, ali konzumira hranu koju je nepoštено stekao, oblači odjeću koju je na zabranjen način stekao i pije vodu koju je nečasno zaradio, pa kako će mu molba biti uslišena?!*"

Hoće li Allah prihvati namaz, ili post, ili hadž i umru, ili čitanje Kur'ana od onog čovjeka koji živi od kamate, nosi odjeću kupljenu od imetka stečenog poslujući uz kamatu, koristi prijevozno sredstvo kupljeno od takvog imetka, živi u kući napravljenoj od kamate, podiže svoju djecu na tome...?! Taj je njegov ibadet bezvrijedan, jer Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, veli: "Allah je prokleo onoga ko troši kamatu, ko mu u tome pomaže, pisara i svjedoke – svi oni imaju isti grijeh."

## SA'D MOLI PROTIV LAŠCA

Kufljani su se požalili halifi Omeru, radijallahu anhu, na Sa'da rekvaviši da brzopleto obavlja namaz kao imam. Na to je Sa'd, začuđen, pa i zaprepašten, rekao: "Čudna mi čuda! Pleme Benu Esed prigovara mi zbog namaza, a ja ga uveo u islam!"

(Istinu je rekao: Svevišnji je Allah njegovim uzrokom i uzrokom daija poput njega mnoge ljude uveo u islam.)

85 Et-Taberani, u djelu *El-Mudžemul-evsat* (6495). Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 10/291.

Pošto je halifa Omer saznao za te pritužbe, poslao je neke ashabe u Irak kako bi provjerili tu informaciju. I oni su posjetili svaku kufljansku džamiju ponaosob, pitajući o Sa'đovu odnosu prema podanicima. I u svakoj su ga džamiji pohvalili i zamolili Allaha da ga nagradi, osim u jednoj džamiji, gdje se digao neki čovjek i potužio se: "Pitate nas o Sa'đu... Tako mi Boga, on ne sudi pravedno, diskriminira ljude i izbjegava borbu!" Na to Sa'đ skoči i zazva Allaha: "Moj Allahu, ako ovaj čovjek laže i želi se pokazati pred svijetom i istaknuti svoje ime, daj mu dug život, učini ga ubogim siromahom i iskušaj ga ženama!" "Tako mi Allaha", zaklinjaо se neki čovjek, "toga sam čovjeka poslije dugo godina lično vidiо: ostario je toliko da su mu, zbog starosti, obrve spale na oči i pristajao je za djevojkama na kufljanskim putevima. Govorio je: 'Ja sam starac koji je iskušan ženama, sustigla me Sa'đova kletva!'"

## NAGRADA ZA VOĐENJE BRIGE O HALAL-PREHRANI

Treba znati, Uzvišeni će Allah primiti dobra djela, oprostiti grijehе i uvesti u Džennet one ljude koji Ga se budu bojali glede ishrane, koji budu vodili računa o tome da jedu samo ono što je halal.

## BOGOBOJAZNOST GLEDE ČULA VIDA I SLUHA

Ne treba zaboraviti da se čovjek mora bojati Allaha kad se radi o čulu vida i sluha. Treba gledati samo ono što je dopušteno gledati i slušati samo ono što je dopušteno slušati. Imam Šafi spjevao je stihove:

*"Neka jezik tvoj ne spominje ničije skrivenе mahane,*

*Ta sav si od mahana skrivenih, a svi ljudi imaju jezike.*

*Ako oči twoje kod drugih neku mahanu ugledaju*

*Kaži im da i drugi ljudi oči imaju."*

## KAKO POSTATI BOGOBOJAZAN

Nekoliko je stvari koje mogu pomoći u postizanju bogobojažnosti, a možemo ih svesti u sljedećih pet:

1. svijest u javnosti i tajnosti da Sveznajući Allah čovjeka prati i vidi sve što on radi; On je s vjernikom, pomaže ga i čuva, ali je i s nevjernikom i grešnikom: obuhvata ga i čeka u zasjedi. Sljedeći ajet: "I na Silnog i Samilosnog ti se osloni, Koji, kad ustaneš, vidi te, i twoje pregibanje među onima što padaju ničice!" (Eš-Šuara, 217-219) nalaže nam da obožavamo Svemogućeg Allaha kao da Ga vidimo, jer iako mi Njega ne vidimo, On nas zaista vidi, i to je *ihsan*, koji je definirao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u poznatom Džibrilovom hadisu. Ovo je, dakako, jedna od najvažnijih stvari kad se radi o postizanju bogobojažnosti; a postoje ljudi koji se *boje* Allaha kad ih neko vidi, ali kad su sami, skrnave svetinje i igraju se Allahovim granicama, i teško njima od Allaha! Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "*Uistinu, znam neke ljude iz mog ummeta koji će na Sudnji dan donijeti dobra djela veličine lanca planine Tihama, ali će ih Svevišnji Allah pretvoriti u razasutu prašinu!*" Začuđeni, prisutni upitaše: "Allahov Poslaniče, jesu li oni muslimani?" Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ogovori: "*Naravno, oni su muslimani, klanjaju kao što i vi klanjate, poste kao što i vi postite, i još obavljaju noćni namaz, ali skrnave Allahove svetinje kad se osame.*"<sup>86</sup> Dakle, njihova će djela Svemogući Allah pretvoriti u razasutu prašinu i priključiti ih, sačuvaj Bože, zalatalim! Stoga je Ibn Mesud, radijallahu anhu, upozoravao: "Bojte se Allaha glede tajnosti!" A pjesnik El-Endelusi je, savjetujući sina, spjevalo stihove:

"Ako se negdje osamiš u tami  
I duša te tvoja grijehu stane zvati

<sup>86</sup> Ibn Madža (4245), Et-Taberani, u djelima: *El-Mudžemus-sagîr* (662), *El-Mudžemul-evsat* (4632) i *Musneduš-šamijjin* (680). Vidjeti: *Misbahuz-zudžadža*, 4/246, *Sahihul-džami* (5028) i *Silsiletul-ehadisis-sahiha* (505).

*Zastidi se jer Gospodar tvoj te vidi  
I kaži: Pogled Onoga koji tamu stvori mene prati."*

2. neprestano činjenje zikra; Allah, dželle šanuhu, kaže: "**A doista, srca se smiruju pri svakom Allahovom spomenu!**" (Er-Ra'd, 28); "**Sjećajte se vi Mene, pa ču se i Ja sjećati vas!**" (El-Bekara, 152); "**...i muškarcima koji mnogo spominju Allaha, i ženama koje mnogo spominju Allaha, Allah je njima pripremio oprost i nagradu golemu!**" (El-Ahzab, 35); "**Doista, u stvaranju nebesa i Zemlje, i u izmjeni noći i dana znaci su za ljude pametne. Za one koji Allaha spominju i stojeći, i sjedeći, i na stranama svojim ležeći...**" (Alu Imran, 190, 191). Zikr je najvrednije dobro djelo. Allah, dželle šanuhu, rekao je: "**Doista, namaz odvraća od razvrata i ogavna djela! I sjećati se Allaha poslušnost je najveća! A Allah zna šta vi radite**" (El-Ankebut, 45). Neko je upitao šejhul-islama Ibn Tejmiju o tome šta je najvažnija oporuka i koje je djelo najvrednije poslije onog što je obavezno. Odgovorio je: "Najveća oporuka jeste Božija oporuka prvim i potonjim generacijama da se boje Allaha. To je oporučivao vojsci prije pohoda i svojim izaslanicama kad ih je slao, kao naprimjer, Muazu, radijallahu anhu, kad mu je rekao: '*Boj se Allaha gdje god bio, hrđavo djelo poprati dobrim djelom, koje će ga obrisati, i prema ljudima odnosi se na na lijep način!*'<sup>87</sup> A u vezi s najvrednijim djelom poslije onog što je obavezno, ne znam da je išta vrednije od zikra." Spominjimo Allaha uvijek i u svakoj prilici: sjedeći, stojeći, ležeći; na putu, kod kuće; danju, noću itd., kako bi nas Allah čuvao, naše grudi za islam raširio, omilio nam poslušnost, oprostio grijehu, odabrao, razboritim, uviđavnim i dobrim nas učinio;

3. razmišljanje o kur'anskim porukama; razmišljajmo o Kur'anu, vječnoj knjizi, koju je Allah, dželle šanuhu, objavio kao lijek, uputu i

<sup>87</sup> Ahmed (20847 i 20894), Et-Tirmizi (1987) i Ed-Darimi (2791). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (5083).

svjetlo. Također, imajmo *vird*, nekoliko stranica koje ćemo svaki dan pročitati, ma koje okolnosti bile. O razmišljanju o Kur'anu Svevišnji Allah rekao je: "**A zašto ne razmisle o Kur'anu oni, ili su na srcima njihovim katanci!**" (Muhammed, 24). Značenje je: šta im je, ne razmišljaju i ne razumiju kur'anske istine! A da razmišljaju o njemu, mogli bi razlučiti istinu od laži, Pravi put od zablude. Tu su i sljedeći ajeti: "**Pa, zašto oni ne razmišljaju o Kur'anu?! Da je Kur'an od nekog drugog, a ne od Allaha, našli bi u njemu mnoga nesuglasja!**" (En-Nisa, 82); "**Knjiga koju tebi objavljujemo blagoslovljena je, da bi oni razmišljali o njenim ajetima, i da bi se opomenuli oni umni.**" (Sad, 29) Isto tako, razmišljajmo o Hadisu i siri; a sve hadiske zbirke zapravo su sira. (Najrelevantnija knjiga o siri jeste Ibn Kajjimovo djelo *Zadul-mead*);

4. često upućivanje iskrene dove da nam Allah podari bogobojaznost; Uzvišeni je rekao: "**A kad te robovi Moji za mene pitaju, Ja sam, doista, blizu! Odazivam se molbi molitelja kad Mene moli! Pa neka se i oni odazovu Meni, i neka vjeruju u Mene, da bi upućeni bili**" (El-Bekara, 186); "**Gospodaru svome vi se krotko i krišom obratite, On doista ne voli one koji svaku mjeru prelaze**" (El-E'raf, 55). Neko je upitao Omera, radijallahu anhu, u čemu je spas, a on je odgovorio: "Ne znam da, nakon Allahove milosti, postoji išta vrednije od upućivanja dove." To je posebno vrijedno ako se dova upućuje u odabranim vremenima: na kraju namaza, na sedždi, između ezana i ikameta, u posljednjoj trećini noći, petkom potkraj dana, u danu prije Kurban-bajrama (na Arefatu), u odabranim danima za čiju odabranost postoji šcrijatski dokaz i sl.;

5. druženje s dobrim ljudima; a je li moguće biti bogobojsazan u društvu razvratnika, onih koji remete red na Zemlji, onih koji trače vrijeme i bježe od Allaha?! Zato se potrudimo družiti se s dobrima, koristiti se onim što nam govore, tražiti da mole Allaha za nas...



## DJELA SE VREDNUJU PREMA ZAVRŠNICI

Mjerodavno je ono na čemu čovjek umre. Allah, dželle šanuhu, kaže: **"Doista onima koji kažu: 'Naš gospodar je Allah!' – i potom u tome ustrajni budu, meleki silaze: 'Ne bojte se i ne tugujte! I Džennetu, koji vam je obećan, radujte se! Mi smo vama prijatelji i u životu osovjetskom i na svijetu onome! Vama u Džennetu pripada sve što vam zaželi duša vaša, u njemu imat ćete sve što zatražite, počašćeni bit ćete od Onoga Koji prašta, Samilosnog!"** (Fussilet, 30-32); **"Zbilja – oni kojima je s Naše strane prethodilo obećanje lijepе nagrade, takvi će biti daleko od Vatre, i čuti njenu huku oni neće i u onom što im duše njihove požele, oni vječno uživat će! Neće ih brinuti strah najveći i dočekivat će ih meleki: 'Evo dana vašeg, koji je bio obećan vama!'"** (El-Enbjija, 101-103)

### PROLAZNOST

Imam El-Buhari zabilježio je sljedeću Alijinu, radijallahu anhu, izjavu: "Dunjaluk nestaje, a ahiret se približava! Zato budite sinovi ahireta, a nemojte biti sinovi ovog svijeta! Danas je posrijedi djelo bez polaganja računa, a sutra će biti polaganje računa bez mogućnosti činjenja dobra."

Hasan el-Basri veli: "Nestanak prijeti ovom svijetu, a smrt ne dopušta radost uviđavnom čovjeku."

Tu su i ajeti: "Sve propada – osim Lica Njegovog! Njemu presuda pripada i njemu ćete se vratiti vi!" (El-Kasas, 88); "Sve što je na Zemlji – prolazno je, a Lice Gospodar tvoga, Veličanstvenog i Plemenitog, ostaje!" (Er-Rahman, 26, 27)

## ŠTA ĆE LJUDI IZJEDNAČITI?

Između obespravljenog i zulumćara, vjernika i nevjernika, jakog i slabog, bogatog i siromašnog jeste smrtni čas, on će ih sve izjednačiti.

Učenjaci kažu: "U smrtnom času povjerovat će onaj koji nije vjerovao, povinovat će se grešnik, osvijestiti buntovnik, oslabjeti jaki, predat će se gordi..."

To je trenutak kad se čovjek survra, i poželi učiniti koje dobro, ali ne može, ostaje mu samo ono što je već uradio.

## POSTOJI LI U HADISU NEJASNOĆA?

Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Zaista čovjek radi djela stanovnikâ Dženneta, sve dok između njega i ulaska u Džennet ne bude koliko jedna podlaktica, pa ga pretekne sudbina, i počne raditi djela stanovnika Vatre, te uđe u nju. I, zaista, čovjek radi djela stanovnikâ Džehennema, sve dok između njega i ulaska u Džehennem ne bude koliko jedna podlaktica, pa ga pretekne sudbina, i počne raditi djela stanovnika Dženneta, te uđe u njega."<sup>88</sup>

Ovdje se nameće pitanje kako je moguće da čovjek klanja, posti, daje zekat, obavi hadž, boji se Allaha, trudi se u ibadetu, i kad mu duša dopre do grkljana, pretekne ga sudbina, pa izgubi sve što je radio, odnosno drugi čovjek čini grijehu, nanosi nepravdu, skrnavi čast, prolijeva

<sup>88</sup> El-Buhari (3208 i 3332), Muslim (2643), Ahmed (3543 i 3617), Ebu Davud (4708) i neki drugi muhadisi.

krv, izostavlja namaze, olahko čini zabranjeno – i pred samu smrt uđe u Džennet? Znajući da Allah, dželle šanuhu, kaže: "**I Gospodar tvoj nije silnik prema Svojim robovima**" (Fussilet, 46); "...**njima Mi nismo nasilje učinili, već su sami sebi nasilje činili!**" (En-Nahl, 118), neki će se upitati da li ovaj hadis ima problematično značenje?

Odgovor: hadis nosi značenje da neki ljudi rade djela stanovnikâ Dženneta u onome što se čini svijetu, a zapravo su iskvarene nutrine i podli, pa ih Allah ostavi na cjedilu prilikom smrti. Pred ljudima činili su dobro, a u osami činili su hrđavo pa je, u kritičnom trenutku, nadvladalo ono hrđavo, ili pak neki ljudi čine djela stanovnikâ Vatre u onome što se čini svijetu, ali u tajnosti čine određena dobra djela zbog kojih im Allah dâ sretan završetak. U stihu стоји:

*"Vidjet ćeš naposljetku kad prašina se razide,  
Da li je at pod tobom ili magare"*

## IZAZOV

U Kur'anu стоји: "**A zašto vi onda kad duša dođe do grkljana, i kad vi tada samo gledate, a Mi smo mu bliži od vas, ali vi ne vidi-te – zašto nju onda vi, ako u tuđoj vlasti vi niste, ne povratite, ako istinu govorite?**" (El-Vakia, 83-87)

## LOŠ I DOBAR SVRŠETAK

Nekim ljudima, dok su umirali, donesen je časni Kur'an i bilo im je rečeno da izgovore kelime-i-šehadet, pa su izjavili da ne vjeruju u kelime-i-šehadet niti u Kur'an. Naime, oni su bili licemjeri i pokazivali se svijetu, nisu spoznali Allaha, pa im je On dao hrđavu smrt.

A ima i onih za koje ljudi smatraju da su zločinci, ali oni su se pokajali, počeli vjerovati i činili dobro, pa ih Sveznajući Allah nije ostavio na cjedilu: "**A one koji se budu radi Nas borili Mi ćemo, zbilja, Našim stazama uputiti! A Allah je doista s dobročiniteljima!**" (El-Ankebut, 69)

## MELEKI SILAZE DOBRIMA NA SAMRTI

Sljedeći ajet: "Doista, onima koji kažu: 'Naš gospodar je Allah!', i potom u tome ustrajni budu, meleki silaze..." (Fussilet, 30) učenjaci su protumačili rekavši: "Meleki im silaze u smrtnim mukama."

## MELEKI SU SIŠLI RESULULLAHU, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, NA SAMRTI

Zna se da su meleki silazili mnogim muslimanima na samrti. Prvi i najbolji od njih jeste Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: Melek smrti uzeo mu je dušu a on je govorio: "*Odabirem uzvišeno društvo, odabirem uzvišeno društvo!*"<sup>89</sup> Napustio je ovaj svijet sretan, dan kad se sreo sa Svevišnjim Allahom bio je njegov najsretniji dan.

## MELEKI SU OBRADOVALI HALIFU OMERA B. ABDULAZIZA NA SAMRTI

Kad je pravedni halifa Omer b. Abdulaziz bio na samrti, pojavili su se meleki, i on se obratio svojoj supruzi Fatimi, sestri halifâ: "Napusti sobu, zaista vidim stvorenja koja nisu ni džini ni ljudi!" I kad je ona izašla i zatvorila vrata, on je umro.

## IBNUL-MUBAREK UMIRE S OSMIJEHOM NA LICU

Ibnul-Mubarek osmjehnuo se u smrtnim mukama i reciritao ajet: "Za nešto nalik ovome neka se trudbenici trude!" (Es-Saffat, 61)

---

<sup>89</sup> El-Buhari (3670).

## RADOST VJERNICIMA, A TUGA I JAD NEVJERNICIMA

Dakle, meleki unose radost u srce vjernika na samrti. Govore mu: "Ne boj se i ne tuguj! Ne boj se onoga što slijedi i ne tuguj zbog onog što si učinio! Allah je uz tebe!"

A licemjera i razvratnika meleki dohvate i žestoko prodrmaju. Prijete mu: "Allahov neprijatelju, ovo je dan kojim ti se prijeti! Ovaj dan, u kojem ćeš sresti Allaha, tvoj je najgori dan!"

## OSVRT NA HADIS

U hadisu stoji sljedeće: "*Ko voli susret s Allahom, i Allah voli susret s njime. A ko mrzi susret s Allahom, pa i Allah mrzi susret s njime.*"<sup>90</sup> U Ebu Hurejinom, radijallahu anhu, predanju stoji da su neki ljudi primijetili: "Božiji Poslaniče, mi mrzimo smrt, niko od nas je ne voli! Štaviše, kad se čovjek rasrdi na nekog, kune ga prizivajući mu smrt." Vjetrovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, objasni im: "*Niste dobro shvatili! Ko bude volio sresti Allaha kad se ukoči pogled, začuje krkljanje iz grudi, nažezi se koža i ukoče prsti, Allah će voljeti susret s njim. A ko tad bude mrzio susret s Allahom, On će mrziti susret s njim.*"<sup>91</sup>

## PREDANJA O LOŠEM SVRŠETKU

Sehl b. Sa‘d es-Saidi, radijallahu anhu, pripovijeda da su ashabi bili u jednoj bici u kojoj je učestvovao Medinelija po imenu Kuzman, štićenik jedne porodice, izuzetno hrabar i odvažan borac koji se žestoko borio. Vidjevši ga, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "*On će u Džehennem!*" Tome su se ashabi začudili. I zaista, u toj je bici bio teško ranjen, pa se, ne mogavši trpiti bolove, nadnio nad

<sup>90</sup> El-Buhari (6507), Muslim (2683), Ahmed (22188 i 22238) i neki drugi muhadisi.

<sup>91</sup> Muslim (2685) i Ahmed (8351).

sablju i ubio se. Ne znajući šta je učinio, ashabi rekoše: "Blago njemu! On je šehid." Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Nikad! Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, on je u Vatri!" Ovi su ispitali slučaj, i bî im rečeno da, zbog bolova, nije mogao dočekati smrt, pa se naslonio na sablju i počinio samoubistvo.<sup>92</sup>

Neki drugi ashab bio je u bici s Vjerovjesnikom, sallallahu alejhi ve sellem, pa je, po ljudskom sudu, postigao šehadet na Allahovu putu, i oni su rekli: "Blago njemu! Šehid je, u Džennetu je!" Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: "Nikad! Vidio sam da se pati u Džehennemu zbog ogrtača koji je utajio od ratnog plijena."<sup>93</sup>

## IBN BETTALOVO OBJAŠNJENJE

Malikijski učenjak Ibn Bettal, komentator El-Buharijevog *Es-Sahiha*, rekao je: "U tome što je Sveznajući Allah sakrio od ljudi kakav će biti njihov svršetak kriju se velika mudrost, blagost i savršeno upravljanje. Naireme, kad bi određeni čovjek znao da će biti spašen, počeo bi se diviti sebi i odustao bi od činjenja dobra, odnosno kad bi znao da će biti kažnjen, postao bi još gorii i objesniji. Zato niko ne zna svoj kraj kako bi živio između straha i nade."

Drugim riječima, iz Svoje ljubavi prema sakrivanju sramote i iz Svoje milosti i dobrote, Allah, dželle šanuhu, učinio je da niko ne zna kako će i na čemu će ko umrijeti. U protivnom, ljudi bi postali zadivljeni sami sobom, tj. još bi se više otuđili, a uistinu se desi da neki ljudi izgube nadu u Allahov oprost, pa se preko svake mjere uzobijeste i pokvare.

## IBNUL-MUBAREKOV ODGOVOR

Neki se čovjek obratio Ibnul-Mubareku: "Znam čovjeka koji je ubio nedužnu osobu i mislim da sam bolji musliman od njega. Šta

92 El-Buhari (2898, 4202 i 4207), Muslim (112) i Ahmed (22306).

93 Muslim (114), Ahmed (203 i 330), Et-Tirmizi (1574) i Ed-Darimi (2489).

kažeš za to?” Ovaj mu učenjak odgovori: “To što si toliko siguran u sebe veći je grijeh nego nepravedno ubistvo koje je onaj počinio.”

Poznati komentator Kur’ana imam Et-Taberi ovako objašnjava ovaj odgovor: “To je tako jer čovjek ne zna šta će sutra biti, možda baš on nastrada na Sudnjem danu.”

## ZAŠTO SMO UMIŠLJENI?

Ne podržavamo niti potičemo na griješenje, Bože sačuvaj, ali je očito da postoje pobožnaci koji su kod Allaha, možda, prezreniji od nekih grešnika. Zaprepašćujuće je da ima onih ljudi koji se dive svoime ibadetu, toliko da se uzdižu iznad Svemogućeg Allaha, i skoro da pomisle da su bogovi uz Allaha. Iskvare se do te mjere da budu gori od Nimiruda, iako danju poste a noću klanjaju.

Kad čuju da neko čini taj i taj grijeh, odmah se hvataju za glavu: “Allahu se utječem!”; “Sačuvao me Allah od toga!”; “Da sam daleko od tih grijeha!”

Ima i ovakvih izjava: “Tako mi Allaha, otkako znam za sebe, nisam počinio ni najmanji grijeh!”; ili: “Ne sjećam se da sam slagao otkako sam postao punoljetan!”; ili: “Otkako sam pošao Pravim putem, nisam učinio taj i taj grijeh koji ljudi čine!” itd.

Mnogi se hvale i na druge načine, diveći se sebi, a nipođaštavajući druge muslimane. Premda postoje oni koji ustrajavaju na grijesima i ruše svoju budućnost, čovjek sebi ne smije dopustiti samozadivljenost.

## SUFJAN ES-SEVRI KORI UČENIKA

Jednom je prilikom Sufjan es-Sevri ukorio svog učenika koji se nasmijao: “Zašto se smiješ? Jesi li pronikao u Allahovo znanje o sebi i znaš li na čemu ćeš umrijeti?” Iako je smijeh opravdan u određenim prilikama. Allah, dželle šanuhu, rekao je: "...i da je On Onaj Koji na-

**smijava i na plač navodi..."** (En-Nedžm, 43). I Vjerovjesnik, salla-lahu alejhi ve sellem, smijao se ponekad. Međutim, ovdje se radi o sustezanju od suvišnog smijanja iz straha od lošeg svršetka.

### **IBRAHIM, ALEJHIS-SELAM, I MELEK SMRTI**

Neki učenjaci vele da je Melek smrti došao usmrtiti Ibrahima, alejhis-selam. Kad je Melek smrti sjeo kod njega, Ibrahim ga upita: "Zašto si došao?" "Da ti uzmem dušu", odgovori melek. Ibrahim upita: "A zar će Allah dati da umre Njegov prisni prijatelj?" Melek mu odgovori: "A zar je prisnom prijatelju mrsko sresti Allaha?"

### **MUAZ, RADIJALLAHU ANHU, UMIRE VEOMA MLAD**

U predanju stoji da je Muaz, radijallahu anhu, umro u trideset i trećoj godini života u Palestini. Za svog kratkog života ostvario je mnogo štošta, stekao veliko znanje, bio pobožnjak i vodio borbu na Allahovu putu, jer poenta nije u dužini života, već u ostvarenjima. Svjedoci smo da postoje ljudi koji dugo žive, a hrđavo postupaju, a ima i onih koji dugo žive i čine dobra djela: "Najbolji ljudi jesu oni koji dugo žive i čine dobro", govorio je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.<sup>94</sup>

### **ZAŠTO SE MUAZ, RADIJALLAHU ANHU, RADOVAO ŽIVOTU?**

Muaz, radijallahu anhu, upitao je svog momka: "Je li nastupila zora?" "Nije još", odgovori on. I Muaz malo pričeka, pa opet upita:

<sup>94</sup> Ahmed (19902, 19930 i 19968), Et-Tirmizi (2330) i Ed-Darimi (2742).

“A je li sad nastupila zora?” “Jeste”, odgovori momak. Na to Muaz reče: “O draga smrti, dobro došla, zatekla si me u bijedi! Neće biti spašen onaj ko posustane u činjenju dobrih djela! Allahu, Ti znaš da život nisam volio zato što mi je bilo drago uživati u ovo svjetskim ljepotama, niti što sam težio gomilanju imetka. Volio sam ga zbog tri stvari: stjecanja znanja pred učenima, dobrovoljnog posta u vrućim danima i spuštanja čela u prašinu pred Tobom.”

### KAJANJE U SMRTNIM MUKAMA

Mnogi će se ljudi pokajati kad ih smrt pohodi, makar bili mono-teisti. Pa ipak, ni za jednog muslimana ne smijemo tvrditi da je džene-tlijia, odnosno džehenemlja, jer to zna samo Uzvišeni Allah.

### EL-VELID B. ABDULMELIK NA SAMRTI

Ovaj je halifa učinio mnoga dobra djela: proširio je Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, džamiju u Medini i Bejtul-makdis, dao izgraditi džamiju Benu Umejja u Damasku, ali time nije želio reputaciju, već je to učinio iskreno Allaha radi. Međutim, umirući, on se valjao po podu i recitirao ajete: **“...bogatstvo moje od koristi mi nije, moć i vlast moja propala je!”** (El-Hakka, 28, 29) Kao da je zavatio: “Gdje mi je imetak sad? Gdje je moja moć?”

### SULEJMAN B. ABDULMELIK NA SAMRTI

Sulejman je El-Velidov brat i njegov nasljednik. Kad mu je došla smrt, počeo se kajati jer je imao mlade potomke koji nisu mogli naslijediti vlast. Još je, umirući, počeo pjevati stihove:

*“Dječica su moja nejaka  
Blago onome čija su odrasla.”*

A Omer b. Abdulaziz ispravio ga je: “Nemoj tako, već reci: **‘U svemu će uspjeti onaj ko se očisti, i ime Gospodar svog spomene, pa namaz klanja!’”** (El-A'la, 14, 15)

Δ šejh El-Hakemi spjeva ovaj stih:

*“Nijedan grijeh nemoj držati olahko.  
Na kraju sve će biti zbrojano.”*

## HATIM EL-EHTEM OBJAŠNJAVA KO JE OBMANUT

Hatim el-Ehtem, poznati pobožnjak, jednom je prilikom kazao: “Ko ne bude imao na umu sljedeće četiri stvari, on je obmanut glede Allaha Velikog. Prva stvar jeste to da je Sveznajući Allah, na dan kad je uzeo zavjet od svijeta, zahvatio Svojom šakom određen broj ljudi i rekao: ‘Ovi će u Džennet, i gotovo!’ A onda je drugi put zahvatio i rekao: ‘Ovi će u Džehennem, i gotovo!’ Pa ti razmišljaj u kojoj si skupini bio! Druga je stvar trojaka tmina u kojoj si bio, kad je Allah odredio twoju nafaku, smrtni čas i to hoćeš li biti sretan ili nesretan. Treća stvar jeste proživljenje iz kabura. I četvrta je stvar Dan kad će ljudi nastupiti odvojeno.”

Ove su četiri stvari izbezumile dobre ljude, pa su se nastojali što bolje pripremiti za smrt, plakali su zbog svega što su propustili u životu i što im se neće pružiti druga prilika.

## ALARMANDNO PONAŠANJE

Kad vidiš čovjeka koji tone u grijesima, i to mu pričinjava radost, znaj da neće dobro proći, osim ako ga stigne Allahova milost.

Pravi su grešnici oni koji greše, čine nepravdu, razaraju društvo, varaju, napadaju, ali ne osjećaju grižnju savjesti, već su radosni, smiju se: **"Zar mogu biti isti: onaj kome se njegova ružna djela pričinjavaju lijepim, a i on ih vidi lijepim? Pa, doista Allah u zabludu odvodi koga On hoće..."** (Fatir, 8). Neki ljudi uopće ne misle da grijese, već uživaju, vesele se i naslađuju, a pred Stvoritelja će donijeti crne listove, zbog kojih će se kajati.

## ABASIJSKI MINISTAR I POTLAČENI SIROMAH

Desilo se da je neki siromah došao kod jednog abasijskog ministra zbog potrebe, pa se ministar naljutio i udario siromaha po licu. Zatim se pokajao i, da ispravi tu svoju nepravdu, rekao: "Uzmi koliko hoćeš mog imetka!" Na to je povrijedjeni siromah samo rekao: "Tako mi Allaha, neću ništa uzeti! Na Sudnjem ćemo danu riješiti ovu parnicu, pa će Allah od tebe uzeti i ono što htjedneš i ono što ne htjedneš dati."

A stravično će biti onda kad se ljudi pojave radi presude. Svemogući Allah povikat će: **"Kome vlast pripada danas?"** I, kako niko neće odgovoriti, čak ni odabrani meleki niti poslanici, Svevišnji će Allah sâm Sebi reći: **"Allahu, Jedinom, nad svime Nadmoćnom!"** (Gafir, 16)

## POKAZATELJI LIJEPOG SVRŠETKA

Pet je pokazatelja lijepog svršetka, i to: iskrenost prema Allahu, kontinuirano kajanje, natjecanje u činjenu dobrih djela, slijedeњe Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i pripremanje za polaganje računa.

## ISKRENOST PREMA ALLAHU

Da je iskrenost prema Allahu pokazatelj lijepog svršetka – upućuju nas časni Kur'an i Hadis. Allah, dželle šanuhu, kaže: "...bolje

**bi im bilo da budu iskreni prema Allahu!"** (Muhammed, 21); "**A one koji se budu radi Nas borili Mi ćemo, zbilja, Našim stazama uputiti! A Allah je doista s dobročiniteljima!**" (El-Ankebut, 69); "**O vjernici, Allaha se bojte i s onim iskrenima vi budite!**" (Et-Tevba, 119). U hadisu stoji: "*Allah će onome ko Ga bude iskreno molio za smrt na Allahovu putu dati stupanj šehida makar umro na postelji.*"<sup>95</sup> Ove smo ajete i hadis naveli samo kao primjer.

Suprotno tome, ko bude imao lažan odnos prema Uzvišenom Allahu, On mu neće dati ono što želi: "**"A ni Allah, doista, ne dâ nikakve upute spletkama ljudi ravratnika!"**" (Jusuf, 52); i: "**"Doista, Allah neće na Pravu stazu uputiti onoga ko pretjeruje, ko lažac je!"**" (Gafir, 28)

Tri su sastavna dijela iskrenosti prema Allahu:

1. čvrsta odluka da se voli Svevišnji Allah, da Mu se bude pokorno, da se činjenjem djela želi zadobiti Njegovo zadovoljstvo, te da, usto, čovjek iskreno voli Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i istinski ga slijedi;

2. da se udovima bude u pokornosti Gospodaru;
3. da uvijek bude zaposlen određenim ibadetom.

Neki su učenjaci isticali da se iskrenost prema Allahu postiže ako čovjek, u odnosu prema Gospodaru, zanemari ljudsko prisustvo u potpunosti. To je tako, a postoje ljudi kojima je svijet važniji. Govore: "Zadovoljstvo ljudi draže mi je od Allahove naklonosti i ljudski hatar preči mi je od Allahova hatara!" Takvi nadasve samo ljudima ugađaju, trče za njihovom naklonosti i ljubazni su prema svijetu preko mjere.

Pjesnik je spjevao:

*"Moli Boga, kada život bude gorak da ti bude slatko,*

*Moli Boga, da budeš zadovoljan kada nezadovoljan je svako,*

*Ako je ljubav tvoja iskrena tebi sve će biti lahko*

*Sve što po zemlji hodi zemlja je."*

<sup>95</sup> Muslim (1909), Ebu Davud (1520), Et-Tirmizi (1653), En-Nesai (3162) i neki drugi muhadisi.

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio je: "Ko bude tražio zadovoljstvo ljudi čineći ono što izaziva Allahovu srdžbu, Allah će se na njega rasrditi i učiniti da ga ljudi preziru. A ko bude težio Allahovom zadovoljstvu, pa makar ga zbog toga ljudi prezirali, Allah će njime biti zadovoljan i učinit će da i ljudi njime budu zadovoljni."<sup>96</sup>

Po mišljenju nekih učenjaka, iskren je onaj čovjek kome je svejedno hoće li ga svijet pohvaliti ili ukoriti u vezi s nečim, dok neki vele: "Iskrenost je da čovjek čini dobra djela istim intenzitetom pred ljudima i u osami." No, ipak, zna se da neke ljude osokoli kad, naprimjer, otpuštu s društвом: obavljaju dobrovoljnу nafilu noću, klanjaju duha-namaz, čitaju Kur'an, a kad se vrate kući, ni desetinu toga ne čine.

## KONTINUIRANO KAJANJE

Utoliko što uvijek grijеši, čovjek se treba stalno kajati, svako jutro, i tražiti oprost od Milostivog Allaha. Oni drugi, zabludjeli, oni i ne pomišljaju na pokajanje, ustrajno čineći grijеhe. Mnogi među njima ne vole da ih se opomene na tevbu i dobra djela. Odmah govore: "Ne kvari mi raspoloženje! Ostavi me na miru!" A kad ga smrt iznenadi, onda se ponaša krotko, kao što se ponašao faraon kad je umirao. Govori: "**Ja se sada uistinu kajem!**" (En-Nisa, 18) A koristi li mu to jer je laži iznosio na Allaha i pokušavao Ga prevariti?!

## NATJECANJE U ČINJENJU DOBRIH DJELA

Oni koji se natječu u činjenju dobrih djela iskoristit će svoj život. Pa, pogledajmo koliko smo dobra učinili i koliko smo dana Allahu posvetili!

<sup>96</sup> Et-Tirmizi (2414), Ibn Hibban (277) i El-Kudai, u djelu *Musneduš-šihab* (500). Vidjeti: *Miškatul-mesabih* (5130).

Veliki je izbor dobrih djela: obavljanje dobrovoljnog namaza, čitanje Kur'ana, zikr, posjećivanje naučnih skupova, iskazivanje ljubavi prema dobrim ljudima, stavljanje u odbranu evlja, osvećivanje onima koji krše islamske propise i još mnogo toga.

### SLIJEĐENJE POSLANIKA, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM

Onaj ko ne slijedi Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, sunnet u ibadetima i ponašanju, njegovo je srce sumnjičavo: **"Ne! Tako mi Gospodara tvoga, oni neće vjerovati sve dok tebe za sudiju svoga ne budu uzeli u međusobnoj neslozi, i tada u sebi ne bi našli nikakve zapreke onom što si presudio ti i sasvim bi se pokorili!"** (En-Nisa, 65)

Ima ljudi koji su zapostavili brojne sunnete, a tvrde da vole Allaha i Njegova Poslanika. Ako govore istinu, zašto tako čine? Neka se upitaju da li je ta njihova ljubav iskrena i potpuna, a sebi će najbolje odgovoriti na ovom i na budućem svijetu: **"Štaviše, sam će čovjek protiv sebe dokaz biti, premda će isprike svoje on iznositi!"** (El-Kijama, 14, 15)

To je tako! A ima i još gorih od njih. Ovi Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, doživljavaju kao jednog od mnogih, ne spominju ga radujući se njegovu spomenu. Štaviše, radije spominju neke prezrene pokvarenjake nego dragog Poslanika, i oni su im draži od njega. Da ga vole, to bi se vidjelo na njihovim postupcima. Zašto je imam Ahmed u smrtnoj bolesti, uzimajući abdest, prstima češljao bradu? Šta ga je nagnalo na to? Ljubav prema sunnetu. Zanimljiv je odgovor jednog tabiina koga su upitali: "Koji ljudi pripadaju ehli-sunnetu?" Odgovorio je: "Oni koji se deklariraju isključivo kao pripadnici ehli-sunneta."

Iz poštivanja i ljubavi prema sunnetu, imam Ahmed nikad nije ustajao pred prinčevima, niti je obraćao pažnju na njih, već je rado

ustajao pred ljudima koji su dosljedno slijedili sunnet. Naprimjer, dok je držao halku, u džamiji se pojavio Ibrahim b. Sa'd, potomak Abdurrahmana b. Avfa, radijallahu anhu, pa je imam Ahmed skočio i zagrljio ga. Upitan u vezi s tim, odgovorio je: "Zar da ne ustanem pred potomkom onoga kome je obećan Džennet?!" Također, ovaj je islamski autoritet, dok je držao predavanje iz hadisa, skočio na noge kad je ugledao starca koji je oknio bradu, te ga još i zagrljio i rekao: "Ustao sam isključivo iz ljubavi prema sunnetu koji si učinio."

Međutim, treba znati da slijedeњe sunneta neće čovjeku biti od koristi ako izostavlja obavezna djela, odnosno čini velike grijeha. To je neznanje. Neki ljudi posluju uz kamatu, pa pitaju učenjake treba li brkove kratiti ili brijati. Subhanallah! Postavlja pitanje o tome kako je najbolje kratiti brkove dok drži imetak u banci koja posluje uz kamatu i sl.

## PRIPREMANJE ZA POLAGANJE RAČUNA

Neki dobri govorili su: "Kad bih zaboravio na smrt makar na jedan trenutak, iskvario bih se." Bilo je muslimana koji bi sebi kupili kefine i uvijek u njih gledali kako bi imali na umu ahiret.

Zanimljivo je predanje u kojem stoji da je Mejmун b. Mehran iskopao mezar u avlji i, kad bi pošao na počinak, legao bi u njega, proučio nekoliko stranica Kur'ana i potom izašao. A zatim bi se prekorio: "Mejmune! Živ si, pa čini dobra djela!"

Nećemo jedni od drugih tražiti kopanje mezara u kući ili ispred kuće, već podsjećamo na obavljanje obaveznih namaza, bogobožnost, neprestano činjenje dobra, zikrullah, vođenje računa o Šerijatu, sjećanje na ahiret...

Čovjek sebi ne smije dopustiti da bude nemaran, jedan od onih kojima smrt naumpadne tek kad ih ona pohodi. Takvi definitivno ništa ne poduzimaju kad im izuzetno lijepa glasa karija prouči ajet: "**O vjernici, odazovite se Allahu i Poslaniku kad vas poziva onom što**

**će vam život dati..."** (El-Enfal, 24). Naprotiv, samo ga zadivi ljepota glasa. A je li Kur'an objavljen samo zato da bi karija plijenio svojim glasom, ili je objavljen i zato i da bi se prema Kur'anu postupalo?! Otuda nam je jasno zašto ashabi nisu pamtili nove ajete dok one naučene ne bi pretočili u praksi.

## POKAZATELJI RUŽNOG SVRŠETKA

S druge strane, tu su, između ostalih, sljedeći pokazatelji da će neko imati ružan svršetak: licemjerstvo, pokazivanje pred svijetom i želja za reputacijom; obmanutost i predanost ovom svijetu; sigurnost od Allahove, dželle šanuhu, kazne; nemar spram zikrullah; i odlaganje pokajanja.

### LICEMJERSTVO, POKAZIVANJE PRED SVIJETOM I ŽELJA ZA REPUTACIJOM

Zna se da će dvoličnjak biti ostavljen na cjedilu i na ovom i budućem svijetu; gorjet će na samom dnu Džehennema. Treba znati i to da postoje dvije vrste dvoličnjaštva: dvoličnjaštvo uvjerenja i praktično dvoličnjaštvo. Svaki dvoličnjak uvjerenja zauvijek će ostati u džehennemskom bezdanu. A onaj čovjek pri kojem bude praktično dvoličnjaštvo neće imati njegov status, već status onoga ko je činio velike grijehе, utoliko što ova kategorija nije nevjerstvo, već veliki grijeh; za to će biti pozvan na odgovornost. Upozoravajući na opasnost od dvoličnjaštva, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, veli: "Ko se bude pokazivao pred svijetom i činio djela radi reputacije, Allah će ga osramotiti."<sup>97</sup>

97 El-Buhari (6499), Muslim (2987) i Ahmed (18330), kao predanje Džunduba b. Abdullaха, radijallahu anhu. A Muslim ga je zabilježio kao Ibn Abbasovo, radijallahu anhu, predanje pod rednim brojem (2986).

## OBMANUTOST I PREDANOST OVOM SVIJETU

Ljudi se danas vežu, vole, mrze i posjećuju samo radi oovosvjetskih dobara, osim onih kojima je Allah ukazao Svoju milost i uputio ih.

Ljudi osviću i zalaze u noć govoreći o dobrima ovog svijeta, o poslu, autima, djeci, usjevima itd. Kad bismo ih upitali šta su danas učinili za islam, ne bi znali šta da odgovore. Gdje su takvi, a muslimani trpe na svim poljima? Zašto izbjegavaju pozivanje u vjeru, žrtvu, ulaganje...

Jedan daija iz Indije koji nije vladao arapskim jezikom oputovao je u Ameriku da poziva arapsku omladinu. Obratio im se na izlomljennom, sakatom arapskom jeziku: "Ja imati želja vama objasniti vjera!" Zamislimo, oputovati s jednog kontinenta na drugi radi pozivanja muslimana, Arapa, koji su se sami doveli u nezavidan položaj!

Zapitajmo se jesmo li pretrpjeli neugodnosti zarad islama, jesmo li ikad zaplakali iz straha od Svevišnjeg Allaha, jesmo li išta žrtvovali na Allahovu putu, ili nas je ovaj svijet odvratio od budućeg, boljeg svijeta? Shvatimo, dok još ima vremena, da je mnogo prostora da se osvijestimo i učinimo dobro. Ima vremena da udijelimo milostinju, pomognemo pozivanje u islam, uložimo u studenta, poklonimo kasetu s predavanjem, budemo na usluzi muslimanima...

## SIGURNOST OD ALLAHOVE, DŽELLE ŠANUHU, KAZNE

Neki se ljudi, zbilja, ponašaju kao da im je Sveznajući Allah obećao da neće biti kažnjeni. Izaziva čuđenje da neki ljudi, kad ih se savjetuje, govore: "Allahova milost sve obuhvata!", ili, još gore od tog: "Ja o sebi znam samo dobro!"

Mnogi se pozivaju na neka izmišljena predanja koja im idu naruku. Imo i onih koji govore da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao

da mu je Allah obećao da će svi njegovi sljedbenici ući u Džennet, a oni su, oslanjaju se na to, dio Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, ummeta... Govore: "Ko posvjedoči da nema boga osim Allaha ući će u Džennet." I još dodaju: "O planine, o drveće i kamenje, posvjedočite da nema boga osim Allaha!"

Nažalost, ne znaju da hadisi koji govore o tome imaju ograničeno značenje, i uvjete koje čovjek mora izvršiti da bi se spasio, jer same riječi nisu dovoljne.

## NEMAR SPRAM ZIKRULLAHU

Nekim je ljudima izuzetno teško spominjati Svemogućeg Allaha, i to im je, kako se kaže, posljednje na spisku. Ako i uzmu veličanstveni Kur'an u ruke, to se desi petkom, prelistaju ga nabrzinu i ostave do sljedećeg petka.

## ODLAGANJE POKAJANJA

Odlaganje pokajanja, umanjivanje opasnosti od griješenja i prevelika nada – sve to može postati dio čovjeka, dio njegova uvjerenja i životnog puta. Srest ćemo ljude koji se uvijek hvale, čak i onim što nisu učinili. Međutim, ako im se rekne: "Pokajte se Allahu", oni odmah spremno odgovore: "Pokajat ćemo se kasnije." I to je također naznaka da je čovjek ostavljen na cjedilu i da je, ne daj Bože, oslobođen od svakog dobra.

Neki dobri ljudi imali su običaj kazati da odlaganje iziskuje žaljenje, a ono stvara pustu nadu, pa nada ima za rezultat propast i kajanje.

Čitajmo šta Allah, dželle šanuhu, kaže u vezi sa Svojim neprijateljima: "**Ti ih ostavi da jedu i uživaju i neka ih puste nade varaju, a saznat će, doista, oni!**" (El-Hidžr, 3), tj. ostavi ih da ih pusta nada odvratiti od pokajanja, sve dok ih Svemogući Allah ne uništi.

Pjesnik je spjevao:

*"Iskrenoj ti požuri tevbi,  
Prije nego smrtni čas prikući se tebi.  
Nijedan grijeh nemaj držati olahko  
Na kraju sve će biti zbrojano."*

Jadni su oni ljudi koji se kaju i žale tek onda kad im dođu smrtne muke. Ostalo je da se pripovijeda da je jedan halifa, kad je shvatio da će umrijeti, počeo plakati i govoriti: "Nisam znao da ću umrijeti ova-ko mlad! Da sam to znao, pokajao bih se za grijehe."

Subhanallah! A ima li iko Božije obećanje da neće umrijeti dok ne ostari?!





## SAVJETI ONIMA KOJI VJERUJU

### 1. "STRPLJIV BUDI..."

Uzvišeni je Allah rekao: "**Strpljiv budi s onima koji mole ujutro i uvečer svoga Gospodara, želeći Lice Njegovo, i s njih ne skidaj svojih očiju u želji za uresom života ovosvjetskog, niti slijedi onoga čije smo srce, da Nas spominje, nemarnim učinili Mi, i koji strast svoju slijedi i čije je djelo od istine daleko.**" (El-Kehf, 28)

Zikrullah je najbolja *hrana* za srce, ono se *hrani* i obavljanjem namaza, na koji se odazivaju samo čiste duše. Toga nisu svjesni oni koji slijede svoje strasti, pa neprestano skrnave tuđu čast, čine zabranjeno, nastoje osramotiti vjernike, i time samo pogoršavaju svoj pložaj na ovom i na budućem svijetu. A srca vjernika koji i u praskozorje spominju Svevišnjeg Allaha smirena su, njihove oči suze iz ljubavi prema Njemu, svoj su život Njemu potčinili, umaraju se, trpe i gladuju Njega radi.

Zato strpljiv budi kad vidiš robeve ovog svijeta da žive i trude se radi prolaznih ljepota!

Strpljiv budi i nemoj se odazvati noćobdijama, nemarnima, otuđenicima od Allaha i skupnog namaza, koji te pozovu na gubljenje vremena i besposlice.

Strpi se ako odnekle čuješ šejsanov glas, muziku, i poziv na raskošno uživanje!

Znaj da živiš kvalitetnije od njih: njihov je život igra i zabava, tvoj je ozbiljnost; oni žive u brigama i rastresenosti, ti u smiraju; ne dopusti da te zavedu, i strpljiv budi!

Ima li išta ljepše od uzdahâ pokajnikâ? Postoji li šta vrelije od njihovih suza? Ima li elegantnija odjeća od odjeće onih kojima je Allah bogobojažnost dao? Jeste li vidjeli ljepšu povorku od one koja Allahu kroči?

O ljudi, ko će obaviti samo dva rekata i pustiti suzu klanjajući?

Sjetimo se samo svjetla koja je obasjala Meku kad je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, bio u pećini Hira, svjetla koje će kasnije obasjati sve mekanske kuće, promijeniti tok historije i donijeti ljudima slavu. Uistinu, to je bila velika blagodat siročetu čijim će venama poteći krv koja će zaprijetiti svim silnicima. Već tad se moglo nazrijeti obećanje i radosna vijest koje će doživjeti kasnije generacije. Siroti dječak odlazi u pustinju, u pleme Benu Sa'd kao dobar predznak predstojećih predznaka. I nesretan je svako onaj koga nije obasjalo to svjetlo. Slijepo je svako oko koje ga nije vidjelo ili osjetilo. To je tako, jer Sveznajući Allah preko Svog Poslanika upućuje koga hoće, a u zabludu odvodi koga hoće. I znajmo: "**Eto tako Mi tebi objavljujemo riječ Našu! Ti nisiznao šta je Knjiga, niti šta je vjerovanje, ali smo je Mi učinili svjetlom, i njime upućujemo koga Mi od Naših robova hoćemo! A ti doista upućuješ na Pravi put...**" (Eš-Šura, 52)

## 2. "...I BLAGODAT SVOJU PREMA VAMA ISPUNIO..."

Mnogi ljudi misle da je najveća blagodat imati krov nad glavom, novac, jesti ukusna jela, posjedovati luksuzne automobile... Pa, odnose li se Allahove riječi: "...i blagodat Svoju prema vama ispunio..." (El-Maida, 3), objavljene na Arefatu, na ovo svjetske užitke, kad znamo da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, za pâs stavljao kamen, spavao na tvrdom ležaju koji je ostavljao trag na njegovu tijelu, stanovao u oniskoj kući napravljenoj od blata...?!

Nikako! Blagodat koju je Allah ispunio jesu vječni principi koje je donio Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, koje je živio i za njih se žrtvovao. Blagodat je njegov uzvišeni moral koji je prenio na ljude, kojim će se ljudi krasiti do Kijametskog dana.

To je također svjetlo koje je ponudio onima koji stupaju kroz mrak, da ih izvede na svjetlo, i Objava koju je s užitkom dostavio svjetovima jer: **“...i uči te onome što nisi znao. A Allahova je blagodat prema tebi velika.”** (En-Nisa, 113)

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dobio je Božiju poslanicu kojoj sličnu svijet dotad nije imao, niti je iko čuo za nešto tako veličanstveno. Poslan je kad je Arabijski poluotok bio oličenje gramzivosti i bogatstva, opterećen posljedicama rapsnog života i usporen u svom historijskom napretku... Dobio je objavu kad su Arapi bili u prijekoj potrebi za zaštitom ljudskih života i njihova zdravlja, pa i u potrebi za zaštitom golog života od neprijatelja... Allah ga je počastio poslanstvom među narodom koji je jeo meso uginule životinje, obožavao kamenje, vjerovao prorocima... Njegova je misija bila daleko teža od izgradnje kuće, škole, opremanja bolnice, zidanja kule. Njegova je misija bila da spasi svjetove: **“A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali!”** (El-Enbija, 107)

I on je umove vratio na urođenu vjeru, nahranio srca Objavom, probudio nemarne iz dubokog sna, obavijestio o postojanju budućeg svijeta, sasvim drukčijeg života, o povratku Allahu. I teško nemarnima! Koliko samo onih koji slijede svoje prohtjeve nastrada, iznenada: smiju se, a smrt im za vratom čući i život im nestankom prijeti.

Nadamo se da ćemo se, Allahovom dobrotom, ukrpati na Poslanikovu, sallallahu alejhi ve sellem, lađu spasa, utoliko što smo već čuli poziv: “Ukrcajte se s nama, ne budite s nemarnima!” I čuli smo upozorenje: “Kazne će biti pošteđen samo onaj kome se Allah smiluje!”

Zato, požurimo prije nego što umremo i s ovog svijeta odemo:

*“I eto tako bi, vrijeme koje si proveo u žalovanje se prometnu*

*A život tvoj sav negdje u kajanju osvanu.”*

### 3. ŠEHADET NA ALLAHOVU PUTU

Velikani ginu na putu Velikog, jer su Mu skupo prodali svoje živote, i nesumnjivo će im biti plaćeno: "**Allah je zbilja od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove, a za to njima – Džennet pri pada...**" (Et-Tevba, 111)

A oni kojima je predodređeno da bankrotiraju umiru nasilu, jer je njihova trgovina bezvrijedna, bez svjedokâ. Za njih važi sljedeće: "**Ti ih ostavi da jedu i uživaju i neka ih puste nade varaju, a saznat će, doista, oni!**" (El-Hidžr, 3)

Ebu Hafsa Omara b. el-Hattaba, radijallahu anhu, velikog znalca, smrt je pohodila na sabah-namazu, da zaslusi što veću nagradu, da se ranim jutrom, uz jutarnji povjetarac, pripremi za put u Džennet... Nož koji mu je nanio smrtnu ranu oblichen je vjerničkom krvlju koja je potekla u mihrabu i zamirisala miskom...

Taj njegov usud nimalo ne čudi jer je, obavljajući hadž, molio u dolini El-Ebtah: "Allahu, molim Ti se za pogibiju na putu Tvom i da budem ukopan u gradu Poslanika Tvog!" I Svetogući Allah uslišio je njegovu molbu: počastio ga je šehadetom i bio njime zadovoljan.

O divne li smrti između minbera i Revde, i to u namazu! Utihnu glas, dođe smrt, ljudi zaplakaše... Izgubi se pravda s njegovim gubitkom. Omere, svojom si hrabrošću utjerao nesanicu u izdajnike! Omere, pokazao si pobožnjacima na svom primjeru kako se odreći ovog svijeta! Omere, ušutkao si buntovnike... Zaista, tvoja je pravda kao kruna blistala i postao si šehid čiji se šehadet prijavljeda i na hrabrost potiče.

**"...i Džennetom i svilom ih za ono što su trpjeli nagraditi. U njemu će naslonjeni na divanima biti, ni pripeke ni studi u njem neće osjetiti..."** (El-Insan, 12, 13)

#### 4. "NE STRAHUJ! DOISTA, S NAMA JE ALLAH!"

Neka ovo bude i naša parola! Ove je riječi Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio onda kad su ga nevjernici tjerali sa svih strana i zapriječili mu sve puteve, pa mu je, sklonivši se u Pećinu, postalo izuzetno teško. Međutim, time nisu mogli spriječiti da se obrati Svevišnjem Allahu, nisu mogli prekinuti njegovu vezu s Gospodarom.

Nebeske su kapije otvorene za one koji se žele približiti Allahu, i uže koje povezuje evlije i Gospodara ne može pući.

Dok su bili u Pećini, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, šapnuo je Ebu Bekru: "*Ne strahuj! Doista, s nama je Allah!*"<sup>98</sup> Ne strahuj, s nama je Allah, vidi nas i čuva, brani i pazi nas, brani da budemo otkriveni, poraženi i pogaženi, s nama je On, makar cijeli svijet bio protiv nas.

Pjesnik veli:

*"Ti si snažan, jer ti nosiš vjerovanje,*

*Oni nose samo tovare.*

*Ponose se oovosvjetskim blagom*

*A zapečaćeno je šta pripada od njih svakom.*

*Zbog ljubavi prema ovom svijetu vjeru su prodali*

*Bijednu su kupovinu napravili i jadni kupci postali."*

Neka je slavljen Onaj Koji je čuvaо Svoг Poslanika od zavidnikâ i nitkova, Koji je njemu dao lijepu konačnicu, a din-dušmanima propast, Koji je njegove grudi širokim učinio i lijep mu spomen, veliki ugled i nagradu dao! Neka je slavljen Allah, Koji je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, pokazao propast nevjernstva i neistine, a pobjedu istine.

**"Mi ћemo ti zbilja dati da pobijediš pobjedom jasnom, da bi tebi Allah oprostio ono što je od krivica tvojih prethodilo i što je poslije uslijedilo, i da bi Svoju blagodat spram tebe upotpunio i Pravim putem te uputio, i da bi te Allah snažnom pomoći pomo- gao!" (El-Feth, 1-3)**

98 El-Buhari (3615 i 3652), Muslim (2009) i Ahmed (3).

## 5. "MENE BOLI DVOSTRUKO VIŠE NEGO VAS"

Ove riječi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izgovara u jeku groznice protiv koje se doslovno bori u krevetu, kao što se borio i odupirao mnogim iskušenjima koja su ga satirala sa svih strana.

On, čisto i najbolje biće boluje od dvostrukе groznice i drhti od boli kako bi zasluzilo najvišu razinu koju može zasluziti bolesnik.

Iskušenje biva srazmjerno imanu i ljubavi prema Allahu, a visina nagrade u skladu sa strpljenjem. I nije nepoznato da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, Allahu najdraži čovjek. Također znamo da Allah stavi na kušnju onoga koga zavoli kako bi vidio je li strpljiv, i zahvalan, i poslušan, i hoće li se povinovati... Uslijed dvostrukih iskušenja Božiji je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dostigao razinu imama strpljivih – niko ga u tome nije mogao dostići; stupanj uzora zahvalnima – nijedan čovjek ni džin nije se mogao porediti s njim u tome... Time ga je Allah počastio s dvije velike razine: krajnjim strpljenjem i najvećom mogućom zahvalnošću.

Znajmo da Sveznajući Allah opršta grijeha, štiti imanom, povećava razine i daje nagradu, pa zato blago onom ko slijedi Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, a on je, tješeci svoj ummet, govorio: "Kad god vjernika zadesi briga, ili iscrpljenost, ili umor, ili bolest, pa čak i ubod trna, Allah će mu zbog toga oprositi neke grijeha."<sup>99</sup>

## 6. ZAPRAŠI NOGE NA ALLAHOVU PUTU

Poslije Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti, pripremi se Usama b. Zejd, radijallahu anhu, za pohod s velikom vojskom, pa prvi halifa Ebu Bekr, radijallahu anhu, podje da ga isprati. Usama jaše, a Ebu Bekr pješači, pa prvi htjede sjahati da halifa uzjaše njegovu jahalicu, ali to halifa odbi: "Nećeš sjahati, tako mi Allaha, niti ču ja

<sup>99</sup> El-Buhari (5642), Muslim (2573), Ahmed (7967 i 8219) i neki drugi muhadisi.

uzjahati! Šta će mi biti ako zaprašim noge na Allahovu putu hodajući nekoliko trenutaka?!”

Zastanimo, ti i ja, i zapitajmo se: zbilja, je li to prvi put da Ebu Bekra, radijallahu anhu, zahvata prašina na Allahovu putu? Zar se nije zaprašio na putu islama u Meki, kad je bilo malo pomagača, malo odanih rođaka, kad je poznanstvo bilo zapostavljeno, kad je bilo mnogo zluradih neprijatelja? Zar nije bio s vojskom islama na Bedru, kad je smrt prijetila sa svih strana, neprijatelji bili nadmoćniji, vjernici ginuli i odlazile njihove duše u Džennet širine nebesa i Zemlje? Zar se nije borio na Uhudu, gdje se zapodjenula žestoka borba i gdje su se lomile sablje od žestine? Zar nije zaslužio nagradu gazije baveći se učvršćivanjem islama na cijelom Arabijskom poluotoku, kad je bio gladan, žedan, preko mjere umoran i prašnjav? Nije li se zaprašio u mrklim noćima odlazeći na namaze, a i odlazeći na džume?

Međutim, gdje su naši podvizi, kad ćemo se mi zaprašiti na Allahovu putu, šta je s našom borbom i žrtvom?

## 7. ALLAHOVIM SE DAROVIMA I NJEGOVOJ MILOSTI RADUJMO

Ako se ljudi vesele zato što imaju bogatstvo i ugled, mi se radujmo zato što smo sljedbenici islama. Ako su sretni jer raspolažu dobrima, mi se radujmo zato što volimo Jedinog. Ako im je ugodno s porodicom i prijateljima, mi nastojmo da nam je ugodno u zikrullahu.

Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, govorio je: "Da izgovorim sljedeće riječi: 'Neka je slavljen Allah, neka je hvala Allahu, nema boga osim Allaha i Allah je Najveći', draže mi je nego da imam sve što sunce obasjava."<sup>100</sup>

Pa, kako neki ljudi, nakon što čuju ovakve Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi, mogu uživati u porodici, ili u prijateljima,

<sup>100</sup> Muslim (2695) i Et-Tirmizi (3597).

ili u imetku, a ne u onom čemu se Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, radovao! Čitajmo ajet: "**A ni vaši imeci niti vaša djeca neće vas približiti Nama...**" (Sebe, 37)

Ako te zadivi sklad tvog tijela i ljepota lica, sjeti se crvâ koji će rastociti tvoje tijelo u zemlji, imaj na umu zemlju kojom ćeš biti zatrpan.

Ako se desi da te uznesе položaj koji uživaš ili vlast koju imaš, sjeti se da ćeš se jednog dana raspadati u mezaru:

*"Moli Boga, kada život bude gorak da ti bude slatko,*

*Moli Boga, da budeš zadovoljan kada nezadovoljan je svako,*

*Ako je ljubav tvoja iskrena tebi sve će biti lahko*

*Sve što po zemlji hodi zemlja je."*

*"Zemlju pitaj o vladarima na zemlji,*

*Svi velikaši pretvore se u velikaša kosti."*

O čudna li je smrt! Razmišljajući o njoj, razumni su malaksali; govoreći o njoj, govornici su se umorili; pišući o njoj, pisci su polomili mnoge olovke.

Sve će se rasplinuti kad umreš, sve osim dobrih djela; svega će nestati, osim lijepog spomena na tebe: "**A to što vi imate prolazno je, a što Allahovo je – vječno je!**" (En-Nahl, 16)

Pjesnik veli:

*"Čovjek, to je priča koja ostane nakon njega*

*Ti gledaj da budeš lijepom pričom."*

## 8. O NEODLUČNI...

Samo se uz žrtvovanje može živjeti u skladu s islamskim principima. Zar nisi čuo da su nevjernici na Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, bacali crijeva životinje, okrvavili njegova stopala, slomili mu zub, ranili ga u glavu... Zar nisi pročitao da je zbog gladi stavljao

kamen za pojas, a u nekim prilikama bio potpuno nemoćan, izoliran u Ebu Talibovom klancu, otvoreno vrijeđan, otvoreno su se kovale spletke protiv njega, optužen da je čarobnjak i prorok, te naposlijetu protjeran?! Zar ne znaš da su mnogobošći ubijali njegove drugove?!

Nisi li znao da je imam Ahmed b. Hanbel utamničen, okrutno kažnjavan, spriječen u poučavanju i da mu je prijećeno smrtnom kaznom?!

Jesi li čuo kako je Ibn Tejmija bačen u tamnicu i udaran do besvesti, gdje je skrnavljena njegova čast i gdje je optužen za krivovjerje?!

Znaš li da su Osmana, radjallahu anhu, napali buntovnici i sasjekli, a njegova je krv potekla po Kur'anu?!

A jesli čuo da su haridžije napali Aliju, radjallahu anhu, i ranili ga u glavu?!

S užitkom se principi ne brane niti opstaju, kukavice koje žive radi svog užitka, ne hrle u smrt. I kako će ummet voljeti svoje prezrene pripadnike koji se ne zalažu za islam, niti imaju ma kakve podvige, niti žele biti hrabri?

## 9. "...I SPOMEN TVOJ PODIGLI VISOKO..."

Gdje su oni što su se borili protiv poslanikâ, šta bi s njihovim spomenom, kako su okončali?! Ili, gdje su oni što su pozivali na neprijateljstvo prema Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem? Nestalo ih je, njihovo je davno bilo i prošlo. A njegovi su principi još živi, poslanica se proširila, njegova je vojska pobijedila. Historija mnogobožaca rasplinula se, ostao je islam, obožavanje Svevišnjeg Allaha. Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, ime spominje se na minberima i njegovo se učenje širi, a oni koji su ga zlostavljeni bivaju proklinjani i grđeni u svim prilikama.

Gdje su oni što su mučili imama Ahmeda? Niko ih ne spominje, niti se čuje šta lijepo o njima, niti ih iko voli niti poznaje, a imam

Ahmed uvijek je s nama, spominje se i izučava njegova biografija.

Šta je bilo s neprijateljima šejhul-islama? Spomen na njih nestao je s njihovom smrću, i njihove fetve i izjave na margini su zbivanja, zaboravljene. A za njega se itekako zna, spominje se i njegovo znanje izučavaju i stari i mladi. To je tako jer: **"Allah je zapisao: 'Pobijedit ćemo Ja i poslanici Moji, sigurno!' Zbilja je Allah moćan i silan"** (El-Mudžadela, 21); **"A sva čast Allahu, i Njegovu Poslaniku, i vjernicima pripada, ali dvoličnjaci ne shvataju."** (El-Munafikun, 8)

## 10. "A ZAR ALLAH DOVOLJAN NIJE ROBU SVOME?!"

Budi zadovoljan Allahovim čuvanjem, i On će ti biti dovoljan, jer je Allah moćan odluku Svoju izvršiti, i niko Ga u tome ne može spriječiti. I pouzdaj se u Njega, jer je samo on Vječni, Onaj Koji ne umire, a sve mimo Njega prolazno je.

Svemogući Allah bio je dovoljan Ibrahimu, alejhis-selam, kad su ga bacili u vatru, pa ju je On učinio hladnom i spasom za poslanika Ibrahima.

Uzvišeni Allah spasio je Nuha, alejhis-selam, od sveopćeg potopa na dan kad je cijela Zemlja bila pod vodom.

On je učinio da se more razdvoji, pa je Musa prošao, a faraon se utopio?! Allah je dao da iz stijene, pred Musaom, provre voda.

Svevišnji je Allah štitio Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, od svih neprijatnosti, atentata, pomagao ga u bitkama, bio njegova utjeha u samoći i učvrstio ga u teškim trenucima.

Ko je iskreno zamolio Allaha, a da mu se On nije odazvao! Ko je od Njega nešto zatražio, a da mu je to Gospodar uskratio! Ko se htio skloniti u Njegovo okrilje a da ga je odbio.

Uzvišeni Allah rekao je: **"...svakog časa On se zanima nečim"** (Er-Rahman, 29), tj. jednima daje bogatstvo a drugima siromaštvo,

daje život i uzima ga, daje vlast i oduzima je, daje bolest i lijek, iskušava i čuva od iskušenja: naše su kike i sve što postoji u Njegovoј ruci, On upravlja svime što postoji.

To su sljedeći stihovi:

*"Kod Njega se skloni kada nevolja stane da te tjeri  
Jednom, Silnom neka te vodi tvoja vjera.  
Znaj da Uzvišeni, Onaj čija veličina sve nadvisuje,  
On opskrbu i sudbinu svemu propisuje."*

Tako ti Allaha, jesli se obratio Allahu, dželle šanuhu, jesli li Ga zamolio, jesli li razmišljao o časnom Kur'antu i družio se s onima koji Njega vole?! Ako tako postupiš, osjetit ćeš blagostanje, zaslužit ćeš nagradu i spašen ćeš biti: "**Sve propada – osim Lica Njegovog! Njemu presuda pripada i njemu ćete se vratiti vi!**" (El-Kasas, 88)

## **11. "NE MALAKSAJTE I U OČAJ NE PADAJTE! TA VI, AKO STE VJERNICI, NAD SVIMA DRUGIMA STE!"**

Nad drugima ste po vjerovanju – vaše je čisto, kao planina čvrsto, jasno i potpuno, jer ga je dostavio najbolji poslanik.

Iznad svih ste po obožavanju – vi obožavate Svevišnjeg Allaha, Pomagača, Opskrbitelja, svih svjetova Gospodara.

Bolji ste od svih drugih po čistoti učenja i po izabranosti, najbolji ste narod od svih naroda koji su dobili nebeske objave.

Nad drugima ste po Knjizi – vi imate Objavu kojoj je laž strana s bilo koje strane, čije čitanje ne može dosaditi, čijim mudžizama i poukama nikad neće kraj doći.

Bolji ste od svih drugih po poslanici – vi ste počašćeni sveobuhvatnom, savršenom Božijom poslanicom, u kojoj se krije tajna uspjeha svijeta na ovom i budućem svijetu.

Iznad drugih ste po vođi – vaš je vođa bezgrešan, podržan Objavom, pravedni sudija, zastupnik istine, zagovornik vrijednosti i uzor svim ljudima.

Prednjačite u historiji – možete se ponositi Ebu Bekrom, Omerom, Osmanom, Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, dvostrukim zetom; Alijom, Halidom, Allahovom sabljom; povjerenikom Ebu Ubejdjom el-Džerrahom, Resulullahovim, sallallahu alejhi ve sellem, pomagačima itd.

Bolji ste od ostalih po zalaganju – pitajte one koji su poginuli na Bedru, Uhudu, Kadisiji, Jermuku, Hittinu, Ajn Džalutu – zašto su dali svoje živote; pitajte ugledne zašto su poginuli. I pitajte zašto su junaci proljevali svoju krv na brdima i dolinama. Upitajte u ime kakvog su principa ljudi ginuli.

Prednjačite i naslijedjem – nisu vaši preci napisali bajku *Hiljadu i jedna noć*, niti su od vas potekle lažne Hamurabijeve priče, niti Platonove besmislice, niti Šekspirove sanjarije... Vi imate Knjigu, čiji se ajeti pomno nižu i uče, sunnet, koji slijedite, opomenu, neoboriv dokaz, svjetlo, uputu i lijek za grudi.

## 12. "ALLAH JE ZBILJA OD VJERNIKA KUPIO ŽIVOTE NJIHOVE..."

Ugovor ste potpisali i sklopili trgovinu. Kupac je Svevišnji Allah: "...a ko drugi osim Allaha istinitije zbori?!" (En-Nisa, 122). I koto od Allaha obećanje svoje bolje ispunjava? Dakle, Allahu, dželle šanuhu, vjernici su prodali svoje živote, na Bedru i Uhudu, naprimjer, u poznatim bitkama.

Roba je Džennet, čija je širina kao širina nebesa i Zemlje; mjesto u kojem se ne stari, niti se tuguje, niti prolazi mladost, niti dotrajava užitak.

A ulog je život koji vjernik uloži Allaha radi.

Pa jesli čuo za vredniju, potpuniju i ljepšu trgovinu od ove!

Naš imetak, život, čast, srce koje u nama kuca, krv koja teče našim venama – sve to pripada Stvoritelju, a to je nama samo dato na korištenje, i On polaže najveće pravo na ono što je dao. A svakome treba dati ono što je njegovo: **"Allah vam zapovijeda da stvari važne i povjerljive ljudima kojima i pripadaju uručujete..."** (En-Nisa, 58)

Naše nije ništa, sve što imamo dar je od Blagog Allaha: On nas je stvorio, opskrbio, čuva nas, sakriva naše sramote, brine se o nama...

I znajmo da će nasilu umrijeti onaj ko bude škrtario ulažući svoj život Allaha radi. I još nešto! Umrijet će nizašta, jeftino.

### **13. "A ZBILJA OVI VOLE OVAJ SVIJET ŽURNI..."**

Imajmo na umu da su robovi ovoga svijeta poniženi i bezvrijedni, žive bez cilja i pravca, najveća im je briga obući prestižnu odjeću, pojesti kvalitetnu hranu i uživati. Škrți su i velike kukavice, kaljaju čast dobrih ljudi, mrze, vole ovaj žurni svijet i radi njega se vole, o njemu rado pričaju, njemu služe, slijede svoje prohtjeve, pohlepni su i siromašni ma koliko blaga zgrnuli, a i gladni su – ma koliko pojeli:

*"Oni koji bojeći se siromaštva imetak grabe,*

*Oni siromaštvo prave."*

Ponašaju se tako, a ovaj svijet nije vječan, niti sreća na njemu dugo traje, niti se čovjek može odmoriti, sve to žurno prolazi i nestaje. Veliki grijeh čine što su odani ovom svijetu i u njega zaljubljeni. Upravo su zbog te ljubavi zaboravili Stvoritelja, zapostavili džamiju, odvraćaju od islama, ratuju protiv evlija, prelaze granice islama, krše svetinje...

Zato što vole ovaj prolazni svijet, nastoje što više uživati u svojim strastima, teže ostvarenju onog što žele, kao da su opijeni dunjalukom.

Pa, zamolimo Svevišnjeg Allaha da nas ne učini robovima ovog svijeta, da nas čuva, vodi Pravi putem i učini Njegovim iskrenim robovima.



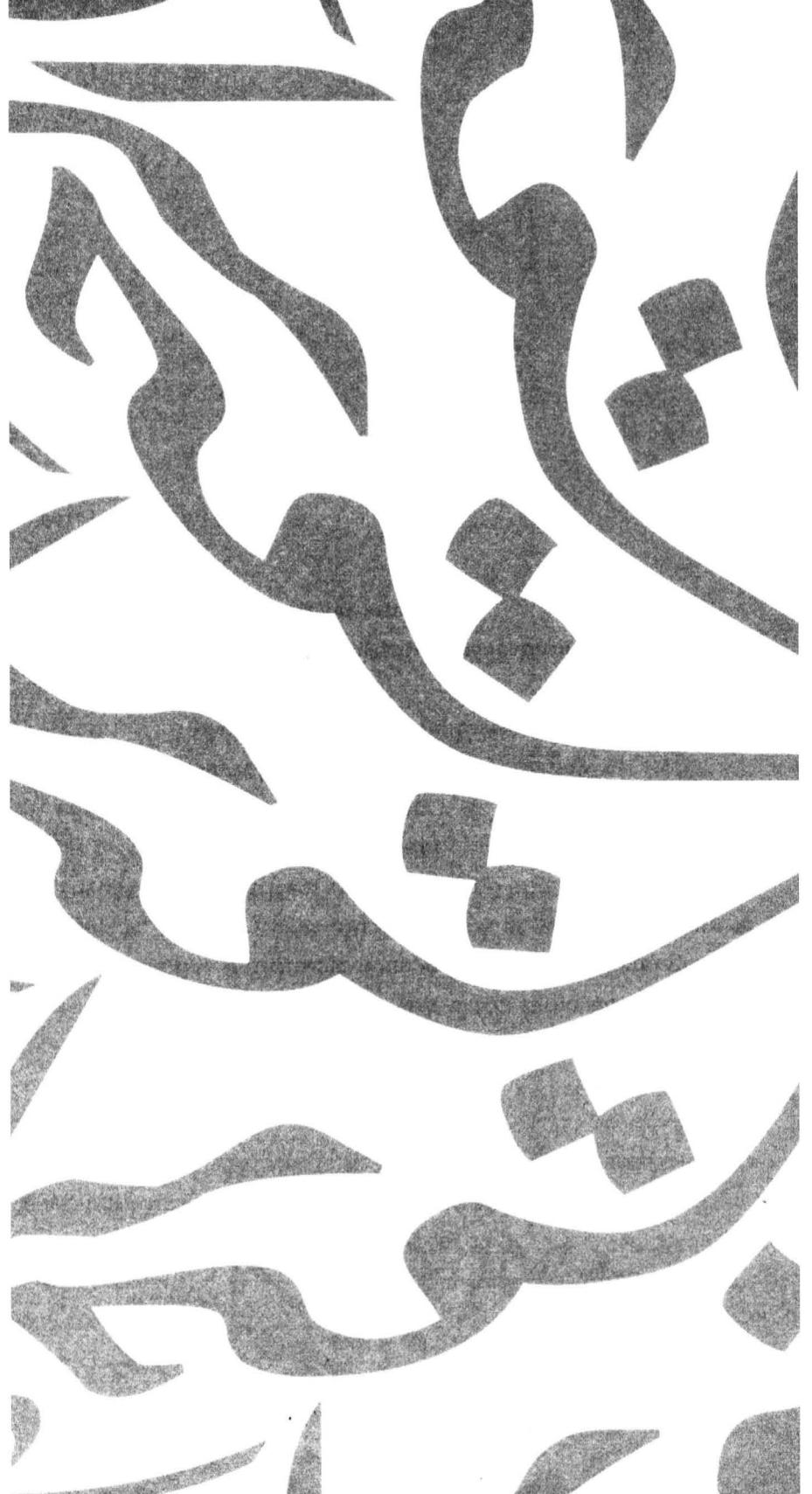
## POGOVOR

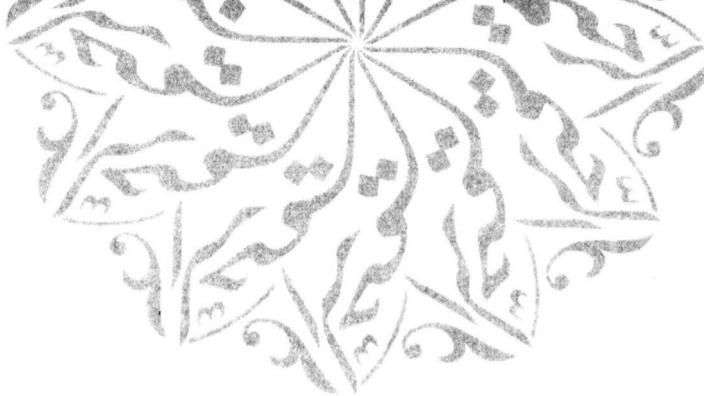
Kad je riječ o nastojanju da čovjek ukroti svoje srce, uspio sam sakupiti prethodne informacije. Ono o čemu sam ispravno govorio od Allaha je, Jedinog, i neka Mu je hvala. A za sve greške kajem se Milostivom Allahu i odričem se pred Njim od bilo kakve veze s onim što nije u skladu s Kur'andom i Hadisom.

Glede toga rukovodimo se stihom:

*"Ako mahānu neku vidiš, put joj pripriječi  
Bez mahane samo je On, Uzvišeni."*

I neka je mir i spas na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, na njegovu časnu porodicu i na sve ashabe.





## SADRŽAJ

<b>UVOD</b>	<b>5</b>
<b>VAIZ JAHJA B. MUHAZ</b>	<b>7</b>
<b>MUDRE IZJAVE</b>	<b>7</b>
<b>POLOŽAJ U ISLAMSKOM UMMETU</b>	<b>8</b>
<b>ČESTIT SIN</b>	<b>8</b>
<b>DODATNI STIMULANS</b>	<b>9</b>
<b>SVIJET VOLI JEDNOSTAVNOST I ISKRENOST</b>	<b>9</b>
<b>TEŠKO MENI, PROĐE ŽIVOT!</b>	<b>11</b>
<b>RADI ČEGA SI STVOREN?</b>	<b>11</b>
<b>ODMOR</b>	<b>12</b>
<b>ATA B. EBU REBAH</b>	<b>12</b>
<b>KATEGORIJE UČENIKA NA ODMORU</b>	<b>12</b>
<b>ONI KOJI SEBI NASILJE ĆINE</b>	<b>13</b>
<b>UMJERENA SKUPINA</b>	<b>14</b>
<b>SKUPINA KOJA U ČINJENJU DOBRIH DJELA DRUGE NADMAŠUJE</b>	<b>14</b>
<b>MЛАДИЋИ КОД БОŽИЈЕГ ПОСЛАНИКА</b>	<b>15</b>
<b>ПОБОŽНОСТ ДОБРИХ ГЕНЕРАЦИЈА</b>	<b>16</b>
<b>Poziv</b>	<b>17</b>

DUNJALUK	19
OMER PLAČE	20
KOME ALLAH DAJE OVOSVJETSKA DOBRA?	20
POSLANIKOVO OBEĆANJE ASHABIMA	21
ŠEHID SALIM	21
TUMAČENJE AJETA SURE EL-HADID	22
POSLANIK I ASHABI TRPE GLAD	22
NAGRADA NA AHIRETU	24
ALIJA PLAČE KOD MEZARJA	24
DUNJALUK JE SLIČAN BAŠČI	25
PROSTRANSTVO DŽENNETA	25
 MOŽDA ĆEŠ SE SPASITI...	27
POUKA PRVA – UTAJA DRŽAVNOG IMETKA	28
EBU BEKR I OMER STRAHUJU OD UTAJE	28
UTAJA ZLATA	28
SVIJEST O POLAGANJU RAČUNA	29
SUSTEZANJE OD POLOŽAJA I ODGOVORNOSTI	30
KASNije GENERACIJE TAKOĐER SE SUSTEŽU OD POLOŽAJA	32
JE LI SUSTEZANJE OD POLOŽAJA UVIJEK OPRAVDANO?	32
OMER I EBU HUREJRA	33
POUKA DRUGA – UBIRANJE ZEKATA	33
Karakteristike onih koji prikupljavaju zekat	34
ABDULLAH B. REVABA I JEVREJI	34
POUKA TREĆA – SVOĐENJE RAČUNA	35
OMER SVODI RAČUNE	36
POUKA ČETVRTA – DAVANJE I UZIMANJE MITA	36
MUGIRA I NJEGOV SLUGA	36
POSTOJI LI IZUZETAK?	37
ŠTA SE SVE UBRAJA U MITO?	37
POUKA PETA – SAVJETOVANJE, A NE PROKAZIVANJE	37

POUKA ŠESTA – GOVOR U VANREDNIM PRILIKAMA	38
POUKA SEDMA – DAR OBAVEZUJE NA UZDARJE	38
IBN ABBAS I BEDUIN	39
BOŽIJI POSLANIK PRIHVATAO JE POKLONE	39
ZAKLJUČAK	39
 ZNAJ ZA ALLAHU	 41
IBRAHIM, ALEJHIS-SELAM	42
UTJEŠNA PAROLA	43
NALAZIMO LI MI UTJEHU U ALLAHU?	44
ZAŠTO JE IBRAHIM SPAŠEN?	44
MUSA, ALEJHIS-SELAM	44
MUSA, ALEJHIS-SELAM, U MEDJENU	45
ALLAH SE ODAZIVA	46
MUSA, ALEJHIS-SELAM, POZIVA FARAOНА I ČAROBNIJAKE U ISLAM	46
IMA LI IZLAZA	46
JUNUS B. METTA, ALEJHIS-SELAM	47
POSLANIK VAPI U TMINAMA	47
JUSUF, ALEJHIS-SELAM	47
PORODICA EL-BERAMIKA	48
AHMED B. EBU DUAD EL-KADI	49
ABASIJSKI HALIFA	50
POUKA	51
POZIV	51
U ČEMU JE SREĆA	52
ZAHVALNOST ALLAHU NA BLAGODATIMA	52
UŽITAK – PA KAZNA	52
 VRIJEME JE VREDNIJE OD ZLATA	 55
OSVRT NA ZNAČENJE AJETA	55
SIJEDE SU VLASI OPOMENA	56

POSTOJI LI IZUZETAK?	56
ODRAZ U OGLEDALU	57
HALIFA SE OPRAŠTA OD KUR'ANA	58
DIGRESIJA	59
ZASLUŽIO ALLAHOV OPROST ZBOG SIJEDIH VLASI	59
IBRAHIM, ALEJHIS-SELAM, MOLI ALLAHU	60
Poštivanje starijih	60
Ne budimo kao oni	61
Omer, radijallahu anhu, nalazi rješenje	61
Toliko dobrih djela, a stahuje za sebe	62
Kako iskoristiti slobodno vrijeme?	62
U čemu je istinski užitak	63
Tajna Idrisova, Alejhis-selam, uspjeha	64
Ustrajno činjenje zikra	64
OVAJ SVIJET SLIČAN JE...	67
Pouka	PRVA
PRIMJER OVOG SVIJETA	67
OSVRT NA AJET	68
IZGUBLJENA BLAGODAT	68
Pouka druga - međusobno nadmetanje	69
Pouka treća - zadivljujuće bilje slično je ovom svijetu	70
Pouka četvrta - nagrada i kazna na ahiretu	71
Pouka peta - vrijednost borbe na Allahovu putu	71
Pouka šesta - karakter džennetskih naslađivanja	72
Pouka sedma - značenje sintagme jutarnji pohod	73
Priprema za borbu	73
Moj najveći užitak	74
TEBI, KOJI SE ŽRTVUJEŠ	75
GREŠNIČKI GRAD	75

<b>UČESNICI</b>	<b>76</b>
<b>PASIVNI</b>	<b>76</b>
<b>ONI KOJI SU OSUĐIVALI ZLO</b>	<b>77</b>
<b>STRAH OD ALLAH-A</b>	<b>77</b>
<b>STID OD ALLAH-A</b>	<b>77</b>
<b>IZJAVE DOBRIH</b>	<b>78</b>
<b>KOJU JE ZAJEDNICU ALLAH SPASIO?</b>	<b>78</b>
<b>POUKA PRVA - NAVRAĆANJE NA DOBRO I ODVRAĆANJE OD ZLA</b>	<b>79</b>
<b>EBU BEKR, RADIJALLAHU ANHU, TUMAČI KUR'ANSKI AJET</b>	<b>79</b>
<b>OMER, RADIJALLAHU ANHU, NA SAMRTI</b>	<b>80</b>
<b>OBRAĆANJE NA DŽENAZI</b>	<b>81</b>
<b>OSVRT NA HADIS</b>	<b>81</b>
<b>POUKA DRUGA - PRAVILA POZIVANJA U ISLAM</b>	<b>82</b>
<b>JAKUB I JUSUF, ALEJHIMUS-SELAM</b>	<b>82</b>
<b>HALID I İKRIMA</b>	<b>83</b>
<b>POSLANIKOV, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, MORAL</b>	<b>84</b>
<b>BOŽIJI POSLANIK – OLIČENJE MUDROSTI</b>	<b>85</b>
<b>ŠTA NAMA NEDOSTAJE?</b>	<b>86</b>
<b>ZAŠTO PODBACUJEMO?</b>	<b>87</b>
<b>ISPONIJEST</b>	<b>87</b>
<b>POUKA TREĆA - IZBJEGAVANJE SMUTNJI</b>	<b>90</b>
<b>PREDZNACI SMUTNJE</b>	<b>90</b>
<b>OBRAĆANJE ŽENAMA</b>	<b>91</b>
<b>ŽENA ODGAJATELJICA</b>	<b>92</b>
<b>HANSA</b>	<b>92</b>
<b>ALIJA I FATIMA, RADIJALLAHU ANHUMA</b>	<b>92</b>
<b>OTAC SE OBRAĆA KĆERKI NEPOSREDNO PRIJE SMRTI</b>	<b>94</b>
<b>ZAŠTO SMO OVAKVI?</b>	<b>94</b>
<b>PLAĆENA DA ZAVEDE</b>	<b>94</b>
<b>SAVJET</b>	<b>95</b>
<b>KAKO SE ODGOJITI?</b>	<b>95</b>

<b>POUKA ČETVRTA - RASPUSAN ŽIVOT</b>	<b>96</b>
<b>SABIT EL-BUNANI</b>	<b>97</b>
<b>ODLUČNOST MLADIH</b>	<b>97</b>
<b>ŠEHID ABDULLAH B. AMR EL-ENSARI</b>	<b>98</b>
<b>ČEMU TEŽI ŠEJHUL-ISLAM</b>	<b>99</b>
<b>PORUKA MUSLIMANIMA</b>	<b>99</b>
<b>POUKA PETA - KAZNA ZA GRIJEHE</b>	<b>100</b>
<b>TVRDOĆA SRCA</b>	<b>100</b>
<b>NERED U DRUŠTVU</b>	<b>100</b>
<b>NEDOSTATAK BLAGOSLOVA</b>	<b>100</b>
<b>ODUZIMANJE SLASTI ŽIVOTA</b>	<b>101</b>
<b>POUKA</b>	<b>ŠESTA</b>
<b>IMA LI IZGLEDA ZA OPROST</b>	<b>101</b>
<b>POSLANIK, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, POTIČE NA KAJANJE</b>	<b>101</b>
<b>EBU BEKR, RADIJALLAHU ANHU, NA SAMRTI</b>	<b>102</b>
<b>IBRAHIM, ALEJHIS-SELAM, STRAHUJE OD GRIJEHÂ</b>	<b>103</b>
<b>ŽAL ASHABA ZBOG GRIJEHÂ I ŽIVOTA UOPĆE</b>	<b>103</b>
<b>NAŠE STANJE</b>	<b>103</b>
<b>VLADAR I SIROMAH</b>	<b>105</b>
<b>KO ĆE POUKU UZETI?</b>	<b>108</b>
<b>DŽULEJBIB, RADIJALLAHU ANHU</b>	<b>109</b>
<b>"MI SMO ČOVJEKA ZBILJA STVORILI DA SE TRUDI"</b>	<b>111</b>
<b>U MAJČINOJ UTROBI</b>	<b>111</b>
<b>ROĐENJE</b>	<b>112</b>
<b>RAĐANJE U UROĐENOJ VJERI</b>	<b>112</b>
<b>ISLAM SE BRINE O ODGOJU DJETETA</b>	<b>113</b>
<b>OBMANUTI ČOVJEK</b>	<b>113</b>
<b>OHOLI EL-AS B. VAIL ES-SEHMI</b>	<b>114</b>
<b>NADIJEVANJE LIJEGA IMENA</b>	<b>114</b>

Božiji Poslanik o Djetetu od Sedam godina	115
Kur'an o čovjeku od četrdeset godina	115
Kur'an o sijedim vlasima	115
Kur'an o čovjekovoj smrti	116
Stid od umirućeg učitelja	117
Proživljenje poslije smrti	118
Pripremimo se za smrt	118
Rezime	118
 "...I U VAMA SAMIMA, ZAR NE VIDITE"	121
Da li je Faraon znao istinu?	122
Amerikanac prihvata Islam	122
Jesu li prekinute sve veze?	123
Nova teorija	124
Čudo	124
Znanje i djela	124
Tri koristi	125
Prve riječi Objave	126
Iskoristi izlazak u prirodu	126
 "...PA GA TAKVIM I SMATRAJTE..."	127
Allah i Njegov Poslanik upozoravaju na šejtana	127
Kako zavodi učenjake?	128
Kako zavodi vladare?	128
Kako zavodi omladinu?	129
Šejtan se prikazuje nekim ljudima	129
Kako zavodi sufije?	129
Kako zavodi siromašne, odnosno bogate?	130
Ajet koji štiti od šejtana	130
Načini na koje šejtan zavodi ljudе	131
Šejtanovo sputavanje	132

O ŠEJΤANU	132
POSLJEDICA POVOĐENJA ZA ŠEJΤANOM	133
POBOŽNJAK I ŠEJΤAN	133
POUKA NAMA	136
KAKO SE SAČUVATI OD ŠEJΤANA	137
<b>“O VJERNICI, BOJTE SE ALIAHA”</b>	<b>141</b>
SMISAO ŽIVOTA	141
UPUTA JE U KUR’ANU	142
VJERNIK ŽIVI DVA PUTA	142
NEVJERNIK DOŽIVLJAVA DVOSTRUKU SMRT	142
IBN MESUD TUMAČI AJET	143
ALIJA DEFINIRA TAKVALUK	143
KA'B EL-AHBAR OBJAŠJAVA ZNAČENJE BOGOBOJAZNOSTI	144
BOGOBOJAZNOST GLEDE JEZIKA	144
U ČEMU JE SPAS	144
PRVE GENERACIJE I ČUVANJE JEZIKA	145
HALIFA STRAHUJE OD ODGOVORNOSTI	146
ZA ONOGA KO ŽELI BITI BOGOBOJAZAN	146
IBN ABBAŠOV SLUČAJ I SLUČAJ TABIINA ATAA B. EBU REBAHA	147
SAVJET	147
BOGOBOJAZNOST GLEDE HRANE	148
SA'D MOLI PROTIV LAŠCA	148
NAGRADA ZA VOĐENJE BRIGE O HALAL-PREHRANI	149
BOGOBOJAZNOST GLEDE ČULA VIDA I SLUHA	149
KAKO POSTATI BOGOBOJAZAN	150
<b>DJELA SE VREDNUJU PREMA ZAVRŠNICI</b>	<b>153</b>
PROLAZNOST	153
ŠTA ĆE LJUDI IZJEDNAČITI?	154
POSTOJI LI U HADISU NEJASNOĆA?	154

IZAZOV	155
LOŠ I DOBAR SVRŠETAK	155
MELEKI SILAZE DOBRIMA NA SAMRTI	156
MELEKI SU SIŠLI RESULULLAHU,	
SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, NA SAMRTI	156
MELEKI SU OBRADOVALI HALIFU OMERAB. ABDULAZIZA NA SAMRTI	156
IBNUL-MUBAREK UMIRE S OSMIJEHOM NA LICU	156
RADOST VJERNICIMA, A TUGA I JAD NEVJERNICIMA	157
OSVRT NA HADIS	157
PREDANJA O LOŠEM SVRŠETKU	157
IBN BETTALOVO OBJAŠNJENJE	158
IBNUL-MUBAREKOV ODGOVOR	158
ZAŠTO SMO UMIŠLJENI?	159
SUFJAN ES-SEVRI KORI UČENIKA	159
IBRAHIM, ALEHIS-SELAM, I MELEK SMRTI	160
MUAZ, RADIJALLAHU ANHU, UMIRE VEOMA MLAD	160
ZAŠTO SE MUAZ, RADIJALLAHU ANHU, RADOVAO ŽIVOTU?	160
KAJANJE U SMRTNIM MUKAMA	161
EL-VELID B. ABDULMELIK NA SAMRTI	161
SULEJMAN B. ABDULMELIK NA SAMRTI	161
HATIM EL-EHTEM OBJAŠJAVA KO JE OBMANUT	162
ALARANTNO PONAŠANJE	162
ABASIJSKI MINISTAR I POTLAČENI SIROMAH	163
POKAZATELJI LIJEPOG SVRŠETKA	163
ISKRENOST PREMA ALLAHU	163
KONTINUIRANO KAJANJE	165
NATJECANJE U ČINJENJU DOBRIH DJELA	165
SLIJEĐENJE POSLANIKA, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM	166
PRIPREMANJE ZA POLAGANJE RAČUNA	167
POKAZATELJI RUŽNOG SVRŠETKA	168
LICEMJERSTVO, POKAZIVANJE PREDSVIJETOM I ŽELJAZA REPUTACIJOM	168

OBMANUTOST I PREDANOST OVOM SVIJETU	169
SIGURNOST OD ALLAHOVE, DŽELLE ŠANUHU, KAZNE	169
NEMAR SPRAM ZIKRULLAHA	170
ODLAGANJE POKAJANJA	170
 SAVJETI ONIMA KOJI VJERUJU	173
1. "STRPLJIV BUDI..."	173
2. "...I BLAGODAT SVOJU PREMA VAMA ISPUNIO..."	174
3. ŠEHADET NA ALLAHOVU PUTU	176
4. "NE STRAHUJ! DOISTA, S NAMA JE ALLAH!"	177
5. "MENE BOLI DVOSTRUKO VIŠE NEGO VAS"	178
6. ZAPRAŠI NOGE NA ALLAHOVU PUTU	178
7. ALLAHOVIM SE DAROVIMA I NJEGOVОJ MILOSTI RADUJMO	179
8. O NEODLUČNI...	180
9. "...I SPOMEN TVOJ PODIGLI VISOKO..."	181
10. "A ZAR ALLAH DOVOLJAN NIJE ROBU SVOME?!"	182
11. "NE MALAKSAJTE I U OČAJ NE PADAJTE! TA VI, AKO STE VJERNICI, NAD SVIMA DRUGIMA STE!"	183
12. "ALLAH JE ZBILJA OD VJERNIKA KUPIO ŽIVOTE NJIHOVE..."	184
13. "A ZBILJA OVI VOLE OVAJ SVIJET ŽURNI..."	185
 POGOVOR	187